

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Ny landskapslagstiftning om kommunernas landskapsandelar

1992-93

nr 32

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att systemet för kommunernas landskapsandelar reformeras. Förslaget innehåller en revidering av landskapsandelssystemet för socialvården, undervisnings- och kulturverksamheten samt kommunernas allmänna landskapsandelssystem. Reformen innebär att kommunernas landskapsandelar för driftkostnaderna ändras så att dessa beräknas på kalkylmässiga grunder. Även planeringssystemet ändras, bl.a. till den del att den bindande styrningen av kommunernas och kommunalförbundens verksamhet huvudsakligen frångås.

Reformens målsättning är att stärka den kommunala självstyrelsen, sporra ekonomiskt tänkande samt erbjuda ett enkelt och smidigt system som för med sig mindre gransknings- och redovisningsarbete.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ALLMÄN MOTIVERING	1
1. Bakgrund	1
1.1. Gällande bestämmelser	1
1.2. Vidiagna ändringar under år 1992	1
1.3. Behov av åtgärder	1
2. Beredningsarbetet	3
3. Reformförslaget	3
4. Huvudpunkter i förslaget	4
4.1. Landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna	4
4.2. Landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården	5
4.3. Landskapslagen om planering av och landskapsandel för utbildnings- och kulturverksamheten	6
5. Ekonomiska verkningar av förslaget	7
6. Förslagets organisatoriska verkningar	7
DETALJMOTIVERING	8
1. Landskapslag om landskapsandelar till kommunerna	8
1 kap. Allmänna bestämmelser	8
2 kap. Kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna	9
3 kap. Allmän landskapsandel	11
4 kap. Finansieringsunderstöd	12
5 kap. Utbetalning och förfarande i övrigt	14
6 kap. Sökande av ändring	15
7 kap. Särskilda bestämmelser	15
8 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	15
2. Landskapslag om planering av och landskapsandel för socialvården	16
1 kap. Allmänna bestämmelser	16
2 kap. Planering	18
3 kap. Landskapsandel för driftskostnader	20
4 kap. Landskapsandel för anläggningsprojekt	22
5 kap. Sökande av ändring	26
6 kap. Tillämpning av vissa bestämmelser i landskapsandelslagen	26
7 kap. Särskilda bestämmelser	27
8 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	27
3. Landskapslag om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten	29
1 kap. Allmänna bestämmelser	29
2 kap. Landskapsandel och betalningsandel för driften av grundskolorna	30
3 kap. Landskapsandel för driften av medborgarinstitut	34
4 kap. Landskapsandel för driftskostnaderna inom kulturverksamheten	35
5 kap. Landskapsandel för anläggningsprojekt	36
6 kap. Sökande av ändring	38
7 kap. Tillämpning av vissa bestämmelser i landskapsandelslagen	39
8 kap. Särskilda bestämmelser	39
9 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	40
4. Landskapslag om bosättningsstrukturgrupper	41
5. Landskapslag om hemkommuners kostnadsansvar för vissa elever i gymnasiet och yrkesutbildningsanstalter	42
6. Landskapslag om medborgarinstitut	43
7. Landskapslag angående ändring av 2 § landskapslagen om landskapsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna	44
8. Landskapslag angående ändring av 10 § landskapslagen om lantbruks- och skogsnämnder	44

5 kap. Sökande av ändring	69
6 kap. Tillämpning av vissa bestämmelser i landskapsandelslagen	70
7 kap. Särskilda bestämmelser	71
8 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	72
3. Landskapslag om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten	73
1 kap. Allmänna bestämmelser	73
2 kap. Landskapsandel och betalningsandel för driften av grundskolorna	74
3 kap. Landskapsandel för driften av medborgarinstitut	78
4 kap. Landskapsandel för driftskostnaderna inom kulturverksamheten	79
5 kap. Landskapsandel för anläggningsprojekt	80
6 kap. Sökande av ändring	83
7 kap. Tillämpning av vissa bestämmelser i landskapsandelslagen	84
8 kap. Särskilda bestämmelser	84
9 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	86
4. Landskapslag om bosättningsstrukturgrupper	87
5. Landskapslag om hemkommunens kostnadsansvar för vissa elever i gymnasiet och yrkesutbildningsanstalter	88
6. Landskapslag om medborgarinstitut	90
7. Landskapslag angående ändring av 2 § landskapslagen om landskaps- understöd för främjande av näringar i kommunerna	93
8. Landskapslag angående ändring av 10 § landskapslagen om lantbruks- och skogs nämnder	93
9. Landskapslag om ändring av 106 Och 127 § byggnadslagen för landskapet Åland	94
10. Landskapslag angående ändring av 38 § landskapslagen om brand- och räddningsväsendet	94
11. Landskapslag angående ändring av 5 § landskapslagen om landskapsandel för underhållskostnader för gator	95
12. Landskapslag angående ändring av 5 § landskapslagen om fysisk planering	96
13. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om tillämpning av lagen om bostadbidrag	96
14. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande socialvården	97
15. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om barndagvård	98
16. Landskapslag angående ändring av 3 § landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet	99
17. Landskapslag angående ändring av 1a § landskapslagen angående vissa riks- författningar rörande barnskydd i landskapet Åland	99
18. Landskapslag om ändring av 2 § landskapslagen angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande trygghet av underhåll för barn	100
19. Landskapslag om ändring av grundskollagen för landskapet Åland	100
20. Landskapslag om ändring av gymnasielagen för landskapet Åland	102
21. Landskapslag angående upphävande av landskapslagen om finansiering av yrkesutbildningsanstalter	103
22. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om läroanstalter för hemslojd i landskapet Åland	103
23. Landskapslag angående ändring av 5 § landskapslagen om allmänna bibliotek	104
24. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om ungdomsarbete	104

25. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om kulturell verksamhet	106
26. Landskapslag om ändring av idrottslagen för landskapet Åland	107
27. Landskapslag angående upphävande av 3 § landskapslagen om kommunala avtalsdelegationen	109
28. Landskapslag angående upphävande av landskapslagen om kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtals inverkan på landskapsunderstöd	109
29. Landskapslag angående upphävande av 36b § landstingsordningen för land- skapet Åland	110
BILAGA	I

ALLMÄN MOTIVERING

1. Bakgrund

1.1. Gällande bestämmelser

Enligt gällande lagstiftning är ombesörjandet av erforderliga tjänster inom såväl socialvården som undervisnings- och kulturverksamheten en till stor del kommunal angelägenhet. För bestridande av de kostnader som detta medför, erhåller kommunerna landskapsstöd ur landskapets medel.

Bestämmelser om landskapsstöd för olika slag av verksamhet som kommun bedriver finns intagna i de landskapslagar som rör respektive verksamhet. De väsentligaste av dessa är landskapslagen om landskapsstöd till kommunerna (43/73), landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner (59/89) samt landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83). Inom undervisningssektorn hänvisas till största delen till i riket gällande grunder för beviljande av statsandel och statsunderstöd. Även för de inom kultursektorn verkande allmänna biblioteken hänvisas (jfr 5 § LL om allmänna bibliotek (8/68)) till i riket gällande grunder, medan landskapsstöden till kommunernas kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbetet regleras i respektive landskapslag på området.

1.2. Vidtagna ändringar under år 1992

Den 1 januari 1993 trädde en genomgripande reform av statsandelssystemet i kraft i riket. För landskapets del innebar riksreformen att landstinget, i avvaktan på det reformarbete av landskapsandelssystemet som likaledes pågick, antog en rad ändringar av de landskapslagar som påverkades av statsandelreformen. Syftet var att bibehålla 1992 års landskapsandelssystem under år 1993, så att ett nytt landskapsandelsystem kunde byggas upp.

1.3. Behov av åtgärder

Det gällande systemet med landskapsandelar har tillkommit under olika tider och har trots olika delreformer inte kommit till rätta med den komplicitet och arbetsdryghet som systemet i förvaltningshänseende innebär. Det rådande systemet har ej heller betonat den kommunala självstyrelsen i tillräckligt hög grad och kommunernas därtill hörande finansiella ansvar. Största delen av landskapsstöden är genom någon lag bunden vid en viss verksamhet och uppgift. Eftersom systemet är uppgifts- och

kostnadsbaserat förblir den kommunala möjligheten att välja alternativ marginell, då systemet förutsätter att kommunernas ekonomi och verksamhet styrs och kontrolleras i detalj. Detta kringskär kommunernas möjligheter att ordna verksamheten efter de lokala förhållandena och behoven.

Genom landskapsandelsreformen är målsättningen att komma bort från de till en viss verksamhet bundna landskapsandelarna och införa mera generella och kalkylerade landskapsandelar. Syftet med landskapsandelsreformen är att öka landskapsandelstagens befogenheter och att samtidigt betona kommunernas och övriga landskapsandelstagens egna ansvar för sin ekonomi. Reformen bör på så vis effektivisera verksamheterna och sporra ett ekonomiskt tänkande.

Landskapets del i finansieringen av socialvården, undervisnings- och kulturverksamheten har varit stor och fortsätter att öka. Anledningen till denna ökning står att finna i att landskapsandelarna har varit bundna till de faktiska kostnaderna för verksamheten och således varit kostnadsstimulerande. Högre kostnader för en verksamhet har också lett till större landskapsandelar. Genom landskapsandelsreformen antas kontrollen över utgiftsutvecklingen bli bättre, samtidigt som det nya landskapsandelssystemet torde underlätta bedömningen av vidtagna åtgärders ekonomiska verkningar.

Enligt dagens system är landskapet huvudman för gymnasiet och yrkesutbildningsanstalterna, medan kostnadsansvaret för utbildningen är fördelat mellan landskapet och kommunerna. För att undvika att medel strömmar av och an inom utbildningssektorn föreslås att landskapet övertar hela kostnadsansvaret för gymnasiet och yrkesutbildningsanstalterna. De kostnader som landskapet övertar av kommunerna finansieras av att landskapsandelarna för den övriga undervisningen och biblioteken minskas.

Reformen omfattar huvudsakligen driftsutgifterna, men även anläggningsprojekten berörs. Enligt gällande bestämmelser följer landskapsandelarna för anläggningsprojekt de verkliga kostnaderna och det bör de även framdeles göra. Då det gäller planeringen och beräkningen av landskapsandelar för anläggningsprojekt skiljer sig dagens bestämmelser mellan socialvården och utbildnings- och kulturverksamheten på en rad punkter. Förslaget medför ett enhetligare system som även torde underlätta gransknings- och redovisningsarbetet.

Det nya statsandelssystem som tillämpas från årsskiftet i riket, har legat till grund för utarbetandet av de lagförslag som ingår i denna framställning.

Det bör även omnämnas att utöver de förslag som förs fram i denna framställning pågår ett utredningsarbete om övriga ändringar som krävs till följd av reformen, av vilka några är avhängiga av utredningen "utbildning år 2000" inom utbildningssektorn. Även ett ersättande system för bärkraftsklassificeringen av kommunerna bör ses över, eftersom riksmyndigheterna inte har för avsikt att inkludera landskapets kommuner i det nya bärkraftssystem som troligtvis införs i riket från och med år 1994.

2. Beredningsarbetet

Beredningen av landskapsandelsreformen har utförts som tjänstemannauppdrag vid lagberedningen. Beräkningen av de ekonomiska konsekvenserna av reformen har gjorts av ekonomiska sekretariatet. Under beredningen har återkommande möten hållits med en kommunal tjänstemannagrupp för landskapsandelsreformen.

Under beredningstiden har även information angående reformens administrativa och ekonomiska konsekvenser tillställts kommunerna (se bl.a. Ls brevn. 45 Fb1 och 228 Fb1) samt informationstillfällen hållits.

Därutöver har landskapsstyrelsen fört en dialog med Kommunala samarbetsnämndens arbetsutskott, för att före en mera omfattande remissrunda erhålla kännedom om den kommunala politiska uppfattningen i centrala frågor.

Yttranden över förslaget har även inhämtats från kommunerna, vilka beaktats i det slutliga lagförslaget.

3. Reformförslaget

De centrala principerna i förslaget är att det nya landskapsandelsystemet baserar sig på kalkylerade grunder i fråga om bestämmandet av landskapsandelarna för kommunerna. Systemet skall dessutom sporra kommunerna till kostnadsmedveten verksamhet, eliminera onödig styrning från landskapsstyrelsens sida och utvidga kommunernas verksamhetsfrihet. I förslaget föreslås att det som regel skall vara kommunerna som är mottagare av landskapsandelarna, för att kommunerna därigenom skall ha större möjligheter än i dag att själva besluta om hur medlen används på ett för den enskilda kommunen bästa sättet. Att kommunerna som regel blir landskapsandelstagar underlättar även bestämmandet av landskapsandelarna på grundval av kalkyler. Det föreslagna systemet förväntas även bli enklare samtidigt som det torde fungera snabbare och smidigare. En annan positiv effekt med det nya systemet är att verksamheterna kan behärras och förutses på ett bättre sätt, eftersom systemet bygger på kalkylerade grunder.

I förslaget har grunderna för fastställandet av landskapsandelarna per förvaltningsområde definierats så att de beskriver behovet av service inom förvaltningsområdet och kostnadsutvecklingen eller kommunens behov av landskapsstöd överhuvud.

4. Huvudpunkter i förslaget

4.1 Landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna

Landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna skall till vissa delar vara en allmän lag för det kommunala landskapsandelssystemet. Den föreslagna landskapslagen reglerar enbart landskapsandelar för driftshushållningen, vilka som regel beräknas på kalkylerade grunder.

De landskapsandelar som regleras i lagen kan delas upp i två grupper, de uppgiftsbaserade landskapsandelarna och de landskapsandelar som inte är beroende av uppgifter. De förstnämnda är landskapsandelar för socialvården samt för undervisnings- och kulturverksamheten. De icke uppgiftsbaserade landskapsandelarna består av allmänna landskapsandelar och finansieringsunderstöd. Finansieringsunderstödet kan slutligen delas upp i komplettering av skatteinkomsterna och understöd enligt prövning.

De bestämmelser som gäller allmänt för hela det kommunala landskapsandelssystemet är först och främst fastställandet av grunderna för landskapsandelarna samt hur dessa skall justeras. Det centrala vid utformningen av det nya landskapsandelssystemet är att den totala kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna skall bibehållas oförändrad gentemot gällande system. Ett av skälen till denna ståndpunkt är kommunerna skall garanteras en kontinuerlig utveckling av tillhandhållandet av tjänster i kommunerna. För att uppnå detta syfte föreslås att en utredning över kostnadsfördelningen genomförs vart fjärde år. Utredningen skall utföras gemensamt av landskapet och kommunerna. Översynen av kostnadsfördelningen utreds separat för socialvården och separat för undervisnings- och kulturverksamheten. Om en förskjutning konstateras, justeras de genomsnittliga landskapsandelarna eller de kalkylbaserade enhetspriserna så att kostnadsfördelningen återställs på den nivå som rådde innan reformen.

Landskapslagen innehåller även bestämmelser om allmänna landskapsandelar och finansieringsstöd. (De ovan nämnda justeringarna vidtas givetvis även beträffande de allmänna landskapsandelarna.) Enligt gällande system omfattas den allmänna landskapsandelen av en rad mindre landskapsandelar som kommunerna erhåller för exempelvis brand- och räddningsväsendet. Enligt förslaget kommer den allmänna landskapsandelen inte längre att ges för en specifik verksamhet, utan kommunen erhåller en generell allmän landskapsandel beräknad på kalkylbasis som inkluderar all tidigare verksamhet.

Den allmänna landskapsandelen betydelse kommer dock att öka i och med att den allmänna landskapsandelen kommer att inkludera ett allmänt ekonomiskt stöd som skall flyttas över från de uppgiftsbaserade landskapsandelarna. Anledningen till sistnämnda är att övergången till det nya landskapsandelssystemet kommer att medföra betydande förändringar i en del kommuner. Förändringarna beaktas genom en utjämningsdel som ökar eller minskar kommunes allmänna landskapsandel.

Kompletteringen av skatteinkomsterna följer i stort sett samma uppbyggnad som det nuvarande kompletteringssystemet. Enligt förslaget förändras dock beräkningsunderlaget gentemot gällande bestämmelser så att som grund för skattekompletteringen användas ett åländskt medeltal för de senast slutförda beskattningarna och det genomsnittliga skattesörespriset i landskapet under de tre åren. Skälet till denna avvikelse är att bättre tillmötesgå de åländska kommunernas särställning i kommunalskattehänseende i jämförelse med rikskommunerna. Genom att använda principen om ett medeltal på tre år jämnas tillfälliga fluktuationer som förekommer i det åländska skatteunderlaget ut.

Understöd enligt prövning föreslås få motsvarande utformning som i dag, dvs det är närmast avsett för kommuner som på grund av exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter är i behov av ökat ekonomiskt stöd.

4.2 Landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården

Liksom fallet är för den allmänna landskapsandelen bestäms landskapsandelen för socialvårdens driftskostnader på kalkylmässiga grunder. Enligt förslaget beviljas och betalas landskapsandel för driften enbart till kommunen.

Eftersom landskapsandelen bestäms kalkylmässigt har en strävan varit att finna de faktorer som bäst beskriver behovet av service inom kommunen. Samtidigt som dessa faktorer skall vara lättillgängliga ur allmänt insamlad statistik, skall uppgifterna vara neutrala. De kalkylmässiga kostnadsunderlaget skall med andra ord inte kunna påverkas av vissa administrativa beslut. De faktorer som bäst uppfyller dessa kriterier är kommunens invånarantal och åldersstruktur.

Genom landskapsandelreformen revideras även planeringssystemet för socialvården. De kommunala verksamhetsplanerna som enligt gällande bestämmelser skall underställas landskapsstyrelsen slopas. Social- och hälsovårdsplanen ersätts med en socialvårdsplan. (Hälsovårdsplaneringen regleras i HOSS). Den i förevarande framställning föreslagna socialvårdsplanen förblir även framdeles av central betydelse. Däremot frångås den centralstyrning av kommunernas och kommunalförbundens verksamhet som nuvarande social- och hälsovårdsplan givit uttryck för. Socialvårdsplanens huvudsakliga uppgift blir att ange målsättningen och inriktningen för socialvården. De i socialvårdsplanen uppsatta målen skall utgöra ett slags riktlinjer, vilka inte binder kommunen eller kommunalförbunden. Trots att landskapsandelen som kommunen erhåller inte är bunden till ordnandet av socialvården, skall kommunen reservera de resurser som behövs för den verksamhet som kommunen åläggs att sköta enligt speciallagarna. Reservationsskyldigheten grundar sig på att landskapsandelen som kommunen erhåller, trots allt beräknas på grundval av den socialvårdsservice som är föreskriven som kommunens uppgift.

Landskapsandel för anläggningsprojekt beräknas enligt förslaget även framdeles på basis av faktiska kostnader och betalas till den kommun eller det kommunalförbund

som genomför projektet. I förslaget förenhetligas bestämmelserna gällande anläggningsprojekt mellan socialvården och utbildnings- och kulturverksamheten. Avsikten är att det belopp som utgör gränsen mellan drifts- och anläggningskostnad skall vara den samma. Beloppet föreslås för år 1994 bli 700.000 mark. Landskapsandel kan dock i undantagsfall beviljas för anläggningsprojekt som understiger den i socialvårdsplanen fastställda beloppet, om finansieringen av projektet skulle bli synnerligen betungande för kommunen eller kommunalförbundet.

4.3 Landskapslagen om planering av och landskapsandel för utbildnings- och kulturverksamheten

Landskapslagen om planering av och landskapsandel för utbildnings- och kulturverksamheten reglerar finansieringen av utbildnings- och kulturverksamheten, dock endast om så stadgas i någon verksamhetslag. Landskapslagen ersätter de finansieringsbestämmelser som i dagsläget finns utspridda i olika lagar. Med utbildningsverksamhet avses enligt den föreslagna landskapslagen, verksamhet vid grundskolor samt medborgarinstitut. Inom kultursektorn faller den verksamhet som anordnas vid allmänna bibliotek, kommunernas kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbetet.

Landskapsandelarna för driftskostnaderna inom utbildnings- och kulturverksamheten betalas liksom för socialvården ut som en klumpsumma, trots att beräkningen av denna klumpsumma sker kalkylmässigt sektorvis. Huvudprincipen med det nya systemet är att landskapsandelen för driftskostnaderna skall erläggas till respektive kommun och inte till kommunalförbunden. Skälet till att landskapsandelen huvudsakligen betalas till primärkommunerna är att förbättra dessa kommuners möjligheter att påverka kommunalförbundens verksamhet och kostnader. Någon begränsning i fråga om användningen uppställs inte.

Vid resursfördelningen av landskapsandelarna för undervisnings- och kulturverksamheten till kommunerna används sådana faktorer som beskriver behovet av service inom förvaltningsområdet, såsom elevantal, antal undervisningstimmar (timresurs) och kommunens invånarantal. De kalkylerade enhetspriser som fastställs för respektive verksamhetsområde och som utgör grunden för landskapsandelarna, beaktar de omständigheter som påverkar kommunernas och verksamhetens kostnadsnivå.

Då det nya landskapsandelssystemet tas i bruk är avsikten att enhetspriserna för grundskolorna och de allmänna biblioteken skall baseras på de totala driftskostnaderna för år 1990, justerat med de förändringar som påverkat kostnadsunderlaget fram till år 1994. För att enhetspriserna skall motsvara de förändringar som sker i löne- och kostnadsnivån samt landskapsandelsuppgifternas art och omfattning justeras enhetspriserna sedan årligen. Vart fjärde år justeras enhetspriserna i relation till de faktiska kostnaderna för verksamheten.

Enhetspriserna för medborgarinstitut, kommunernas kulturverksamhet, idrottsverk-

samhet och ungdomsarbetet fastställs årligen av landskapsstyrelsen inom ramen för landskapsbudgeten. Eftersom ingen justering sker i efterhand av dessa enhetspriser beaktas kostnadsnivåns samt landskapsandelsuppgifternas utveckling i samband med budgeten.

Landskapsandelen för anläggningsprojekt fastställs på grundval av faktiska kostnader. Till grund för beviljandet av landskapsandel ligger den projektplan som inlämnats av sökanden samt den finansieringsplan som landskapsstyrelsen antagit. Landskapsandelen betalas månatligen senast den 20 varje månad i lika stora rater så länge projektet beräknas fortgå. Mottagare av landskapsandelen är den kommun eller det kommunalförbund som genomför projektet.

5. Ekonomiska verkningar av förslaget

Utgångspunkten för landskapsandelsreformen är att den totala kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna skall vara neutral. Av de provberäkningar som utförts på basis av 1988, 1989 och 1990 års uppgifter, kan visserligen resultatet för den enskilda kommunen skilja sig i jämförelse med dagsläget. De skillnader som trots allt uppkommer kommer att minskas med det prövningsbaserade understödet samt med den utjämningsdel som under åren 1994-1997 minskar eller ökar kommunernas allmänna landskapsandel.

Genom landskapsandelsreformen övertar landskapet hela kostnadsansvaret för gymnasiet, yrkesläroanstalterna samt för de elever som får motsvarande utbildning i riket. Kostnadsansvaret för sistnämnda elever avser enbart den betalningsandel som elevernas hemkommuner enligt rikets finansieringslag skall debiteras [jfr 9 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (FFS 705/92), jfr även 31c § 1 mom. lagen om yrkesläroanstalter (änd. FFS 717/92)]. Även finansieringsansvaret för musikinstitutet övertas av landskapet.

I övrigt hänvisas till de preliminära provberäkningar av landskapsandelsreformen som utförts av ekonomiska sekretariatet.

6. Förslagets organisatoriska verkningar

Den föreslagna landskapsandelsreformen innebär förändringar för såväl landskapet som kommunerna.

Det ändrade planeringssystemet inom socialvården innebär att landskapsstyrelsen avlastas i sina åligganden. Enligt förslaget faller både verksamhetsplanerna och landskapsandelsutredningarna beträffande driftskostnaderna bort. Förändringen har att göra med den kalkylmässiga beräkningen av landskapsandelarna, som inte har behov

av dylika planer och utredningar.

Inom undervisningssektorn ersätts genomförandeplanen med en projektplan, som torde medföra marginella förändringar för fastställandet. Landskapsandelsutredningarna beträffande driftskostnaderna faller även bort inom undervisningssektorn.

En ny uppgift för landskapsstyrelsen blir att utreda de årliga förändringarna i landskapsandelsbeloppen per invånare, vilka ligger som grund för den kalkylerade landskapsandelen till kommunerna. Detta förutsätter ett noggrant utredningsarbete av de kostnader som de eventuella nya uppgifterna medför och som skall beaktas då landskapsandelarna fastställs.

För kommunerna och kommunalförbunden innebär det nya landskapsandelssystemet vissa förändringar i de nuvarande procedurerna. För kommunerna underlättas utredningsarbetet som en följd av det förenklade systemet. Det nuvarande landskapsandelssystemet har varit uppgiftsbundet, vilket medfört mer administrativt arbete. Landskapet har exempelvis krävt mer underlag för beräknad av landskapsandelarna än vad det nya systemet kommer att göra, emedan detta till störta delen grundar sig på allmänt tillgänglig statistik. Hur mycket kommunerna avlastas i sitt arbete är beroende på hur kommunen utnyttjar sina möjligheter enligt det nya systemet.

DETALJMOTIVERING

1. Landskapslag om landskapsandelar till kommunerna

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Lagens tillämpningsområde. Lagen reglerar i huvudsak den allmänna landskapsandelen och finansieringsstödet till kommunerna. Lagen ersätter den nu gällande landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner (59/89). Den föreslagna lagen skall till viss del även tillämpas på uppgiftsbaserade landskapsandelar om så stadgas.

Mottagaren av landskapsandelarna och finansieringsstödet är kommunerna. Kommunalförbunden får sin landskapsandel för den verksamhet de ordnar genom de betalningsandelar som kommunerna betalar till dem. Lagen reglerar enbart landskapsandelar för driftskostnaderna, vilka i regel bestäms på kalkylerade grunder.

2 § Definitioner. Paragrafen definierar de centrala begrepp som kommer till användning i de materiella reglerna.

2 kap. Kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna

3 § *Grunderna för fastställande av landskapsandelarna.* De genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för landskapsandelarna fastställs årligen för det följande finansåret. Fastställandet bör ske i nära samband med beredningen av landskapsbudgeten för att därigenom garantera att saklösningarna sammanfaller. I denna lag regleras grunder för fastställandet av de allmänna landskapsandelsander, medan grunderna för de landskapsandelarna inom socialvården, utbildnings- och kulturverksamheten regleras i respektive speciallag.

Med beräknad förändring i kostnadsnivån i 1 mom. avses beräknad förändring i pris- och lönenivån under finansåret.

Landskapsstyrelsen fastställer enligt förslaget årligen ett genomsnittligt belopp för den allmänna landskapsandelen. Detta belopp som även kan kallas en basdel består av två delar. Den ena delen består av ett allmänt ekonomiskt stöd, som bildats av de medel som överförts från de uppgiftsbaserade landskapsandelarna till den allmänna landskapsandelen. Den andra delen består av de s.k. små landskapsandelarna som sammanslogs i en reform år 1989 (jfr Ls framst. nr 14/1988-89). De s.k. små landskapsandelarna består av andelen för skötsel av lagstadgade uppgifter där hänvisning sker till den allmänna landskapsandelen. Så sker bl.a. för främjande av näringar i kommunerna (2 § LL om landskapsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna, 60/89) och för de kostnader som kommunerna kan åsamkas för lantbruks- och skogs-nämndens verksamhet (10 § 3 mom. LL om lantbruks- och skogsnämnder, ändr. 61/89).

Anledningen till att den allmänna landskapsandelens belopp fastställs årligen är att detta belopp bäst återger de kostnadsförändringar som sker på grund av förändringar i landskapsandelsuppgifterna samt eventuella förändringar i kostnadsnivån (pris- och lönenivån).

Enligt 2 mom. skall även de förändringar som påverkar de uppgiftsbaserade landskapsandelarna beaktas vid fastställandet av den allmänna landskapsandelens belopp. Anledningen till att sistnämnda faktorer behöver beaktas är som ovan påpekats att största delen av den allmänna landskapsandelen i det föreslagna landskapsandels-systemet kommer att bestå av ett allmänt ekonomiskt stöd som överförs från de uppgiftsbaserade landskapsandelarna till den allmänna landskapsandelen.

4 § *Justering av de genomsnittliga beloppen.* Eftersom landskapsandelarna fastställs på beräknade faktorer året innan finansåret, behövs en justering under finansåret för att hålla landskapsandelarna så väl uppdaterade som möjligt. Justeringen av landskapsandelarna föreslås ske på hösten under finansåret beräknat på de förändringar som skett från årets början.

Den slutliga justeringen av landskapsandelarna enligt 2 mom. föreslås ske på

hösten året efter finansåret. Justeringen görs då på basis av de faktiska förändringarna. Landskapsstyrelsen har vid denna tidpunkt möjlighet att erhålla det slutgiltiga beräkningsunderlaget för landskapsandelarna från bl.a. kommunerna.

5 § Förändring i landskapsandelsuppgifter och kostnadsnivån. Eftersom omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna kan ändras, bör även denna faktor påverka den landskapsandel kommunerna erhåller.

Med förändring i den allmänna förtjänstnivån enligt 2 mom. avses lönenivåns stegring, som mäts enligt löntagarnas allmänna förtjänstnivåindex. För närvarande har landskapet inget eget förtjänstnivåindex att utgå ifrån, varför landskapsstyrelsen vid sina justeringar får förlita sig till den finska statistikcentralens index för hela landet. Som lönebundna avgifter anses bl.a. socialskyddsavgifter och pensionsavgifter. Förändringen i prisnivån mäts på basis av konsumentprisindex för landskapet Åland.

6 § Bibehållande av kostnadsfördelningen. En av huvudpunkterna i det nya landskapsandelssystemet är att kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna inte skall förändras till följd av reformen. Genom införandet av det nya landskapsandelssystemet kommer den strikta utgiftsbundenheten enligt nuvarande system att frångås, vilket på sikt kan skapa en möjlig förskjutning av fördelningen av kostnaderna mellan landskapet och kommunerna. För att motverka denna utveckling föreslås en bestämmelse om att landskapet skall delta i kostnaderna för de uppgiftsbaserade landskapsandelsuppgifterna i samma proportion som för närvarande. Här får givetvis de faktorer som inverkar på förskjutningen av huvudmannaskapet inom de olika sektorerna beaktas.

Eftersom den del av de landskapsandelar som genom den nya landskapsandelssystemet överförs till den allmänna landskapsandelen kommer att förändras i samma förhållande som de uppgiftsbaserade landskapsandelarna förändras, behövs ingen särskild utredning göras beträffande den del av den allmänna landskapsandelen som betalas till kommunen såsom ett allmänt ekonomiskt stöd samt beträffande den del som utgörs av de s.k. små landskapsandelarna enligt nu gällande lag.

Kostnadsfördelningen utreds per förvaltningsområdet skilt för sig. Konstateras en avvikelse i förhållande till basåret 1992, skall de berörda förvaltningsområdenas landskapsandelar justeras. Den allmänna landskapsandelens belopp korrigeras i samma förhållande som landskapsandel överförs från undervisnings- och kulturverksamhetens samt socialvårdens förvaltningsområden till den allmänna landskapsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna. Vid översynen av kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna skall även utvecklingen skatteinkomsterna i kommunerna beaktas.

En översyn av kostnadsfördelningen skall enligt förslaget genomföras vart fjärde år. Det första kostnadsfördelningsutredningen kommer att genomföras år 1996, på basis

av en jämförelse mellan 1992 och 1995 års kostnader och landskapsandelar. Om den genomförda kostnadsfördelningen för år 1995 skiljer sig från den kostnadsfördelning som gäller för år 1992, justeras landskapsandelarna så att kostnadsfördelningen återställs till den ursprungliga nivån vid ingången av år 1996. Följande översyn genomförs år 2000, på grundval av kostnadsfördelningen år 1992 och 1999.

De förhandlingar som landskapsstyrelsen för med kommunerna angående en eventuell justering, kan förslagsvis föras mellan landskapsstyrelsen och ett av kommunerna utsett organ.

3 kap. Allmän landskapsandel

7 § Mottagare av allmän landskapsandel. Enligt förslaget beviljas kommunen utan ansökan allmän landskapsandel beräknat enligt kalkylerade grunder.

8 § Allmän landskapsandel till kommuner. Det genomsnittliga beloppet för den allmänna landskapsandelen kommer enligt förslaget att vara betydligt större än det genomsnittliga markbelopp som ligger till grund för den allmänna landskapsandelen enligt nuvarande landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringstöd till kommuner (59/89). Anledningen till detta är som ovan påpekats att den allmänna landskapsandelen kommer att inkludera ett allmänt ekonomiskt stöd som skall övergå från de uppgiftsbaserade landskapsandelarna till den allmänna landskapsandelen.

I 2 mom. beaktas även kommunens sjunkande invånarantal.

För att utjämna effekterna av det nya landskapsandelssystemet föreslås en ekonomisk utjämning mellan kommunerna under en övergångsperiod på fem år (jfr 26 §). Utjämningsdelen beaktas genom en ökning eller minskning av den allmänna landskapsandelen.

9 § Koefficient enligt bosättningsstrukturgrupp. I bestämmelsen föreslås att de allmänna landskapsandelarna skall betalas på grundval av bosättningsstrukturgrupperna enligt landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper.

Den föreslagna landskapsandelsskalan avviker från den gällande skalan bl.a. beroende på den överföring av medel från de uppgiftsbaserade landskapsandelarna, som föranleds av det nya landskapsandelssystemet. Vid bestämmandet av koefficienterna har även skärgårdskommunernas högre driftskostnader beaktats, varvid de kommuner som definierats som skärgårdskommuner enligt 11 § 5 mom. erhållit en högre koefficient än övriga kommuner.

10 § Belopp enligt sjunkande invånarantal. Om invånarantalet i kommunen har sjunkit under tre föregående år ersätts kommunen för hälften av befolkningsminskningen för såväl de uppgiftsbaserade som de allmänna landskapsandelarna. Anledningen

till att kommunerna bör kompenseras för befolkningsminskningen är att en stor del av andelarna beräknas på basen av invånarantalet och att kommunen behöver ekonomiskt stöd för att servicenivån skall kunna anpassas till situationen.

4 kap. Finansieringsunderstöd

11 § Komplettering av skatteinkomsterna. Enligt paragrafen kompenseras de kommuner, vilkas genomsnittliga antal skatteören per invånare under tre senast slutförda kommunalbeskattningarna underskrider den kompletteringsgräns som på basis av 2 mom. och den i 3 mom. fastställda koefficienten bestäms för kommunen. (Med senast slutförda kommunalbeskattning avses den tidpunkt då prövningsnämnden fattat beslut i saken.)

Skälet till att den åländska kommunalbeskattningen läggs till grund för kompletteringen av skatteinkomsterna är bl.a. att uttaxeringen i landskapet i genomsnitt är högre än i landet i övrigt. Till grund för skattekompletteringen föreslås även ett tre års medeltal på skatteöret per invånare och uttaxeringen per skatteöre. Avsikten med detta medeltal är att utjämna de tillfälliga fluktuationer som förekommer i det åländska skatteunderlaget.

Samtidigt som beräkningsunderlaget för skattekompletteringarna har förändrats i förhållande till dagsläget, har även kompletteringsgränserna höjts. En bidragande orsak till denna förhöjning är de landskapsandelar som nu är uppgiftsbaserade och som genom landskapsandelsreformen överförs till kompletteringen av skatteinkomsterna. En annan förhöjande faktor av skattekompletteringen är att bärkraftsklassificeringen faller bort som grund för beräkandet av landskapsandelarna. De förändringar i skattekraften som även framtiden kan uppkomma och som tidigare beaktades vid bärkraftsklassificeringen, beaktas i förslaget genom skattekompletteringen.

Vid beräkningen av skattekompletteringarna enligt denna paragraf bör beaktas att landskapet förväntas överta finansieringen av HOSS. Om HOSS genomförs till år 1994 kommer kommunernas uttaxering per skatteöre t.o.m. år 1993 vid beräkningen av skattekompletteringarna att minskas med den finansieringsandel som landskapet förutsätts överta. (Vid beräkningar gjorda för 1990 års uttaxering skulle ett övertagande av HOSS ha föranlett en minskning på ca 3 p/sk.ö.)

Den i 2 och 3 mom. använda koefficienten för beräkning av kompletteringsgränserna anger den procentuella andelen av det genomsnittliga antalet skatteören per invånare i respektive kommun under de tre senast slutförda beskattningarna. Koefficienten 0,95 motsvarar således 95 % av det genomsnittliga antalet skatteören per invånare i respektive kommun under de tre senast slutförda beskattningarna.

Invånarantalet bestäms per den 1 januari för ifrågavarande skatteår. Om skattekompletteringen genomförs för år 1994 sker det på grundval av invånarantalet den 1 januari 1992.

Den i paragrafen nämnda kompletteringsgränsen får inte vara högre än det genomsnittliga skatteöret per invånare för de tre senast slutförda beskattningarna. Om så är fallet beviljas inte kommunen någon komplettering av skatteinkomsterna.

Beräkningen av skattekompletteringen kan underlättas genom följande schematiska uppläggning:

1) Det primära blir att fastställa en kompletteringsgräns. Enklast kan detta klargöras med följande formel:

$$A * B = C$$

A = basberäkningsbelopp

B = koefficient beroende på kommuntyp (se 3 mom.)

C = kompletteringsgräns

Basberäkningsbeloppet A erhålls på följande sätt:

$$A = (A_1 + A_2 + A_3) / 3$$

A_1 = totala antalet skatteören i alla åländska kommuner (år 1) /
totala antalet invånare i alla åländska kommuner (år 1)

A_2 = totala antalet skatteören i alla åländska kommuner (år 2) /
totala antalet invånare i alla åländska kommuner (år 2)

A_3 = totala antalet skatteören i alla åländska kommuner (år 3) /
totala antalet invånare i alla åländska kommuner (år 3)

2) De kommuner i vilka medeltalet av antalet skatteören per invånare för de tre senast slutförda kommunalbeskattningarna underskrider ovannämnda för kommunen bestämda kompletteringsgräns, beviljas skattekomplettering enligt följande:

$$(C - D) * E * F = G$$

C = kompletteringsgräns (se punkt 1 ovan)

D = medeltalet av antalet skatteören per invånare för de tre senast slutförda kommunalbeskattningarna i kommunen

E = den genomsnittliga kommunala uttaxeringen per skatteöre i landskapet Åland under det år till vars inkomster beskattningen hänförs

F = antalet invånare i kommunen den första dagen det år till vars inkomster

beskattningen hänför sig

G = komplettering av skatteinkomsterna

Om E överstiger kommunens egna uttaxering per skatteöre för den senast slutförda beskattningen används kommunens egen uttaxering vid beräkningen av skattekompletteringen, så att kommunens egna uttaxering per skatteöre för den senast slutförda beskattningen sätts in i formeln under E.

12 § Understöd enligt prövning. Bestämmelsen motsvarar i stort sett nuvarande bestämmelse om understöd enligt prövning. Genom det nya landskapsandelssystemet torde behovet av ett prövningsbaserade understöd dock öka. Huvudorsaken är att det nya landskapsandelssystemet inte längre automatiskt leder till högre landskapsandelar till följd av stora och tillfälliga utgiftsökningar för framför allt små kommuner. För dessa kommuner kan detta understöd utgöra ett viktigt inslag i finansieringen av de löpande utgifterna. De belopp som kommer att avsättas till detta understöd föreslås även öka i jämförelse med idag.

5 kap. Utbetalning och förfarande i övrigt

13 § Tidpunkt för fastställande och justeringen av landskapsandelen. De genomsnittliga landskapsandelsbeloppen eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för landskapsandelarna bör fastställas i ett så tidigt skede som möjligt med tanke på kommunernas budgetförhandlingar, dock senast den 15 oktober.

14 § Beviljande av allmän landskapsandel och finansieringsunderstöd. Liksom fallet är för de uppgiftsbaserade landskapsandelarna, beviljas den allmänna landskapsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna utan ansökan. För understöd enligt prövning förutsätts liksom för närvarande en ansökan av kommunen före utgången av augusti.

15 § Tidpunkt för utbetalning. I bestämmelsen föreslås att den allmänna landskapsandelen skall betalas senast den 11 varje månad, vilket motsvarar gällande praxis. Den i framställningen föreslagna tidpunkten är av stor betydelse för kommunens likviditet.

16 § Betalning av utebliven förmån. Bestämmelsen motsvarar 26 § i den nu gällande landskapslagen om landskapsstöd till kommunerna (43/73). Till skillnad mot tidigare krävs ingen ansökan om utebliven förmån. En annan nyhet är den ränta som betalas på den uteblivna förmånen. Räntan anses motiverad eftersom en ränta också uppbärs på det som återbetalas enligt 17 §.

17 § Återbetalning av grundlös förmån. Bestämmelsen motsvarar till sakinnehållet 27 § i den nu gällande landskapslagen om landskapsstöd till kommunerna. Enligt förslaget kan grundlös förmån vara såväl landskapsandel som komplettering av skatteinkomster.

18 § När betalningsskyldigheten upphör. Bestämmelsen motsvarar 26 § 2 mom. och 28 § i den nu gällande landskapslagen om landskapsstöd till kommunerna.

6 kap. Sökande av ändring

19 § Rättelseförfarande. I bestämmelsen ges kommunen rätt att yrka på rättelse av landskapsstyrelsens beslut om att bevilja allmän landskapsandel eller komplettering av skatteinkomsterna. Bestämmelsen motsvarar 25 § 2 mom. i den nu gällande landskapslagen om landskapsstöd till kommunerna.

20 § Ändringssökande. Ändring skall sökas hos högsta förvaltningsdomstolen inom trettio dagar från det landskapsstyrelsens beslut delgavs kommunen eller kommunalförbundet.

7 kap. Särskilda bestämmelser.

21 § Skyldighet att lämna upplysningar. I paragrafen regleras skyldigheten att tillställa landskapsstyrelsen de uppgifter som behövs för uppföljningen och övervakningen av landskapsandelsuppgifterna. Uppgifterna skall ges specificerade såsom landskapsstyrelsen bestämmer.

22 § Vite. Det nya landskapsandelssystemet innebär att någon sanktion i form av minskning eller förlust av landskapsandelen inte längre kan förekomma i samband med styrningen och övervakningen av kommunernas uppgifter. För att kunna sanktionera kommuner eller kommunalförbund som i samband med ombesörjandet av landskapsandelsuppgifterna underlåter att iaktta en förpliktelse och inte följer en uppmaning att rätta till saken, föreslås vite som fullt tillräcklig sanktion.

23 § Landskapsförordning. Eftersom det framdeles kan finnas ett behov för ytterligare bestämmelser i en landskapsförordning, föreslås ett bemyndigande därtill i lagen.

8 kap. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.

24 § Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994 såsom en del av det nya landskapsandelssystemet.

25 § Tillämpning av tidigare gällande bestämmelser. Eftersom det nya landskapsandelssystemet leder till nya beräkningsgrunder för bestämmandet av landskapsandelarna föreslås en övergångsbestämmelse som reglerar bl.a. de slutliga landskapsandelarna som hänför sig till verksamhet som ordnats före den föreslagna lagens ikraftträdelsedag.

26 § Utjämningsdel. Utgångspunkten vid övergången till ett kalkylbaserat landskapsandelssystem är att fördelningen av kostnaderna mellan landskapet och kommunerna totalt sett inte skall förändras. Trots detta kommer reformen i ett övergångsskede att föranleda förändringar i landskapsandelarnas belopp för vissa kommuner. För att övergången skall bli så smidig som möjligt föreslås en bestämmelse om utjämning av den allmänna landskapsandelen.

Utgjämningen beror på beräkningar som utförts för åren 1988-1991. Under dessa år jämförs de sammanlagda beloppet av kommunens uppgiftsbaserade landskapsandelarna, den enligt 8 § bestämda basdelen av den allmänna landskapsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna med kommunens motsvarande landskapsandelar och komplettering av skatteinkomster beräknat enligt det tidigare landskapsandelssystemet. Vid beräkningarna måste även konsekvenserna av HOSS beaktas.

Om en avvikelse konstateras sker en justering av den allmänna landskapsandelens basdel. Det utjämningsbelopp som vid reformtidpunkten utgör en vinst eller förlust per invånare justeras sedan enligt 3 och 4 mom. under en övergångsperiod på fyra år.

Justeringarna enligt denna paragraf sker på grundval av det utjämningsbelopp som fastställs enligt 27 § multiplicerat med invånarantalet i kommunen. Invånarantalet bestäms på motsvarande sätt som i 8 §, d.v.s. antalet kommuninvånare den första dagen året före finansåret.

27 § Kommunens utjämningsbelopp. På basis av provräkningar utförda under åren 1988-1991 skall för varje kommuninvånare bestämmas ett utjämningsbelopp. Genom utjämningsbeloppet erhålls ett konkret underlag för de konsekvenser ett nytt landskapsandelssystem anses medföra.

28 § Komplettering av skatteinkomsterna under år 1994 och 1995. Övergångsbestämmelsen föranleds av att kommunerna förväntas sänka sin uttaxering per skatteöre med anledning av HOSS.

2. Landskapslag om planering av och landskapsandel för socialvården

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § *Lagens tillämpningsområde.* Avsikten med den föreslagna lagen är att den skall tillämpas på planering av och landskapsandel för lagstadgad socialvård, med vissa undantag. Eftersom det kan vara oklart om viss verksamhet faller under lagen, föreslår landskapsstyrelsen att lagens tillämpningsområde skall bestämmas särskilt i speciallagar. Till dessa speciallagar hör exempelvis landskapslagen om barndagvård (73/83) och landskapslagen om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (48/78).

Planering av socialvården regleras i huvudsak genom socialvårdsplanen. Kommuner och kommunalförbund skall på grund av de principer som socialvårdsplanen utvisar kunna planera och sköta sin verksamhet.

Med landskapsandel avses enligt lagen en kalkylerad landskapsandel, som kommunerna beviljas för sina driftskostnader. Den kalkylerade landskapsandelen beräknas med utgångspunkt från kalkylmässiga kostnadsfaktorer som beskriver behovet av socialvårdsservice. Till landskapsandelen hänförs även den andel som erlaggs för kommuners och kommunalförbundens anläggningsprojekt.

I denna lag föreslås en hänvisning till landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/), nedan kallad landskapsandelslagen. Avsikten är att på verksamhet enligt denna lag tillämpa vissa bestämmelser av teknisk natur som närmast gäller förfaringssättet i landskapsandelslagen.

2 § *Socialvårdens resurser.* Kommunerna beviljas enligt denna lag landskapsandel på grundval av den verksamhet som regleras i speciallagarna för socialvården. Landskapsandel fastställs på basis av kalkylmässiga kostnadsfaktorer som beskriver servicebehovet. Den landskapsandel som kommunerna beviljas skall dock inte vara bunden till ordnandet av socialvården.

Trots att landskapsandelen som kommunen erhåller inte är bunden till ordnandet av socialvården, skall kommunen reservera de resurser som behövs för den verksamhet som kommuner åläggs att sköta enligt speciallagarna. Orsaken är att landskapsandelen trots allt grundar sig på den socialvårdsservice som är föreskrivet som kommunens uppgift.

3 § *Verksamhetsmöjligheter.* Liksom situationen är i dag föreslås kommunerna och kommunalförbunden i så stor utsträckning som möjligt själva få bestämma hur de skall ordna den verksamhet som omfattas av denna lag, antingen själva, i samarbete med

andra kommuner eller genom att skaffa tjänster av en offentlig eller privat inrättning, organisation eller liknande som tillhandahåller tjänster av ifrågavarande art. Privata inrättningar kan exempelvis vara en förening, stiftelse, bolag eller enskild näringsidkare.

Eftersom behovet att få köpa tjänster kan vara lika stort för ett kommunalförbund som för en enskild kommun, föreslås i paragrafens 2 mom. på samma sätt som i den gällande landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården att även kommunalförbunden skall få den i 1 mom. 4 punkten avsedda möjligheten att köpa tjänster av annan.

Då kommuner och kommunalförbund får möjlighet att själva välja hur de skall ordna socialvården, är det av stor betydelse att de personer som utnyttjar tjänsten får en tillräckligt bra service oberoende av hur den är ordnad. Enligt gällande lagstiftning är kraven på kvaliteten inte till alla delar densamma inom den privata socialvården som för motsvarande kommunala verksamhet. Landskapsstyrelsen anser däremot att man bör sträva efter att uppnå samma kvalitativa minimikrav inom såväl den privata som den kommunala socialvården, i synnerhet som all service bekostas av landskapsmedel. I 3 mom. föreslås således en bestämmelse om att den service som anlitas från den privata sektorn åtminstone skall motsvara den nivå som krävs av motsvarande kommunal verksamhet.

Eftersom kommunen eller kommunalförbundet kan köpa privata tjänster i enlighet med 1 mom. 4 punkten, uppkommer även betalningsskyldighet för den erhållna servicen från den privata inrättningen. I 4 mom. föreslås en bestämmelse för de fall att en privatperson anlitar en privat inrättning, som också säljer service till kommunen. Kommunen är i dessa fall betalningsskyldig endast då kommunen uttryckligen hänvisat person till privat service.

2 kap. Planering

4 § Socialvårdsplanen. I enlighet med den föreslagna bestämmelsen skall landskapsstyrelsen årligen anta en femårsplan för socialvården. Eftersom planen skall beredas och antas i samband med beredningen och antagandet av förslaget till budget, dvs vanligen i november, skall planen och förslaget till budget knytas samman på ett sätt som garanterar att saklösningarna sammanfaller. Avsikten med socialvårdsplanen är att ange målsättningen och inriktningen för socialvården. De i socialvårdsplanen uppsatta målen skall utgöra ett slags riktlinjer, vilka inte binder kommunen eller kommunalförbunden. Riktlinjerna kan sägas utvisa landskapsstyrelsens syn på de nyaste och mest eftersträvangsvärda utvecklingsriktningarna för socialvården. Planen skall dessutom innehålla de viktigaste bestämningsgrunderna för uträkningen av kommunernas landskapsandelar.

5 § *Socialvårdsplanens innehåll.* Den i förevarande framställning föreslagna socialvårdsplanen avviker betydligt från den social- och hälsovårdsplanen som för närvarande tillämpas på planeringen av socialvården. Genom förslaget förväntas styrningen av kommunernas verksamhet ske på ett betydligt allmännare plan än för närvarande, så att kommunerna själva ges möjlighet att besluta om hur styrningen skall tillämpas på den lokala verksamheten. De i socialvårdsplanen uppsatta målen skall utgöra ett slags riktlinjer för kommunen.

Enligt paragrafens 1 mom. 1 punkten skall socialvårdsplanen innehålla mål och anvisningar för anordnandet av socialvården. Med målen avses enligt förslaget den strategiska planeringen och uppdragandet av verksamhetslinjer. Anvisningarna föreslås omfatta mer detaljerade riktlinjer, exempelvis hur olika servicetjänster skall utformas. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning bör kommunerna och kommunalförbunden i så stor utsträckning som möjligt själva få bestämma hur de skall ordna socialvården på ett för kommunen ändamålsenligt sätt med beaktande av ekonomiska synpunkter och de behov som finns inom kommunen. Målet med planeringen är dock att samma huvudprinciper skall tillämpas inom hela landskapet så att den sociala basservicen blir lika god oberoende av i vilken kommun man är bosatt.

Bindande föreskrifter kan enligt 1 mom. 2 punkten utfärdas, ifall det i speciallagar ingår ett uttryckligt bemyndigande att i socialvårdsplanen utfärda bindande föreskrifter. Bindande föreskrifter skall enbart tillämpas i undantagsfall, exempelvis då föreskrifterna kompletterar speciallagar som till vissa delar utgör vida ramlagar.

Landskapsstyrelsen har liksom enligt nu gällande lagstiftning ett behov av att kunna påverka kostnaderna inom socialvården, när det gäller antalet anställda. Personalens lönekostnader utgör trots allt en stor del av socialvårdens driftskostnader. Med anledning av det sistnämnda föreslås i 1 mom. 4 punkten en bestämmelse om att antalet anställda som behövs för ordnandet av socialvården skall anges i planen. Uppskattningarna om antalet anställda är inte bindande för kommunen eller kommunalförbundet med undantag av det totala antalet anställda som anges då landskapsandelarna bestäms på det sätt som stadgas i 13 §.

Enligt förslagets 1 mom. 5 punkt skall en förteckning över anläggningsprojekten upptas i socialvårdsplanen. Med anläggningsprojekt avses projekt som uppnår den i 2 mom. fastställda gränsen.

Socialvårdsplanen föreslås dessutom enligt 2 mom. innehålla den i mark angivna gränsen mellan driftskostnader och anläggningsprojekt. I planen skall även ingå en uppskattning av den landskapsandel som betalas för anläggningsprojektet. Enligt förslaget behöver ingen nivå för byggnadsindex anges i planen, eftersom man frångår nuvarande system med årliga justeringar av kostnaderna för ett projekt som är under byggnad. Framdeles beaktas tidsfaktorns effekt på kostnaderna redan vid antagandet av socialvårdsplanen.

6 § *Förslag över anläggningsprojekt.* I samband med beredningen av socialvårdsplanen föreslås kommuner och kommunalförbund tillstålla landskapsstyrelsen ett förslag över de anläggningsprojekt som de förväntas genomföra under de följande fem åren. På basen av dessa förslag gör landskapsstyrelsen upp en förteckning över de anläggningsprojekt som skall ingå i socialvårdsplanen. Projekten anges i prioritetsordning.

Vid beredningen av socialvårdsplanen beaktas även de projekt som anges i projektplanen enligt 19 §.

3 kap. Landskapsandel för driftskostnader

7 § *Mottagare av landskapsandel.* Kommunerna beviljas årligen utan ansökan landskapsandel för driftskostnaderna beräknat enligt kalkylmässiga grunder.

Anledningen till att enbart kommunerna och inte kommunalförbunden beviljas landskapsandelar är ett resultat av den ökande kommunala friheten vad gäller kommunens möjlighet att ordna sin verksamhet själv i så stor utsträckning som möjligt. Samtidigt med kommunernas ökade ekonomiska ansvar bereds de även insyn i kommunalförbundens verksamhet.

8 § *Godkännande och justering av landskapsandelar.* Landskapsandelsbeloppen godkänns enligt förevarande framställning årligen i socialvårdsplanen med utgångspunkt från föregående års socialvårdsplan. De kalkylerade markbeloppen per kommuninvånare som utgör grunden för landskapsandelarna baseras det år denna lag träder i kraft på riksberäkningar för det kalkylerade markbeloppet som uträknats enligt 1989 års kostnadsnivå enligt 45 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (FFS 733/92).

Då landskapsandelarna framdeles bestäms med utgångspunkt från föregående års socialvårdsplan krävs enligt förslagets 8 § 2 mom. en viss justering med beaktande av ändringar i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna samt i kostnadsnivån som inträffat och beräknas inträffa fram till slutet av verksamhetsåret. Vid justeringen skall bestämmelsen i 5 § landskapsandelslagen iakttas.

Enligt 8 § 3 mom. kan justeringar göras under och efter verksamhetsåret på det sätt som föreskrivs i 4 § landskapsandelslagen.

9 § *Kalkylerat markbelopp enligt åldersgrupp.* Det nya landskapsandelssystemet baserar landskapsandelarna inom socialvården på de faktiska driftkostnaderna för hela sektorn. Den faktor som beskriver socialvården bäst är åldersstrukturen. Enligt beräkningar har åldersgruppen 0-6 åringar största andelen av kostnaderna på ca 50 procent, 7-64 åringarnas andel är ca 18 procent, 65-74 åringarnas andel är ca 18 procent och de 75 år fylldas andel är ca 12 procent.

Utgående från de faktiska kostnaderna för varje åldersgrupp framräknas en

kalkylerad kostnad (ett markbelopp) per kommuninvånare i varje grupp. Den kalkylerade kostnaden utgör en av grundfaktorerna för beräkningen av landskapsandelen. (jfr 10 §).

10 § Landskapsandel till kommunerna. I paragrafen framgår hur den kalkylerade landskapsandelen för kommunens socialvård erhålls. Vid beräkningarna används det kalkylerade markbeloppet som justerats enligt 8 § och godkänts i socialvårdsplanen. Antalet kommuninvånare baseras på invånarantalet vid ingången av året före verksamhetsåret.

11 § Landskapsandelsprocent enligt bostättningsstrukturgrupp. I bostättningsstrukturgrupperna 1-3 (d.v.s. för närvarande i alla kommuner förutom Mariehamn) är landskapsandelsprocenten 45 %. I bostadsstrukturgrupp 4 (d.v.s. för närvarande i Mariehamn) är landskapsandelsprocenten 39 %.

12 § Beviljande av landskapsandelar. Landskapsandel för driftkostnaderna beviljas kommun utan ansökan på grundval av servicebehovet inom socialvården. För att tillmötesgå praxis föreslås att landskapsandelarna för driftkostnaderna skall betalas ut senast den 11 varje månad.

13 § Bibehållande av kostnadsfördelning. Det nya landskapsandelssystem som föreslås i denna framställning är kalkylmässigt, vilket innebär att den strikta utgiftsbundenheten enligt nuvarande system frångås. Effekten blir således att kostnadsutvecklingen inte som nu följs upp varje år. En avvikelse kan härmed uppstå mellan den uppskattade och den verkliga utvecklingen av socialvården. Verksamheten kan exempelvis ha utformats i en annan riktning, i den omfattning socialvårdsplanen ger utrymme till detta, än vad som uppskattats vid de kalkylerade beräkningarna. För att garantera en kontinuerlig utveckling av serviceprodukten i kommunerna är det enligt landskapsstyrelsens uppfattning viktigt att kostnadsfördelningen bevaras på den nivå den var innan lagen trädde i kraft. Utgångsåret för kostnadsfördelningsgranskningen föreslås bli år 1992. En faktor som måste beaktas vid kostnadsfördelningsgranskningen för år 1992 är den förskjutning som sker av landskapsandelarna för socialvården till kommunernas allmänna landskapsandelar. Totalt överförs ca. 4 miljoner mark till de allmänna landskapsandelarna. En annan faktor som måste tas med i beräkningar om kostnadsfördelningen år 1992 är vem som är finansiär av verksamheten år 1992 samt vem som är det efter reformen.

Vid kostnadsfördelningen beaktas inte inkomster av verksamheten, så som avgifter som uppbärs av dem som använder servicen.

Enligt 3 mom. utreds kostnadsfördelningen vart fjärde år. Den första justeringen för bibehållande av kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna kommer

dock enligt förslaget att göras år 1996, om lagförslaget träder i kraft år 1994. Vid justeringen jämförs kostnadsfördelningen det år som föregår justeringsåret, d.v.s. år 1995, med kostnadsfördelningen år 1992. Om den genomförda kostnadsfördelningen för år 1995 skiljer sig från den kostnadsfördelning som gäller år 1992, justeras landskapsandelarna så att kostnadsfördelningen återställs till ursprunglig nivå vid ingången av år 1996. Följande justering görs år 2000, på basis av en jämförelse mellan 1992 och 1999 års kostnader.

Justeringarna av landskapsandelarna sker utan ansökan under justeringsåret.

14 § Komplettering av landskapsandelen för socialvården i vissa fall. För att kompensera kommuner med exceptionellt höga kostnader för specialomsorgen föreslås en bestämmelse där detta automatiskt beaktas, via en förhöjd landskapsandel för socialvården. Kompletteringen är i viss mån kostnadsbaserad, men anses trots detta ändamålsenlig framför allt med tanke på småkommunerna. Förslaget föranleder inte några extra redovisningar, eftersom kostnaderna i kommunalförbunden ändå skall fördelas mellan kommunerna.

Kompletteringen av landskapsandelen för socialvården beräknas enligt följande formel:

$$(A - B) * C * D = E$$

A = kommunens faktiska nettokostnad per invånare för specialomsorgen

B = (faktiska nettokostnaden för specialomsorgen per invånare i hela landskapet)

* koefficienten 1,75.

C = antalet invånare i kommunen

D = landskapsandelsprocent enligt 11 §

E = kompletteringsbelopp

4 kap. Landskapsandel för anläggningsprojekt

15 § Mottagare av landskapsandel för anläggningsprojekt. Kommunerna och kommunalförbunden kan på ansökan beviljas landskapsandel för anläggningsprojekt för socialvården. Landskapsandelen betalas endast för de faktiska kostnaderna, dock högst enligt de fastställda kostnaderna. Till beslutet om beviljande om landskapsandel skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

16 § Anläggningsprojekt. Enligt förslaget skall anläggningsprojektet utgöra en funktionell helhet. Med funktionell helhet avses alla de åtgärder som är nödvändiga innan verksamheten kan inledas i tänkt form. Helheten bedöms oberoende av om det är fråga om anskaffning av en eller flera byggnader eller anläggningar. Inom ramen för

anläggningsprojektets kostnader inbegrips inte anskaffning av markområde. Ytterligare en begränsning utgör det belopp som är fastställt i socialvårdsplanen. Kostnaderna för anläggningsprojektet måste uppgå minst till sistnämnda belopp. I annat fall hänförs kostnaderna till driftskostnader. Vid lagens ikraftträdande föreslås beloppet vara 700.000 mark, d.v.s. samma belopp som inom utbildnings- och kultursektorn. Minimibeloppet fastställs årligen i socialvårdsplanen.

I 2 mom. föreslås ett undantag från huvudregeln om att minimibeloppet i socialvårdsplanen utgör riktmärke för vad som skall betraktas som anläggningsprojekt. Enligt 2 mom. kan kommuner och kommunalförbund beviljas landskapsandel även för de fall att projektets kostnader är lägre än den fastställda gränsen. Denna undantagsregel kan bli aktuell om finansieringen av projektet skulle bli synnerligen betungande för kommunen eller kommunalförbundet till följd av exempelvis den ekonomiska ställningen i kommunen eller kommunalförbundet. Bestämmelsen torde snarast bli tillämplig på mindre kommuner, vilka saknar det nödvändiga underlaget för en finansiering av ett för kommunen omfattande projekt.

17 § Godkännande. Anläggningsprojekten godkänns individualiserade i socialvårdsplanen på basis av de förslag kommun eller kommunalförbunden lämnat i enlighet med 6 §.

18 § Projektplan. Då projektet i socialvårdsplanen börjar närma sig det inledningsår då det är i tur att genomföras, skall enligt förslaget en projektplan sändas till landskapsstyrelsen. Projektplanen bör vara landskapsstyrelsen tillhanda i så god tid att den kan beaktas i samband med budgetbehandlingen.

19 § Fastställelse av anläggningsprojekt. Enligt 1 mom. fastställs anläggningsprojektet på basis av projektplanen. Landskapsstyrelsen skall enligt förslaget även beakta bl.a. de kostnader och inledningsår som godkänts i socialvårdsplanen. Avsikten är att projektplanen skall upptas till fastställelse av landskapsstyrelsen, så fort som budgeten antagits. Landskapsstyrelsen föreslås bevilja landskapsandel för anläggningsprojekt inom ramen för den fullmakt som givits i landskapsbudgeten.

Landskapsstyrelsen fastställer årligen de projekt som berättigar till landskapsandel. Beredningen av genomförandet av ett anläggningsprojekt kräver ofta en lång planerings- och beredningstid. Det kan därför vara av stort värde för kommuner och kommunalförbund att erhålla uppgifter om hur landskapsstyrelsen anser att socialvården skall utvecklas under året efter verksamhetsåret. Landskapsstyrelsen föreslås därför, liksom fallet är i dag, kunna meddela ett förhandsbesked om de projekt som kan inledas året efter verksamhetsåret. Genom detta förhandsbesked föreslås landskapsstyrelsen kunna meddela anvisningar och andra besked i fråga om exempelvis planerade personaländringar och andra resursändringar. Anvisningar och beskeden skall på

samma sätt som beskeden i socialvårdsplanen uppfattas som ett slags riktlinjer för kommunen.

Förhandsbeskeden är enligt huvudregeln bindande för landskapsstyrelsen. En avvikelse från ett bindande förhandsbesked får endast göras när följande landskapsbudget eller socialvårdsplan medför ändringar som gör att förhandsbeskedet inte kan iakttas. Så kan exempelvis vara fallet då lagtinget avstår från att ställa medel till förfogande för de i förhandsbeskedet angivna ändamålen.

20 § Förverkligande av anläggningsprojekt. I vissa situationer kan det från kommunens eller kommunalförbundets sida vara ofördelaktigt att inleda ett projekt det år det har fastställts. Den ekonomiska utvecklingen i kommunen eller kommunalförbundet kan exempelvis ha fått en annan vändning än man från kommunens sida väntat sig. I dessa fall kan det vara angeläget att få skjuta upp tidpunkten för påbörjandet av projektet. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning skall kommunen enligt 1 mom. även kunna inleda projektet först året efter fastställelseåret. Om projektet inte inleds sistnämnda år förfaller projektet.

Med särskilda skäl i 2 mom. avses bl.a. projekt som är gemensamma för olika förvaltningsområden. Om ett projekt inkluderar både en skola och ett daghem bör projektet få inledas samma år, trots att projektet för daghemmets del vid projektets inledningsfas inte blivit fastställt. Landskapsandelen betalas dock ut först efter det att projektet fastställts. Påbörjas ett projekt trots att inget beslut enligt 2 mom. fattats, kan landskapsandelen inte längre beviljas.

21 § Landskapsandel för anläggningsprojekt. Om de faktiska kostnaderna är lika stora eller större än de fastställda kostnaderna betalas landskapsandel endast på grundval av de fastställda kostnaderna. För projekt vars faktiska kostnader är lägre än de fastställda kostnaderna betalas landskapsandel för de faktiska kostnaderna. Eftersom landskapsandelen betalas i förskott enligt 23 §, på grundval av de fastställda kostnaderna, måste kommunen eller kommunalförbundet betala tillbaka det överskott som erhållits då det senare konstaterats att de faktiska kostnaderna är lägre än de fastställda kostnaderna.

Enligt 2 mom. beviljas inte landskapsandel för projekt, vars kostnader understiger den i socialvårdsplanen fastställda minimigränsen för ett anläggningsprojekt. Kostnaderna betraktas då som driftskostnader och betalas inom ramen för landskapsandelar för driftskostnader.

22 § Landskapsandelsskalan. Enligt förslaget betalas landskapsandel för de anläggningskostnader som uppkommit under kalenderåret på grundval av kommunens bosättningsstrukturgrupp enligt landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper. Den föreslagna landskapsandelsskalan avviker från den gällande skalan, såtillvida att basen

för fastställandet av kommunens indelningsgrupp relateras till bosättningen i kommunen. Samtidigt blir antalet indelningsgrupper färre. Den gällande landskapsandelsskalan beräknas på grundval av de i lagen om bärkraftsklassificering av kommunerna (FFS 665/67) avsedda bärkraftsklasserna. I riket pågår för närvarande ett beredningsarbete för utarbetandet av en ny klassificeringslag, som beräknas träda i kraft 1993 för att tillämpas vid klassificeringen för år 1994. Tanken är att man skall undanta de åländska kommunerna från lagens tillämpningsområde, emedan landskapet får ett eget landskapsandelssystem, samtidigt som landskapet genom den nya självstyrelselagen (18 § 4 punkten) övertar behörigheten beträffande den kommunala indelningen. I förevarande framställning föreslås en ny landskapslag om bosättningsstrukturgrupper, som framdeles skall tillämpas vid beräkningen av landskapsandelarna till kommunerna och kommunalförbunden. Enligt den nya landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper indelas de åländska kommunerna i förhållande till bosättningsstrukturen i kommunen.

I paragrafen har även en viss justering av landskapsandelsprocenten gjorts, för att kompensera den förändring som bosättningsstrukturgrupperingen innebär.

Om två eller flera kommuner har ett gemensamt anläggningsprojekt beräknas landskapsandelen årligen för varje kommuns andel i enlighet med dess bosättningsstrukturgrupp. För ett kommunalförbund beräknas landskapsandelen således på grundval av de bosättningsstrukturgrupper som kommunalförbundets medlemskommuner hör till.

23 § Utbetalning av landskapsandel. Landskapsandelen betalas endast för de faktiska kostnaderna, dock högst enligt de fastställda kostnaderna. Någon årlig indexjustering av pågående projekt föreslås inte enligt förevarande framställning. Huvudregeln är liksom enligt gällande lag att landskapsandelarna betalas i förskott. Undantag görs för de fall som avses i 20 § 2 mom. I sistnämnda fall betalas landskapsandelen först från den månad som följer efter den månad då projektet fastställs. Betalningen sker därefter uppdelat på den tid genomförandet av projektet beräknas ta, månatligen i lika stora rater.

Planerings och andra motsvarande kostnader vilka uppstått innan projektet inleds skall ingå i kostnadskalkylen för projektet. Landskapsandelen för dessa kostnader betalas enligt förslaget uppdelat på de ordinarie månadsraterna.

Målsättningen med förslaget är att utbetalningsförfarandet skall motsvara det system som tillika föreslås för utbildnings- och kulturverksamheten.

24 § Projektredovisning och landskapsandelsbeslut. Eftersom landskapsandel för anläggningsprojekt betalas enbart för de faktiska kostnaderna skall kommun eller kommunalförbundet tillställa landskapsstyrelsen en slutredovisning över projektet senast den 31 augusti under det år som följer efter det år då projektet blev färdigt.

Till beslut som fattats enligt 2 mom. skall landskapsstyrelsen foga en anvisning om

rättelseyrkande.

För återbetalning av överbetalt förskottsbelopp av landskapsandel skall iakttas vad i 28 § är föreskrivet.

25 § Återbetalning av landskapsandel för anläggningsprojekt. Enligt gällande lagstiftning föreligger enligt huvudregeln en återbetalningsskyldighet för de fall att inrättningen ej längre kan godkännas för sitt ändamål. Bestämmelsen kan i vissa fall te sig stötande, exempelvis om ett daghem ändras till en skollokal. På grundval av det sistnämnda föreslår landskapsstyrelsen i 1 mom. en bestämmelse om att återbetalningsskyldighet inte skall föreligga så länge egendomens användning fortsätter i någon annan verksamhet som berättigar till landskapsandel. Återbetalningsskyldighet enligt den föreslagna bestämmelsen torde främst bli tillämplig på egendom som överläts till privatpersoner eller andra privata intressenter i form av föreningar och sammanlutningar. För övrigt motsvarar 1 mom. nuvarande lagstiftning.

Om anmälningsplikten enligt 3 mom. inte åtlöds, är utgångspunkten den att återbetalningsskyldighet föreligger. Undantag kan av landskapsstyrelsen beviljas endast om särskilda skäl föreligger.

5 kap. Sökande av ändring

26 § Rättelseförfarande. Enligt förslaget begränsas yrkande om rättelse till beslut om beviljande av landskapsandel för anläggningsprojekt och till beslut om den slutliga landskapsandelen som betalas för ett anläggningsprojekt. Till de två sistnämnda besluten skall landskapsstyrelsen bifoga en anvisning om rättelseyrkande. Ansökan om rättelse skall göras inom trettio dagar från det kommunen eller kommunalförbundet fått del av landskapsstyrelsens beslut.

27 § Ändringssökande. Ändring skall enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154/50) sökas inom trettio dagar, räknat från den dag då kommunen eller kommunalförbundet fått del av beslutet. Landskapsstyrelsen skall bifoga en besvärсанvisning till landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkandet.

6 kap. Tillämpning av vissa bestämmelser i landskapsandelslagen

28 § Betalning av landskapsandel. I paragrafen föreslås att vissa bestämmelser i kommunala landskapsandelslagen skall tillämpas på förfarandet enligt denna lag. Hänvisningen till 16-18 §§ landskapsandelslagen omfattar både landskapsandel för drifts- och anläggningskostnader.

7 kap. Särskilda bestämmelser

29 § *Servicesystemets ändamålsenlighet.* För att garantera kommuninvånarna en jämbördig tillgång på nödvändig service på olika håll i landskapet, förslås en bestämmelse varigenom landskapsstyrelsen kan pröva tillräckligheten hos servicesystemet som den enskilda kommunen anordnar.

För att ett återkrav av landskapsandel skall bli aktuellt krävs att servicesystemet inte korrigerats till den nivå som landskapsstyrelsen rekommenderat. Det är således inte avgörande att servicesystemet kan konstateras ha underskridit den lagstadgade omfattningen och beskaffenheten. Landskapsandelen kan endast återkrävas för den tid och till den del servicesystemet har konstaterats vara bristfälligt.

Landskapsstyrelsens beslut om återkrav enligt 3 mom. kan överklagas i enlighet med vad som stadgas i 27 §. Mot landskapsstyrelsens rekommendationer kan besvär inte anföras.

30 § *Skyldighet att lämna upplysningar.* Den i paragrafen föreslagna skyldigheten behövs för uppföljningen och övervakningen av landskapsandelsuppgifterna.

31 § *Vite.* Vite föreslås som en fullt tillräcklig sanktion vid uppföljningen och övervakningen av landskapsandelsuppgifterna.

32 § *Kommuninvånare.* Eftersom antalet kommuninvånare används vid beräkningen av landskapsandelen, är det viktigt att veta vilka kommuninvånare som avses och hur stort antalet kommuninvånare är vid en viss tidpunkt.

33 § *Formulär.* Uppföljningen av socialvården sker via insamlandet av statistiska uppgifter från kommuner och kommunalförbund. Informationen erhålls via verksamhetsberättelser över socialvården (Jfr 30 §). För att denna information skall bli så enhetlig som möjligt föreslås att landskapsstyrelsen ges rätt att fastställa ett formulär för innehållet i verksamhetsberättelsen. För anläggningsprojekt utformas även ett formulär för projektplanen och projektredovisningen.

34 § *Landskapsförordning.* Eftersom det inte kan uteslutas att behov av att i en landskapsförordning inta ytterligare regler av verkställighets- och tillämpningskaraktär, föreslås att bemyndigande därtill ges i lagen.

8 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

35 § *Ikraftträdande.* För att det nya landskapsandelssystemet skall kunna tillämpas redan under år 1994 bör ikraftträdandet ske stegvis så att socialvårdsplanen för åren

1994-1998 antas redan under år 1994 i samband med utarbetandet av förslaget till budget för år 1994.

Paragrafens 3 mom. ger möjlighet att vidta åtgärder som förutsätts för verkställigheten och tillämpningen av lagen före lagens ikraftträdande. Till dessa åtgärder hänförs bl.a. fastställande av formulär som avses i 33 §.

36 § De kalkylerade markbeloppen det år då lagen träder i kraft. De kalkylerade markbelopp enligt åldersgrupp som föreslås tillämpliga det år denna lag träder i kraft, baserar sig på belopp som räknats fram på grundval av hela landets totala driftskostnader för socialvården för år 1989. Driftskostnaderna för år 1989 har därefter multiplicerats med den procentuella andelen av kostnaderna som påförts varje åldersgrupp. (För åldersgruppen 0-6 år 50 %, 7-64 år 18 %, 65-74 år 18 % och 12 % för den gruppen som är över 75 år). Det belopp som erhållits per åldersgrupp har sedan dividerats med antalet personer inom varje åldersgrupp. Det framräknade beloppet utgör markbeloppet per kommuninvånare. Dessa markbelopp justeras varje år på grundval av vad som är föreskrivet i 8 §.

De kalkylerade markbeloppen i fråga om olika åldersgrupper per invånare för socialvården enligt 1990 års kostnadsnivå är följande:

Aldersgrupp	Kalkylerat markbelopp
0-6-åringar	20.579
7-64-åringar	853
65-74-åringar	8.723
de som fyllt 75 år	8.066

Det bör påpekas att de i tabellen angivna markbeloppen för år 1990 justeras till den kostnadsnivå som råder det år då lagen träder i kraft (jrf 8 §).

37 § Tillämpning av tidigare gällande bestämmelser. Eftersom det föreslagna landskapsandelssystemet medför ändrade bestämmelser för fastställandet och behandlingen av landskapsstöd (landskapsandelar och landskapsunderstöd), föreslås vissa övergångsbestämmelser.

38 § Pensionsskyddet för personal vid en privat verksamhetsenhet. Enligt nuvarande landskapslag om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83) deltar i paragrafen avsedda privata inrättningar i finansieringen av pensionerna. Den pensionskostnadsandel som arbetsgivarna för dessa inrättningar betalar till landskapet

utgör 12,5 procent av de löner som betalas till de personer som är anställda vid inrättningen. Då gällande landskapslag om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården, nedan kallad planeringslagen, infördes baserades kostnadsandelen på den andel som behövdes för att täcka pensionsskyddet enligt landskapslagen om vissa pensioner, som skall betalas av landskapsmedel (51/71). Sistnämnda andel utgjorde 25 procent. Anledningen till att kostnadsandelen blev endast 12,5 procent enligt planeringslagen, var att de kommuner och kommunalförbund som köpt dessa inrättningars tjänster fått landskapsandel för i genomsnitt hälften av kostnaderna.

Genom landskapsandelsreformen ändras landskapsandelen för kommunernas driftskostnader så att den bestäms på kalkylerade grunder mot att tidigare till huvuddelen varit kostnadsbaserad. Eftersom det nya landskapsandelssystemet således föreslås bli kalkylmässigt, bryts det samband som funnits mellan landskapsandelarna och den service som nämnda inrättningar producerar. Landskapsstyrelsen anser det inte vara ändamålsenligt att sänka den pensionskostnadsandel som skall betalas till landskapet kalkylmässigt med det belopp som kommuner erhållit som landskapsandel (hälften av pensionskostnaderna, d.v.s. hälften av 25 %), utan föreslår istället att den pensionskostnadsandel som skall betalas till landskapet skall ändras till 25 procent. För att höjningen från 12,5 till 25 procent inte skall få allt för negativa konsekvenser för de privata inrättningarna som har personal som omfattas av landskapslagen om vissa pensioner, som betalas av landskapsmedel, föreslås en successiv höjning till 25 procent under fem års tid. Enligt preliminära beräkningar grundat på 1991 års bokslut skulle en höjning direkt till 25 procent, innebära en kostnadsökning på ca 235.000 mark enbart för trygghandling av pensionsskyddet för nämnda inrättningars personal.

I 6 mom. föreslås en bestämmelse om att lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/61) skall tillämpas för trygghandling av pensionsskyddet för de personer som anställts av en privat arbetsgivare som avses i denna paragraf efter att lagen trätt i kraft. Avsikten är att erhålla ett pensionsskydd som bestäms på samma grunder som för personal anställda hos andra privata inrättningar.

3. Landskapslag om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Lagens tillämpningsområde. Lagen föreslås tillämplig på undervisnings- och kulturverksamhet när så stadgas i någon annan landskapslag.

Planering av undervisnings- och kulturverksamheten avser den planering som föregår ett anläggningsprojekt i form av finansieringsplan och projektplan. Planeringen

har till avsikt att underlätta förutsägbarheten av olika projekt.

Förutom den landskapsandel som kommunerna beviljas för sina driftskostnader och kommuner och kommunalförbund för sina anläggningsprojekt reglerar landskapslagen även en elevs hemkommuns betalningsandel av de driftskostnader som förorsakas av att eleven går i exempelvis någon annan grundskola än den som hemkommunen svarar för.

Enligt paragrafen föreslås även en hänvisning till landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/), nedan kallad landskapsandelslagen. Avsikten är att på verksamhet enligt denna lag tillämpa vissa bestämmelser av teknisk natur som närmast gäller förfaringssättet i landskapsandelslagen.

2 § Definitioner. I paragrafen ges definitioner av vissa centrala begrepp, som återkommer i lagtexten.

2 kap. Landskapsandel för driften av grundskolorna

3 § Allmän bestämmelse. Bestämmelsen innehåller en allmän beskrivning av de finansieringsformer som föreslås för grundskolornas driftskostnader. Mottagare av landskapsandelen är elevens hemkommun. (Jfr 38 §)

4 § Kalkylerad landskapsandelgrund. Det nya landskapsandelssystemet innebär en övergång till kalkylerade grunder vid fastställande av landskapsandelarna för grundskolornas driftskostnader. Det kalkylerade belopp som läggs till grund för landskapsandelen baserar sig på elevantalet multiplicerat med ett för grundskolan enligt 9 § fastställt enhetspris samt de antal elever som skall skjutas och inkvarteras multiplicerat med ett för grundskolan enligt 12 § bestämt enhetspris grundat på skolskjuts och inkvartering per elev. Den produkt som erhålls för respektive enhetspris sammanräknas, varvid ett kalkylerat belopp till grund för landskapsandelen fås fram.

5 § Landskapsandel till kommuner. I paragrafen framgår hur den kalkylerade landskapsandelen för grundskoleverksamheten erhålls.

6 § Landskapsandelsskalan. Landskapsandelen för driftskostnaderna betalas i förhållande till den bosättningsstrukturgrupp elevernas hemkommuner befinner sig i, emedan landskapsandelen beviljas till elevens hemkommun.

7 § Hemkommunernas nettoandelar. Enligt grundskollagen för landskapet Åland (18/88) (jfr den föreslagna ändringen av 97 § grundskollagen i detta lagförslag) föreligger en skyldighet för elevens hemkommun att i vissa fall betala en andel av grundskolans driftskostnader som hänför sig till hemkommunens elev till upprätthållaren av grundskolan. Situationen kan bl.a. bli aktuell då eleven går i skola i en annan

kommun än där eleven är bosatt.

Elevens hemkommuns nettoandel räknas ut på följande sätt:

$$A - (A * B) = \text{hemkommunens nettoandel}$$

A = det enligt 10 § fastställda enhetspriset per elev för den kommun som är huvudman för grundskolan

B = landskapsandelsprocenten för kommunen enligt 6 §

Den framräknade nettoandelen är slutlig. Även om det kalkylerade beloppet enligt 4 § 1 punkten inte motsvarar de faktiska kostnaderna per elev har upprätthållaren av grundskolan ingen lagstadgad rätt att kräva elevens hemkommun på de verkliga (faktiska) kostnaderna.

I dag kan en kommun få en förhöjd landskapsandel för de elever som kräver specialundervisning. Med specialundervisning avses här sådan grundskoleundervisning som kommun kan åläggas att ordna för läropliktiga patienter på sjukhus samt sådan träningsundervisning som ges för handikappade barn som på grund av sitt handikapp inte kan få undervisning i nioårig grundskola. Skälet till att landskapsandelen för denna verksamhets driftskostnader är högre, är att undervisningsformen är avsevärt mycket dyrare än grundskolans övriga undervisning. Oftast arrangeras undervisningen i samarbete mellan flera kommuner. I landskapet samordnas bl.a. träningsundervisningen till viss del till Kyrkby högstadieskoladen, där en undervisningsgrupp finns placerad. Träningsundervisningen upprätthålls av södra Ålands högstadiedistrikt, men övriga kommuner utanför distriktet deltar även i finansieringen i den mån man har elever i skolan.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om hur elevens hemkommuns s.k. nettoandel skall beräknas. Vid beräkningen av hemkommunens nettoandel används ett kalkylerat belopp per elev. Beloppet fastställs på basis av de kostnader verksamheten förorsakat huvudmannen under föregående år räknat i bruttobelopp per elev. Vid fastställandet av det kalkylerade beloppet beaktas även den förväntade förändringen under innevarande och följande år i kostnadsnivån samt verksamhetens art och omfattning.

Den framräknade nettoandelens storlek är som ovan nämnts slutlig och skall inte justeras i ett senare skede. Det belopp som huvudmannen erhåller kan dock förändras på grund av att elevantalet förändras, eftersom elevantalet beräknas två gånger under ett finansår (jfr 14 och 39 §§).

Denna paragraf reglerar endast beräkningen av hemkommunens s.k. nettoandelar, medan 39 § reglerar betalningsskyldigheten vid sidan grundskollagen för landskapet Åland (18/88).

8 § *Fastställande av landskapsandelarna.* Enligt förslaget skall genomsnittliga belopp för de enhetspriser som läggs till grund landskapsandelarna fastställas årligen senast den 15 oktober. Med tanke på kommunernas budgetberedningen bör landskapsstyrelsen så tidigt som möjligt fastställa dessa genomsnittliga belopp. Enligt 60 § kommunallagen för landskapet Åland (5/80) skall kommunstyrelsen före november månads utgång tillställa kommunfullmäktige förslaget till budget för följande år. Senast den 16 november året före räkenskapsåret skall kommunfullmäktige även bestämma uttaxeringen per skatteöre (se 63 §). Dessförinnan bör kommunen ha fått uppgifter om de genomsnittliga beloppen, som torde ge kommunen en vägledning om hur följande finansårs enhetspriser kommer att bli och därmed även landskapsandelarna. Dessutom bör de genomsnittliga beloppen fastställas i nära samband med beredningen av förslaget till landskapsbudget för att garantera att saklösningarna sammanfaller.

Det genomsnittliga beloppet per elev beskriver den genomsnittliga kostnaden för en elev i grundskolan. Vid beräkningen av det genomsnittliga beloppet skall landskapsstyrelsen beakta de beräknade förändringarna i landskapsandelsuppgifterna och den beräknade förändringen i kostnadsnivån under finansåret. Även de faktorer som nämns i 3 § landskapsandelslagen och i denna landskapslags 9 § skall uppmärksammas. Om enhetspriserna inom undervisningsväsendet finns även bestämmelser i denna lags 10-13 §§.

9 § *Bibehållande av kostnadsfördelningen.* Vart fjärde år skall de vid beräkningen av landskapsandelarna använda kostnadsuppgifterna justeras i överensstämmelse med föregående års faktiska kostnader och den beräknade förändringen i kostnadsutvecklingen under det kommande året.

Vid justeringen skall landskapsstyrelsen beakta ett bibehållande av kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna. I och med införandet av det nya landskapsandelssystemet kommer den strikta utgiftsbundenheten enligt nuvarande system att frångås. Effekten blir således att kostnadsutvecklingen inte som nu följs upp varje år. Eftersom en avvikelse härmed kan uppstå mellan den uppskattade och den verkliga kostnaden föreslås en kontinuerlig justering av kostnadsfördelningen i samband med justeringen av de genomsnittliga belopp som ligger till grund för enhetspriserna. Kostnadsfördelningen skall bibehållas så att de vid beräkningen av enhetspriserna använda kostnadsuppgifterna vart fjärde år justeras i överensstämmelse med förutom de i 10-12 §§ beaktade föregående års faktiska kostnader, även med den beräknade förändringen i kostnadsnivån för det innevarande året. Resultatet torde bli att landskapsandelen hålls på en nivå som motsvarar landskapsandelsskalan, samtidigt som enhetspriserna kommer att motsvara de av landskapsstyrelsen fastställda genomsnittliga beloppen. Vid justeringen av enhetspriserna skall också förändringarna i verksamhetens art och omfattning beaktas. Vid den första kostnadsfördelningsjusteringen år 1996 skall en jämförelse göras mellan 1992 och 1995 års kostnader och landskapsandelar. Härvid

måste givetvis beaktas att huvudmannaskapet ändras till följd av landskapsandelsreformen. Följande justering blir år 2000, då en jämförelse genomförs mellan 1992 och 1999 års kostnader.

Under andra år än justeringsåret (enligt 1 mom.) skall de genomsnittliga beloppen enligt 2 mom. justeras på det sätt som förutsätts av förändringar landskapsandelsuppgifterna som förorsakats av landskapet vidtagna åtgärder.

10 § Enhetspriset för grundskolor. Enligt förslaget justeras kostnadsbasen för enhetspriserna vart fjärde år. Enhetspriset beräknas per elev för varje kommun skilt för sig. Högstadiekoefficienten anses motsvara den utgiftsökning ett högstadium torde medföra.

Det i 2 mom. nämnda sambandet mellan timresurs per elev och de beräknade kostnaderna per elev uträknas med hjälp av en regressionsanalys. Utgående från den ur analysen erhållna genomsnittliga korrelationen för alla kommuner, bestäms på basis av timresursen per elev ett belopp per elev i grundskolan i respektive kommun. Beloppet justeras sedan med en högstadiekoefficient, för det fall att kommunen har ett högstadium. De enhetspriser som slutligen erhålls skall enligt 2 mom. motsvara hela landskapets faktiska grundskolekostnader, då enhetspriserna multiplicerats med grundskolornas totala elevantal. Att den enskilda kommunens faktiska kostnader avviker från de kalkylerade landskapsandelar som bestäms på grundval av enhetspriserna påverkar inte landskapsandelen som bestäms enligt denna lag.

Trots att kostnadsbasen för uträkningen av enhetspriserna justeras endast vart fjärde år, skall de timresurser och elevantal som används när landskapsandelen beräknas alltid beaktas enligt situationen den 20 augusti (jfr 14 §) det år då enhetspriserna för följande år bestäms. Om i en kommun som inte tidigare haft något högstadium inrättas ett nytt högstadium, skall denna merkostnad beaktas genom en koefficient när enhetspriserna bestäms för året efter det då högstadiet inrättades. Ifall kommun lägger ner högstadiet i sin kommun skall högstadiekoefficienten inte beaktas.

11 § Högstadiekoefficient. För kommuner som upprätthåller högstudier beaktas merkostnaderna i form av en högstadiekoefficient.

12 § Enhetspris för skolskjuts och inkvartering. Vid beräkningen av i denna paragraf nämnda enhetspriser beaktas skjutsnings- och inkvarteringsutgifterna oberoende av om de elever som fått denna förmån har haft lagstadgad rätt därtill.

13 § Kostnader som inte beaktas vid beräkning av enhetspriser. I paragrafen upptas de kostnader som inte skall beaktas vid beräkningen av enhetspriserna för grundskolorna.

I punkt 4 undantas kostnader för avgiftsbelagda tjänster. Under bestämmelsen faller

sådan verksamhet som grundskolan anordnar och för vilken avgifter uppbärs för att täcka verksamhetens kostnader. Sådana tjänster är exempelvis den i 84 § grundskollagen för landskapet Åland (18/88) omnämnda verksamheten som ordnas till förmån för elever som avslutat sin skolgång och för vilka en eventuell avgift uppbärs.

I punkt 5 undantas sådana kostnader som förorsakats av kommunens centralförvaltning. Bestämmelsen motsvarar nuvarande reglering i 5 § 8 punkten landskapslagen om landskapsstöd till kommunerna (43/73).

14 § Elevantalet. Vid beräkningen av antalet elever enligt paragrafen avses det totala antalet elever i grundskolan med hemort i den kommun som erhåller landskapsandel alternativt den kommun som erlägger en nettoandel.

Enligt 3 mom. justeras under finansåret utbetalningen av landskapsandelen och nettoandelen efter augusti månad i förhållande till elevantalet den 20 augusti. På så vis beaktas variationerna av elevantalet mellan terminerna. Det bör påpekas att det för finansåret fastställda enhetspriset inte påverkas av förändringarna i elevantalet under finansåret.

15 § Elevens hemkommun. Eftersom elevens hemkommun används både vid bestämmandet av enhetspriset, landskapsandelen och nettoandelen, är det viktigt att veta vilken elevens hemkommun är.

3 kap. Landskapsandel för driften av medborgarinstitut

16 § Kalkylerad landskapsandel. I paragrafen framgår hur den kalkylerade landskapsandelen för medborgarinstitutets driftskostnader räknas fram.

Det antal undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av medborgarinstitutets landskapsandelar fastställs årligen av landskapsstyrelsen. Vid fastställandet av landskapsandelarna beaktas de förändringar som skett i institutets verksamhet.

Genom landskapsandelsreformen föreslås Mariehamns stad även framdeles vara huvudman för medborgarinstitutet. Övriga kommuner kan dock genom avtal om samarbete garanteras inflytande i institutets verksamhet och förvaltning. Mariehamns stad kommer således att vara mottagare av den kalkylerade landskapsandelen. Skälet till att koefficienten föreslås vara 0,40 och inte 0,34 (Mariehamns stads koefficient enligt bostättningsstrukturgrupp 4) är att största delen av institutets elever kommer från övriga kommuner än Mariehamn. Koefficienten 0,40 motsvarar 40 %.

17 § Enhetspris för medborgarinstitut. Enhetspriset per undervisningstimme är detsamma för alla kommuner. Vid fastställandet av enhetspriset beaktas kostnadsnivån och landskapsandelsuppgifternas utveckling. Enhetspriset justeras inte i efterhand så som fallet är med enhetspriserna för exempelvis grundskolan.

18 § Kommunernas betalningsandelar. Enligt förslaget föreslås Mariehamns stad även framdeles vara huvudman för medborgarinstitutet och erhåller därigenom hela landskapsandelen för medborgarinstitutets drift. För den undervisningsverksamhet som medborgarinstitutet har förlagd till andra kommuner än Mariehamn föreslås berörda kommuner få bidra till finansieringen genom en betalningsandel.

Till grund för beräkningen av betalningsandelen ligger den faktiska driftskostnaden för medborgarinstitutets verksamhet enligt föregående års bokslut föranledda kostnader justerade med den beräknade förändringen under innevarande år och följande år i kostnadsnivån samt landskapsandelssuppgifterna i hela landskapet. Från den totala driftskostnaden dras den landskapsandel huvudmannen erhållit (enligt principbeslut fattat av landskapsstyrelsen den 3 december 1992 omfattades förslaget att Mariehamns stad förutsätts bli huvudman för medborgarinstitutet). Mellanskillnaden fördelas sedan på kommunerna gemensamt i förhållande till antalet undervisningstimmar i varje kommun. Beloppet per undervisningstimme föreslås bli lika oavsett kommun.

4 kap. Landskapsandel för driftskostnaderna inom kulturverksamheten.

19 § Kalkylerad landskapsandelsgrund. I paragrafen anges de kalkylerade belopp som läggs till grund för landskapsandelen. Skälet till att den kalkylerade landskapsgrundens beräknas skilt för biblioteken (1 mom.) och den övriga kulturverksamheten (2 mom.) har att göra med att enhetspriset för biblioteken fastställs för kommuner med likartad bosättningsstruktur, medan enhetspriserna för den övriga verksamheten är samma för alla kommuner.

20 § Landskapsandelsskalan. För biblioteksväsendet och övrig kulturverksamhet fastställs landskapsandelen på basis av den landskapsandelsskala som tillämpas på grundskolan.

Landskapsandelen för kulturverksamhetens driftskostnader beviljas senast den 11 januari varje år. (Jfr 38 §)

21 § Enhetspris för bibliotek. Vid den årliga justeringen gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 8 §. Till grund för enhetspriset ligger ett genomsnittligt belopp per kommuninvånare.

De kalkylerade enhetspriserna justeras enligt den föreslagna paragrafen vart fjärde år på basen av biblioteksväsendets verkliga kostnader i kommuner med likartad bosättningsstruktur. Vid justeringen av enhetspriserna skall landskapsstyrelsen även beakta bibehållandet av kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna. (Jfr 10 §). De faktorer som således beaktas är den beräknade förändringen i kostnadsnivån och landskapsandelssuppgifterna.

22 § Enhetspriserna för kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete. Ett enhetspris för kultur, idrott och ungdomsarbete fastställs per invånare för respektive verksamhetsområde. Enhetspriset per invånare är detsamma för alla kommuner. Någon justering av landskapsandelarna eller enhetspriserna sker inte i efterskott, såsom fallet är för enhetspriset för grundskolor och bibliotek. Däremot beaktas kostnadsnivåns och landskapsandelsuppgifternas utveckling i samband med beredningen av budgeten.

23 § Kommuninvånare. Vid beräkningen av landskapsandelen för kulturverksamheten är antalet kommuninvånare en viktig faktor. I paragrafen slås fast att kommunens invånarantal vid ingången av året före verksamhetsåret skall vara kommunens invånarantal.

5 kap. Landskapsandel för anläggningsprojekt

24 § Beviljande av landskapsandel för anläggningsprojekt. I paragrafen anges vilka som kan beviljas landskapsandel för anläggningsprojekt. Till skillnad mot landskapsandelen för driftskostnaderna krävs en ansökan. Till beslutet om beviljande av landskapsandel skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

25 § Anläggningsprojekt. I paragrafen framgår vad som avses med anläggningsprojekt. Anläggningsprojekt skall utgöra en funktionell helhet. Med funktionell helhet avses alla de åtgärder som är nödvändiga innan verksamheten kan inledas i tänkt form eller som inte kan vidtas utan varandra.

En begränsning av vad som hänförs till anläggningsprojekt utgör det minimibelopp som fastställts i finansieringsplanen. I vissa fall kan såsom anläggningsprojekt även beaktas projekt vars uppskattade kostnader är lägre än det fastställda minimibeloppet, vilket för år 1994 föreslås bli 700.000 mark (samma som för socialvårdssektorn). Situationen i 2 mom. kan bli aktuell om finansieringen av projektet på grund av kommunens eller kommunalförbundens invånarantal eller ekonomiska ställning skulle bli synnerligen betungande.

26 § Finansieringsplan. Landskapsstyrelsen föreslås årligen uppgöra en finansieringsplan över de anläggningsprojekt som planeras förverkligas under de fem följande åren. I planen tas ställning till behovet av planerade projekt samt deras skyndsamhet. Projekt som faller inom samma verksamhetsområden kan vid behov behandlas som särskilda grupper i finansieringsplanen.

27 § Projektplan. Kommunen eller kommunalförbundet skall enligt förslaget uppgöra en projektplan över anläggningsprojektet, som skall tillställas landskapsstyrelsen. Projektplanen ersätter de anläggningsplaner och de utredningar över betydande

projekt (den sistnämnda som en del av verksamhetsplanen) som för närvarande tillämpas enligt gällande lagstiftning. Landskapsandel för anläggningsprojekt erhålls således endast efter ansökan därom.

28 § Fastställelse av anläggningsprojekt. Anläggningsprojektet fastställs på basis av projektplanen. Vid fastställandet av omfattningen av anläggningsprojektet skall enligt förslaget även finansieringsplanen med däri intagna projekt (vilka skall beviljas landskapsandel inom ett till två år) beaktas.

Landskapsstyrelsen föreslås bevilja landskapsandel för anläggningsprojekt så fort som budgeten antagits, inom ramen för den fullmakt som givits i landskapsbudgeten.

Eftersom ett anläggningsprojekt kräver en lång planerings- och beredningstid, kan det vara av värde att på ett så tidigt stadium som möjligt få ett förhandsbesked av landskapsstyrelsen på hur den anser att undervisnings- och kulturverksamheten skall utvecklas under året efter verksamhetsåret. De anvisningar och besked som eventuellt kan ingå i förhandsbeskedet skall på samma sätt som uppgifterna i finansieringsplanen uppfattas som ett slags riktlinjer för kommunen eller kommunalförbundet. Enligt 2 mom. kan avsteg göras från att ett förhandsbesked är bindande, om så följer av landskapsbudgeten eller finansieringsplanen. Så kan exempelvis vara fallet då lagtinget avstår från att ställa medel till förfogande för de i förhandsbeskedet angivna ändamålen.

29 § Förverkligande av anläggningsprojekt. Om projektet inte påbörjas inom den tidsperiod som anges i 28 § 1 mom. förfaller beslutet om beviljande av landskapsandel.

Med "särskilda skäl" i 2 mom. avses projekt som är gemensamma med andra förvaltningsområden exempelvis med projekt inom socialvården. Landskapsandelen för ett sådant projekt betalas dock ut först efter att anläggningsprojektet blivit fastställt (Jfr 32 §). Påbörjas ett projekt trots att inget beslut enligt 2 mom. fattats, kan landskapsandel inte längre beviljas.

30 § Landskapsandel för anläggningsprojekt. Enligt förslaget betalas landskapsandel endast på grundval av de fastställda kostnaderna. Eftersom landskapsandelen betalas i förskott enligt 32 §, på basis av de fastställda kostnaderna, måste kommunen eller kommunförbundet betala tillbaka det överskott som erhållits då det senare konstaterats att de faktiska kostnaderna är lägre än de fastställda kostnaderna.

De kostnader som understiger det i finansieringsplanen fastställda beloppet, betraktas som driftskostnader.

31 § Landskapsandelsskalan. Landskapsandelen för ett anläggningsprojekt bestäms som en procentuell andel av de kostnader som landskapsstyrelsen har fastställt. Hur

stor den procentuella andelen blir är beroende av i vilken bosättningsstrukturgruppspektive kommun befinner sig. Det kan påpekas att skalan är densamma som för socialvården.

32 § Utbetalning. Utbetalningen av landskapsandelen för anläggningsprojekt sker liksom för närvarande i förskott. Undantag görs för de fall som avses i 29 § 2 mom. Utbetalningen periodiseras över den beräknade tid inom vilken projektet skall förverkligas.

Målsättningen med förslaget är att utbetalningen av anläggnings- och driftskostnaderna skall ske samtidigt, dvs den 11 varje månad.

33 § Projektredovisning och landskapsandelsbeslut. Eftersom landskapsandelarna för anläggningsprojekt enligt huvudregeln betalas i förskott på basis av beräknade och enligt 29 § fastställda kostnader, måste en justering i förhållande till faktiska kostnaderna göras. (Jfr 30 §). För att underlätta justeringen åläggs den som fått landskapsandel tillstålla landskapsstyrelsen en slutredovisning över projektet senast den 31 augusti året efter det år då projektet färdigställdes.

Till beslut som fattats enligt 2 mom. skall landskapsstyrelsen foga en anvisning om rättelseyrkande.

34 § Återbetalning av landskapsandel för anläggningsprojekt. Enligt förslaget kan kommunen eller kommunalförbundet i vissa i paragrafen nämnda fall bli skyldig att återbetala erhållen landskapsandel. Till skillnad mot gällande bestämmelser skall ingen återbetalningsskyldighet bli aktuell i fall egendomen alltså används för ett ändamål för vilket landskapsandel kunde beviljas.

För de fall att en återbetalningsskyldighet uppkommer skall landskapsstyrelsen besluta att en del av den överlåtna egendomens gängse värde som motsvarar landskapsandelen skall återbetalas till landskapet.

För att landskapsstyrelsen skall få kännedom om de ändrade förhållandena skall kommunen eller kommunalförbundet enligt 3 mom. inom sex månader anmäla om de ändrade förhållandena. Framgår det senare att anmälningsskyldigheten försumrats blir återbetalning jämte ränta regel.

6 kap. Sökande av ändring

35 § Rättelseförfarande. Enligt förslaget skall yrkande om rättelse få göras för beslut om beviljande av landskapsandelar för anläggningsprojekt (24 §) och för beslut om den slutliga landskapsandelen för anläggningsprojekt (33 § 2 mom.). Rättelseyrkandet skall framställas inom trettio dagar från det att kommunen eller kommunalförbundet tagit del av landskapsstyrelsens beslut.

36 § Ändringssökande. Beslut om beviljande av landskapsandel för driftskostnader får inte överklagas. Anledningen till detta är att landskapsandelen för driftskostnader bestäms på basis av ett kalkylerade enhetspris. För att inte omintetgöra hela systemet med kalkylerad finansiering krävs det att de enhetspriser som ligger till grund för landskapsandelen inte ändras i ett enskilt fall efter att beslut om landskapsandel har fattats och beviljats. Det kan nämnas att en stor del av de faktorer som ingår i beräkningen av enhetspriserna erhålls direkt av kommunen, bl.a. elevantalet. (Jfr 14 §). Uppenbara skriv- eller räknefel skall dock rättas, trots att det rör sig om beslut om landskapsandel för driftskostnader. Det sistnämnda följer av förvaltningspraxis.

I fråga om överklagbarheten av beslut som gäller betalning av utebliven förmån, återbetalning av grundlös förmån gäller vad som föreskrivs i landskapsandelslagen.

7 kap. Tillämpning av vissa bestämmelser i landskapsandelslagen

37 § Betalning och återbetalning av landskapsandel. I paragrafen föreslås vissa bestämmelser i landskapsandelslagen, som skall vara tillämplig på landskapsandelar enligt denna lag.

8 kap. Särskilda bestämmelser

38 § Mottagare av landskapsandel för driftskostnader. I bestämmelsen anges mottagarna av landskapsandelar för driftskostnader. Landskapsandelarna beviljas utan ansökan senast den 11 januari.

39 § Utbetalning. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att landskapsandelen för driftskostnaderna skall betalas månatligen i lika stora rater. Enligt gällande lag skall utbetalningen ske senast den 20 i varje månad. I praktiken har utbetalningarna skett den 11 varje månad, bl.a. för att tillmötesgå kommunerna och deras ekonomiska behov. Landskapsstyrelsen anser att nuvarande praxis även framdeles skall tillämpas, varför den 11 i varje månad föreslås som senaste dagen för utbetalning av landskapsandel för driftskostnader. Trots att beräkningen av landskapsandelarna sker på grundval av olika faktorer betalas landskapsandelen ut som en helhet, om mottagaren är gemensam.

I 2 mom. föreslås att utbetalningarna eller återkraven enligt de justeringar som förutsatts av finansåret och det föregående året samt kostnadsfördelningen skall beaktas i utbetalningsraten för november månad efter justeringarna.

I 3 mom. regleras hemkommunens betalningstidpunkter för elever som kommunen har i en annan grundskola än sin egna. Bestämmelsen omfattar även den s.k. träningsundervisningen.

I 4 mom. regleras vid vilka tidpunkter vissa i momentet nämnda kommuner skall

betala en betalningsandel till medborgarintitutets huvudman, såvida kommunerna inte kommer överens om en annan betalningsuppläggning.

40 § Skyldighet att lämna upplysningar. I paragrafen föreslås att kommunen eller kommunalförbunden skall sända in de uppgifter som behövs för uppföljningen och övervakningen av landskapsandelsuppgifterna. Landskapsstyrelsen bestämmer mera specifikt vilka uppgifter som behövs samt inom vilken tidsfrist handlingarna skall tillställas dem.

41 § Vite. Det nya landskapsandelssystemet bryter det tidigare nära sambandet mellan styrningen av landskapsandelsuppgifterna och landskapsandelarna. Landskapsandelarna blir enligt förslaget mera generella och kalkylerade, mot att som tidigare ha varit öronmärkta och knutna till en viss verksamhet. Enligt gällande lagstiftning kan landskapsstyrelsen som en sanktion vid styrningen och övervakningen av landskapsandelsuppgifterna använda sig av en minskning av landskapsstödet. Eftersom sistnämnda sanktion inte kvarstår med det nya landskapsandelssystemet föreslås vite som en fullt tillräcklig sanktion vid underlåtenhet att följa förpliktelser som åvilar kommun och kommunalförbund enligt denna lag.

42 § Landskapsförordning. Då det framdeles kan vara nödvändigt att utfärda ytterligare regler av verkställighets- och tillämpningskaraktär, föreslås att bemyndigande därtill ges i lagen.

9 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

43 § Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994 så som en del av det nya landskapsandelssystemet.

44 § Driftskostnader. I paragrafen föreslås att på driftskostnader som uppkommit före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde tidigare.

I 2 mom. föreslås att de landskapsandelar för driftskostnader som är obetalda när denna lag träder i kraft skall betalas ut under år 1994.

45 § Anläggningskostnader. I paragrafen föreslås att tidigare gällande bestämmelser skall tillämpas, i det fall att landskapsandelsbeslutet har fattats före denna lags ikraftträdande. Anledningen till att tillämpa tidigare gällande bestämmelser är att projekten oftast är långt framskridna beredningsmässigt, och att en ny behandling av projektet därför inte skulle vara ändamålsenlig.

Bestämmelsen om återbetalning av landskapsandel för anläggningsprojekt i 34 § skall däremot tillämpas på alla egendomsöverlåtelse och ändringar av anläggnings-

projektets användningssyften som skett efter lagens ikraftträdande.

46 § Enhetspris för undervisningsverksamhet år 1994 År 1994 fastställs de årliga enhetspriserna på grundval av 1990 års faktiska kostnader. Enligt 2 mom. beaktas förändringarna i verksamhetens art och omfattning samt förändringarna av kostnadsnivån under de senaste åren.

47 § Enhetspris för bibliotek år 1994 Liksom fallet är för undervisningsverksamheten skall enhetspriset för biblioteken beräknas utifrån 1990 års faktiska kostnader.

4. Landskapslag om bosättningsstrukturgrupper

1 § Lagens tillämpningsområde. Avsikten med den föreslagna lagen är att den skall tillämpas som underlag för utbetalning av landskapsandelarna enligt det nya landskapsandelssystemet och därmed tjäna som grund för fördelningen av kostnaderna mellan landskapet och kommunerna. Lagen föreslås tillämplig när så stadgas i någon annan landskapslag.

2 § Bosättningsstrukturgruppering. Enligt paragrafen skall kommunerna indelas i fyra olika bosättningsstrukturgrupper beroende på kommuntyp. Skälet till att skärgårdskommunerna placerats i grupp 1 är att kostnadsläget för dessa kommuner är högre än övriga kommuner och att de därigenom är berättigade till en större procentuell landskapsandel. Övriga kommuner grupperas i förhållande till dess invånarantal per landkvadratkilometer.

3 § Invånarantal. Eftersom bosättningsstrukturgrupperingen till största delen baseras på antalet invånare per landkvadratkilometer behövs en markerad tidsangivelse för fastställandet av invånarantalet för respektive kommun.

4 § Förändringar i kommunindelningen. Paragrafen beaktar den situation som kan bli aktuell vid exempelvis kommunsammanslagningar.

5 § Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994 samtidigt med kraftträdandet av det nya landskapsandelssystemet.

5. Landskapslag om hemkommunens kostnadsansvar för vissa elever i gymnasiet och yrkesutbildningsanstalter

1 § Lagens tillämpningsområde. Enligt förevarande framställning överförs hela kostnadsansvaret för gymnasiet och yrkesutbildningsanstalterna på landskapet, med undantag av två elevgrupper.

För kommuner i riket som har elever i landskapet föreslås hemkommunens delaktighet i driftskostnaderna kvarstå. Den s.k. bruttoprincipen för beräkandet av de enskilda kommunernas andel skall fortsättningsvis tillämpas, dock i enlighet med den nya lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (FFS 705/92).

Vid läroanstalter i riket som ger grundläggande yrkesutbildning och som faller under rikets finansieringslag studerar ca 200 elever med hemort i landskapet. Den betalningsandel som dessa elevers hemkommuner har erlagt till huvudmannen har i allmänhet skett på frivillig basis emedan rikets finansieringslag inte kunnat reglera denna skyldighet. För att undanröja den osäkerhet som huvudmannen stått inför föreslås en bestämmelse där betalningsskyldigheten regleras. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 31c § 3 mom. lagen om yrkesläroanstalter (FFS 487/87, ändr. 717/92), som reglerar utomåländska elevers hemkommuns betalningsskyldighet till landskapet. Härvid uppnås en reciprocitet mellan bestämmelserna.

2 § Elevens hemkommun. I paragrafen anges definitionen på elevens hemkommun.

3 § Elev med hemort utanför landskapet. Bestämmelsen motsvarar 2 § landskapslagen om finansiering av yrkesutbildningsanstalter (47/85) och reglerar rikskommunernas betalningsskyldighet för de elever som kommunerna har studerande i landskapets gymnasium eller yrkesutbildningsanstalter. Betalningsandelen beräknas i enlighet med bestämmelserna i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet enligt den s.k. bruttoprincipen. (Jfr 9 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt 31c § 3 mom. lagen om yrkesläroanstalter (ändr. FFS 717/92)).

4 § Elev med hemort i landskapet. I paragrafen regleras landskapets betalningsskyldighet för den betalningsandel som elevernas hemkommuner enligt rikets finansieringslag skall debiteras. (Jfr 31c § 1 mom. lagen om yrkesläroanstalter, (FFS 717/92)). Eftersom hela kostnadsansvaret för landskapets gymnasium och yrkesutbildningsanstalter överförs på landskapet föreslås även att betalningsskyldigheten för hemkommunernas betalningsandel för åländska elever som erhåller motsvarande gymnasie- eller yrkesutbildning i riket skall överföras på landskapet.

5 § Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994.

6. Landskapslag om medborgarinstitut

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Enligt förslaget skall medborgar- och arbetsinstitut framdeles benämnas meborgarinstitut. I paragrafen anges de huvudsakliga uppgifter institutet skall ha.

Institutets huvuduppgift blir även framdeles att erbjuda vuxna en allmänbildande utbildning. I förslaget slopas kravet på en i lag uttryckt åldersgräns (Jfr 4 § 9 punkten LL om landskapsunderstöd till medborgar- och arbetarinstitut (33/63)). Institutets verksamhet kan således även omfatta undervisning för personer under 16 år i sådana ämnen eller ämnesområde där särskild utbildning i landskapet saknas, t.ex. för närvarande i fråga om konstundervisning. Framdeles får institutet själv vid behov bestämma åldersgränsen.

2 § Enligt paragrafen krävs tillstånd för att upprätthålla ett medborgarinstitut.

2 kap. Förvaltning

3 § Enligt förslagets 4 § skall en direktion inrättas för medborgarinstitutets förvaltning. Beträffande den övriga förvaltningen gäller vad som stadgas i kommunallagen för landskapet Åland (5/80).

4 § Enligt förslaget kan huvudmannen tillsätta en direktion eller nämnd. Direkti-
ons eller nämndens sammansättning, uppgifter m.m. regleras i instruktion.

3 kap. Personal och undervisning

5 och 6 §§ Medborgarinstitutet skall ha en rektor. Beträffande övrig personal beslutar huvudmannen, dock så att rektorns och lärarnas kompetenskrav regleras i en landskapsförordning.

7 § Paragrafen motsvarar 7 § landskapsförordningen om landskapsunderstöd till medborgar- och arbetarinstitut (34/67).

4 kap. Finansiering

8 § Landskapsandelsreformen föranleder en ny finansieringsform enligt kalkylerade grunder. För beviljande av landskapsandel hänvisas till landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

9 § Landskapsstyrelsen skall årligen fastställa de antal undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av landskapsandelen för medborgarinstituten.

10 § Bestämmelsen överensstämmer i huvuddrag med gällande lagstiftning (Jfr 2 § 3 mom. LL om landskapsunderstöd till medborgar- och arbetarinstitut (33/63)).

5 kap. Särskilda bestämmelser

11 § Bestämmelsen är främst avsedd för försöksverksamhet som kräver en avvikelse från lagen. Tillstånd för sådan avvikelse beviljas av landskapsstyrelsen.

12 § I paragrafen anges vilka stadgande som skall vara tillämpliga vid sökande av ändring av beslut fattade med stöd av lagen.

13 § Eftersom det inte kan uteslutas att behov att i en landskapsförordning inta ytterligare regler av verkställighets- och tillämpningskaraktär, föreslås att ett be- myndigande därtill ges i lagen.

6 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

14 § Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994 som en del av landskaps- andelsreformen.

7. Landskapslag angående ändring av 2 § landskapslagen om landskapsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna

2 § På grund av att landskapsandelssystemet förnyas föreslås en hänvisning till landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna.

8. Landskapslag angående ändring av 10 § landskapslagen om lantbruks- och skogs- nämnder

10 § På grund av att landskapsandelssystemet förnyas föreslås en hänvisning till landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna.

9. Landskapslag om ändring av 106 och 127 §§ byggnadslagen för landskapet Åland

106 och 127 §§ Ändringen föranleds av det nya landskapsandelssystemet.

10. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om brand- och räddningsväsendet

37 § Enligt gällande bestämmelser tillämpas landskapslagen om landskapsstöd till kommunerna (43/73) på ansökningar enligt ifrågavarande paragraf. Genom landskapsandelsreformen upphävs sistnämnda lag.

I avvaktan på den översyn av landskapsandelslagstiftningen för anläggningsprojekt och övriga betydande kostnader inom brand- och räddningsväsendet som för närvarande pågår, föreslås att de materiella reglerna (de bestämmelser som i dag finns i ovannämnda landskapslag (43/73)) för handläggningen av en ansökan enligt paragrafen intas i en förordning.

37a § Till lagen fogas en bestämmelse om återbetalning av landskapsandelen för anläggningsprojekt i vissa fall. Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer i sak med gällande lagstiftning och med motsvarande stadganden i de föreslagna landskapsandelslagarna för utbildnings- och kulturväsendet samt socialvården.

38 § På grund av att landskapsandelssystemet förnyas föreslås en hänvisning till landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna.

11. Landskapslag angående ändring av 5 § landskapslagen om landskapsandel för underhållskostnader för gator

5 § På grund av att landskapsandelssystemet förnyas föreslås en hänvisning till landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna.

12. Landskapslag angående ändring av 5 § landskapslagen om fysisk planering

5 § På grund av att landskapsandelssystemet förnyas föreslås en hänvisning till landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna.

13. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om tillämpning av lagen om bostadsbidrag

1 § Ändringen föranleds av landskapsandelsreformen.

1a § Enligt 13 § lagen om bostadsbidrag (FFS 408/75) kan bostadsbidragsärenden skötas av socialnämnden i respektive kommun.

I paragrafen anges på vilket sätt kommunerna beviljas landskapsandel för skötseln av dessa ärenden.

2 § Den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen av bostadsbidragsverksamheten ankommer sedan år 1987 i riket på miljöministeriet. Ministeriets uppgifter handhas i landskapet av landskapsstyrelsen.

14. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riks författningar rörande socialvården

2 § Ändringarna föranleds av den föreslagna landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården, samt av den avreglering som landskapsandelsreformen medför.

15. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om barndagvård.

Ändringen föranleds av den föreslagna landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården.

16. Landskapslag angående ändring av 3 § landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet.

Ändringen föranleds av den föreslagna landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården.

17. Landskapslag om ändring av 1a § landskapslagen angående vissa författningar rörande barnskydd i landskapet Åland.

Ändringen föranleds av den föreslagna landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården.

18. Landskapslag om ändring av 2 § landskapslagen angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande tryggnad av underhåll för barn.

Ändringen föranleds av den föreslagna landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården.

19. Landskapslag om ändring av grundskollagen för landskapet Åland

76 § Den föreslagna ändringen föranleds av att landskapsandelen enligt det nya landskapsandelssystemet inte längre baseras på någon godtagbar avlöning utan att kostnaderna för grundskolan hänförs till utgiftsgrunder som påverkar landskapsandelens belopp. Det nya systemet medför således att pensionsrätten för en person som är anställd vid en anstalt som åtnjuter landskapsandel inte längre kan bestämmas utgående från om han hör till personal som åtnjuter landskapsandel eller till annan personal, eftersom landskapsandelen ersätts enligt de totala utgifterna. I paragrafen stryks således omnämmandet om avlöningen såsom grund för landskapsandelen.

Till 2 mom. har fogats en bestämmelse som undantar skoldirektörerna och skolsekreterarna från stadgandets tillämpningsområde, emedan dessa tjänstemän faller under kommunernas pensionsskydd.

97 § Enligt paragrafen beviljas för grundskolan landskapsandel i enlighet med landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

I paragrafens 2 mom. finns en bestämmelse om en elevens hemkommuns betalningsskyldighet av driftskostnader för grundskolan. Med skola i en annan kommun än elevens hemkommun avses enligt 2 mom. de fall då eleven enligt 50 § har rätt att bli antagen i en annan kommuns skola.

97a § I paragrafen regleras finansieringen av kommunernas och kommunalförbundens anläggningsprojekt.

Bestämmelsen i 2 mom. om fördelningsgrunden av anläggningskostnaderna för en

grundskola som är gemensam för två eller flera kommuner motsvarar 17 § 3 mom. grundskollagen för landskapet Åland. Enligt förslaget beräknas dock kommunernas deltagande i finansieringen av anläggningskostnaderna i förhållande till antalet läropliktiga från respektive deltagande kommun under de år kostnaderna avser, såvida inget annat avtalas. Den påverkan antalet skatteören enligt gällande bestämmelser har på kostnadsfördelningen, beaktas enligt det nya landskapsandelssystemet i kompletteringen av skatteinkomsterna.

Anledning till att bestämmelsen överförs till denna paragraf är att finansieringsbestämmelserna för grundskolan därmed koncentreras till de föreslagna 97 och 97a §§. En bidragande orsak till denna koncentrerings av finansieringsbestämmelserna är även den revision av grundskollagen som en för ändamålet tillsatt grupp arbetar med. Genom grundskollagsrevisionen förväntas finansieringsbestämmelserna bli införda i ett särskilt kapitel. Arbetsgruppen ser även över den avreglering av grundskoleverksamheten som det nya landskapsandelssystemet föranleder. Målsättningen är arbetsgruppens förslag skall kunna föras till lagtinget under hösten 1993.

20. Landskapslag om ändring av gymnasielagen för landskapet Åland

3 § För närvarande upprätthålls Ålands lyceum av landskapet och de åländska kommunerna gemensamt, samtidigt som landskapet är huvudman för skolan. Genom landskapsandelsreformen ändras huvudmannaskapet så att landskapet övertar hela kostnadsansvaret för utbildningen vid Ålands lyceum. Detta föranleder en komplettering i lagtexten.

35 § I paragrafen föreslås att landskapet tar över kostnadsansvaret för Ålands lyceum. Förslaget föranleds av landskapsandelsreformen.

36 § Eftersom hela kostnadsansvaret för Ålands lyceum flyttas över på landskapet föreslås att de direktionsmedlemmar som tidigare utsetts av kommunen framdeles skall utses på förslag av landskapsstyrelsen.

21. Landskapslag angående upphävande av landskapslagen om finansiering av yrkesutbildningsanstalter

Landskapet är i dag huvudman för de flesta yrkesutbildningsanstalter. Huvudmannaskapet innefattar inte fullt finansieringsansvar. Genom landskapsandelsreformen

övertar landskapet hela kostnadsansvaret för denna utbildning. Därmed blir landskapslagen om finansiering av yrkesutbildningsanstalter överflödig.

22. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om läroanstalter för hemslöjd i landskapet Åland

För närvarande beviljas endast Ålands hemslöjdsförening r.f. landskapsunderstöd enligt denna lag. Målsättningen med den föreslagna ändringen i 11 § är att landskapet övertar kostnadsansvaret för driften. Det slutliga beslutet beträffande kostnadsfördelningen fattas dock först sedan utvärderingen av denna undervisningsverksamhet blivit klar under våren 1994. Oberoende av utgången av sistnämnda utvärdering föreslås att landskapsstyrelsen framdeles fastställer de grunder på vilka landskapsstöd beviljas.

23. Landskapslag angående ändring av 5 § landskapslagen om allmänna bibliotek

Ändringen av paragrafen föranleds av att landskapsandelen framdeles kommer att beräknas i enlighet med landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

Landskapsandelen för ett biblioteks driftskostnader fastställs på basen av kommunens invånarantal vid ingången av året före verksamhetsåret och ett enhetspris som varierar beroende på vilken bosättningsstrukturgrupp kommunen befinner sig i. Landskapsandel för anläggningsprojekt föreslås bli beviljad på grundval av ansökan. För centralbiblioteksfunktionen betalas en särskild landskapsandel i likhet med idag.

24. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om ungdomsarbete

7 § Paragrafen föreslås ändrad så att landskapsandelen beviljas enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

8 § Eftersom landskapslagen om landskapsstöd till kommuner (43/73) föreslås bli upphävd, måste paragrafen justeras i enlighet härmed.

11 § Till paragrafen har fogats ett nytt 2 mom., vilket med vissa justeringar överensstämmer med gällande 10 § 2 mom. Bestämmelsen föreslås flyttad till 11 § eftersom största delen av de bestämmelser som tidigare reglerat landskapsandelarna, bl.a. 10 §, föreslås bli upphävd. ((Jfr 7 §) Enligt förslaget ersätts de upphävd

paragraferna med en hänvisning till landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.)

13 § Ändringen är enbart av redaktionell karaktär. (Jfr 11 §)

14 § Landskapsunderstöd skall även framdeles kunna beviljas för anläggningsprojekt inom ungdomsverksamheten.

I paragrafen samt i rubriken till 5 kap. stryks omnämnandet av lånemöjligheten i syfte att förenkla och förenhetliga finansieringsformerna.

För att kunna bevilja landskapsunderstöd krävs en ansökan (Jfr 11 § 2 mom.).

Vid beviljandet av landskapsunderstöd tillämpas vissa bestämmelser i landskapslagen om planering av och landskapsandel för utbildnings- och kulturverksamheten. Ett understöd är således inte bundet till exempelvis bosättningsstrukturgrupperingen. För övrigt är definitionen av anläggningsprojekten densamma för landskapsunderstöd enligt prövning som lagstadgad landskapsandel. Även bestämmelserna om finansieringsplan, projektplan och projektredovisning är densamma.

26 § Ändringen föranleds av att landskapsandelssystemet förnyas.

25. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om kulturell verksamhet

7 § Paragrafen föreslås ändrad så att landskapsandelen beviljas enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

8 § I paragrafen har hänvisningen till 7 § strukits. Ändringen föranleds av andra beräkningsgrunder för landskapsandelarna. (7 §)

11 § Enligt förslaget kan kommun eller registrerad förening beviljas landskapsunderstöd enligt landskapsstyrelsens prövning. I paragrafen har omnämnandet av lånemöjligheten strukits i syfte att förenkla och förenhetliga finansieringsformerna.

26. Landskapslag om ändring av idrottslagen för landskapet Åland

8 § Enligt paragrafen föreslås kommunerna beviljas landskapsandel för idrottsverksamheten i enlighet med vad som stadgas i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

11 § Enligt förslaget skall idrottsverksamheten även framdeles kunna beviljas landskapsunderstöd och lån för anläggningsprojekt.

15 § Den föreslagna ändringen föranleds av att lånemöjligheten slopats enligt rikets idrottslag (FFS 984/79, ändr. FFS 727/92).

26 § I paragrafen har hänvisningen till 25 § strukits, emedan 25 § föreslås bli upphävd.

28 § På grund av att landskapsandelssystemet förnyas föreslås att omnämmandet av landskapsandelar i paragrafen stryks. Framdeles kommer landskapsandelarna att beräknas på kalkylerade grunder.

29 § Ändringen av paragrafen föranleds av att landskapsandelssystemet förnyas.

27. Landskapslag angående upphävande av 3 § landskapslagen om kommunala avtalsdelegationen.

Enligt det nya landskapsandelssystemet baseras landskapsandelen inte längre på någon godtagbar avlöning, utan kostnaderna för den till reformen hörande verksamheten hänförs till utgiftsgrunder som påverkar landskapsandelens belopp. Med anledning av det sistnämnda anses närvaron av företrädare för landskapsstyrelsen vid den kommunala avtalsdelegationens förhandlingar såsom obehövlig, varför lagens 3 § föreslås upphävd.

28. Landskapslag angående upphävande av landskapslagen om kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtals inverkan på landskapsunderstöd.

Landskapslagen föreslås upphävd såsom en följd av det nya landskapsandelssystemet.

29. Landskapslag angående upphävande av 36b § landstingsordningen för landskapet Åland.

Lagens 36b § föreslås upphävd såsom en följd av det nya landskapsandelssystemet.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lagar.

1. **LANDSKAPSLAG**
om landskapsandelar till kommunerna

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om allmän landskapsandel, uppgiftsbaserad landskapsandel och finansieringsunderstöd till kommunerna.

Denna lag tillämpas på uppgiftsbaserad landskapsandel endast om så stadgas här eller i någon annan landskapslag.

2 §

Definitioner

I denna lag förstås med

- 1) landskapsandel allmän landskapsandel och uppgiftsbaserad landskapsandel,
- 2) allmän landskapsandel den allmänna landskapsandelens basdel och utjämningsdel,
- 3) finansieringsunderstöd komplettering av skatteinkomster och understöd enligt prövning,
- 4) uppgiftsbaserad landskapsandel sådan landskapsandel för driftskostnader som beviljas för undervisnings- och kulturverksamhet eller socialvård, samt med
- 5) landskapsandelsuppgifter, uppgifter för vilka allmän landskapsandel eller uppgiftsbaserad landskapsandel beviljas med stöd av lag.

2 kap.

Kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna

3 §

Grunderna för fastställande av landskapsandelarna

De genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för bestämmandet av dem fastställs årligen för det följande finansåret. Härvid beaktas de beräknade förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna samt den beräknade förändringen i kostnadsnivån under finansåret. Dessutom beaktas de justeringar som görs med stöd av 4 § och de justeringar som görs för bibehållande av kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommu-

nera.

När det genomsnittliga beloppet av den allmänna landskapsandelen fastställs, beaktas också de ändringar och justeringar som skall beaktas vid fastställandet av de uppgiftsbaserade landskapsandelarna eller av de belopp som ligger till grund för bestämmandet av dem.

4 §

Justering av de genomsnittliga beloppen

De genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för enhetspriserna justeras under finansåret i motsvarighet till den beräknade förändringen i kostnadsnivån och för att hålla kostnadsfördelningen stabil enligt 6 §.

Efter finansåret justeras de genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för enhetspriserna i motsvarighet till de faktiska förändringarna i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifterna samt förändringarna i kostnadsnivån.

Den landskapsandel som på basis av justeringen efter finansåret skall betalas till kommunen eller återbetalas till landskapet höjs med 15 procent.

5 §

Förändring i landskapsandelsuppgifter och kostnadsnivån

En förändring i omfattningen eller arten av landskapsandelsuppgifterna beaktas i den mån den följer av landskapslag, av sådana föreskrifter som grundar sig på landskapslag eller landskapsförordning, av en social- eller finansplan eller av landskapsbudgeten.

Förändringen i kostnadsnivån räknas ut så att två tredjedelar av förändringen anses bero på förändringen i den allmänna förtjänstnivån och kommunernas lönebundna avgifter samt en tredjedel på förändringen i den allmänna prisnivån.

6 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Fördelningen mellan landskapet och kommunerna av de uppgiftsbaserade kostnaderna för undervisnings- och kulturversamheten samt socialvården bibehålls enligt samma förhållande som det var när denna lag trädde i kraft. Detta gäller inte kostnader för anläggningsprojekt, kalkylerade räntor och avskrivningar eller kostnader för skötsel av lån.

Kostnadsfördelningens utveckling utreds i sin helhet mellan landskapet och kommunerna. De genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller av de belopp som ligger till grund för enhetspriserna justeras i överensstämmelse med utredningarna vart fjärde år (*justeringsår*) så som landskapslagen om planering av och landskapsandel

för undervisnings- och kulturverksamhet (/) och landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (/) stadgar. Dessutom justeras beloppet av den allmänna landskapsandelen så att kostnadsfördelningen i fråga om de uppgiftsbaserade landskapsandelarna förblir oförändrad i sin helhet.

Innan en justering vidtas skall landskapsstyrelsen förhandla med kommunerna om kostnadsfördelningens utveckling. Närmare föreskrifter om förhandlingarna mellan landskapet och kommunerna kan utfärdas genom landskapsförordning.

3 kap.

Allmän landskapsandel

7 §

Mottagare av allmän landskapsandel

Kommun får allmän landskapsandel till ett belopp som bestäms enligt de grunder som anges nedan.

8 §

Allmän landskapsandel till kommuner

Den allmänna landskapsandelen erhålls genom att invånarantalet den första dagen året före finansåret multipliceras med det fastställda genomsnittliga beloppet av den allmänna landskapsandelen, vilket multipliceras med kommunens koefficient enligt bosättningsstrukturgrupp.

Det belopp som fås enligt 1 mom. ökas med ett belopp som bestäms enligt sjunkande invånarantal.

Summan av de belopp som erhålls enligt 1 och 2 mom. (*basdelen*) kan dessutom ökas eller minskas med den utjämningdel som anges i 26 §.

9 §

Koefficient enligt bosättningsstrukturgrupp

Koefficienterna enligt de bosättningsstrukturgrupper som avses i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (/) är följande:

Kommunens bosättningsstrukturgrupp	Koefficient
1	3,60
2	1,30
3	1,00

4	0,35
---	------

10 §

Belopp enligt sjunkande invånarantal

Om invånarantalet i kommunen har sjunkit under tre år räknat från ingången av fastställelseåret, beräknas det belopp som bestäms enligt sjunkande invånarantal med hjälp av följande formel: $0,5 \times \text{skillnaden mellan invånarantalet} \times [(\text{den i 8 § 1 mom. angivna allmänna landskapsandelen} + \text{de uppgiftsbaserade landskapsandelarna}) / \text{invånare}]$.

4 kap.

Finansieringsunderstöd

11 §

Komplettering av skatteinkomsterna

Komplettering av skatteinkomsterna beviljas kommuner i vilka medeltalet av antalet skatteören per invånare för de tre senast slutförda kommunalbeskattningarna underskrider den kompletteringsgräns som på basis av 2 mom. och den i 3 mom. fastställda koefficienten, bestäms för kommunen.

Kompletteringsgränsen erhålls genom att ett basberäkningsbelopp multipliceras med de koefficienter som bestäms för kommunen enligt 3 mom. Vid fastställandet av basberäkningsbeloppet beräknas för varje år under de tre senast slutförda kommunalbeskattningarna, kvoten mellan det totala antalet skatteören i alla åländska kommuner och de totala antalet invånare i alla åländska kommuner. Den erhållna kvoten för varje år sammanräknas och divideras med antalet jämförelseår (tre), varvid basberäkningsbeloppet erhålls.

Koefficienterna för beräkning av kompletteringsgränserna är följande:

Kommuntyp	Koefficient
Skärgårdskommuner och kommuner med mindre än 500 invånare	0,95
Övriga kommuner	0,85

Komplettering av skatteinkomsterna räknas ut genom att skillnaden mellan kompletteringsgränsen och medeltalet av antalet skatteören per invånare för de tre senast slutförda kommunalbeskattningarna i kommunen multipliceras med den genomsnittliga kommunala uttaxeringen per skatteöre i landskapet Åland under det år till vars

inkomster beskattningen hänför sig, samt med antalet invånare i kommunen den första dagen det år till vars inkomster beskattningen hänför sig. Om den genomsnittliga kommunala uttaxeringen per skatteöre i landskapet överstiger kommunens egna uttaxering per skatteöre för den senast slutförda beskattningen används den sistnämnda uttaxeringen per skatteöre vid beräkningen av skattekompletteringen enligt denna paragraf.

Med skärgårdskommun avses Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö kommun.

12 §

Understöd enligt prövning

Understöd enligt prövning kan beviljas en kommun som i första hand på grund av exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter är i behov av ökat ekonomiskt stöd. Som faktorer vilka påverkar behovet av ekonomiskt stöd beaktas också lokala särförhållanden.

5 kap.

Utbetalning och förfarande i övrigt

13 §

Tidpunkt för fastställande och justering av landskapsandelen

Landskapsstyrelsen beslutar senast den 15 oktober varje år om fastställande och justering av de genomsnittliga beloppen av landskapsandelarna eller de genomsnittliga belopp som ligger till grund för landskapsandelarna.

14 §

Beviljande av allmän landskapsandel och finansieringsunderstöd

Den allmänna landskapsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna beviljas av landskapsstyrelsen utan ansökan. Understöd enligt prövning skall sökas hos landskapsstyrelsen före utgången av augusti.

Den allmänna landskapsandelen beviljas varje år senast den 11 januari. Komplettering av skatteinkomsterna beviljas årligen före utgången av mars och understöd enligt prövning före utgången av finansåret. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

15 §

Tidpunkt för utbetalning

Den allmänna landskapsandelen betalas månatligen till kommunen från ingången av finansåret i lika stora poster senast den 11 varje månad.

Justeringen av det genomsnittliga beloppet av den allmänna landskapsandelen beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen för november efter justeringen.

Kompletteringen av skatteinkomsterna betalas till kommunen månatligen i lika stora poster i april - juni. Om kompletteringen är liten kan den betalas i en enda post.

Understödet enligt prövning betalas till kommunen före utgången av finansåret.

16 §

Betalning av utebliven förmån

Framkommer det först sedan den i 19 § nämnda tiden gått till ända uppgifter som inte tidigare har stått till en kommuns eller ett kommunalförbunds förfogande, och har kommunen eller kommunalförbundet på grund därav inte fått sådan landskapsandel eller komplettering av skatteinkomsterna som kommunen eller kommunalförbundet enligt landskapslag hade rätt till, skall det uteblivna beloppet betalas till kommunen eller kommunalförbundet. På beloppet skall betalas en årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta räknat från ingången av den månad då landskapsandelen eller kompletteringen av skatteinkomsterna borde ha betalats.

Om den uteblivna förmånen har liten betydelse och utgifterna för utbetalning av den inte skulle stå i proportion till sakens ekonomiska betydelse, betalas dock inte förmånen till kommunen eller kommunalförbundet.

Landskapsstyrelsen får besluta att en utebliven förmån betalas senare i samband med utbetalningen av följande landskapsandelar eller komplettering av skatteinkomsterna.

17 §

Återbetalning av grundlös förmån

Om en kommun eller ett kommunalförbund utan grund har fått landskapsandel eller komplettering av skatteinkomsterna, skall landskapsstyrelsen bestämma, att det överbetalda beloppet skall återbetalas. På det som återbetalas uppbärs en årlig ränta som motsvarar Finlands Banks grundränta räknat från ingången av den månad under vilken landskapsandelen eller kompletteringen av skatteinkomsterna har betalats.

Om den förmån som skall återbetalas är liten eller om det skall anses vara oskäligt att kräva återbetalning eller uppbära ränta, behöver det inte bestämmas att förmånen skall återbetalas.

Den förmån som skall återbetalas får dras av från de landskapsandelar som senare skall utbetalas till kommunen eller kommunalförbundet.

18 §

När betalningsskyldigheten upphör

Skyldighet att betala en utebliven förmån eller att återbetala en grundlös förmån upphör inom fem år från utgången av det kalenderår då förmånen borde ha betalats eller betalades.

6 kap.

Sökande av ändring

19 §

Rättelseförfarande

En kommun som inte nöjer sig med ett beslut om beviljande av allmän landskapsandel eller komplettering av skatteinkomsterna, har rätt att inom trettio dagar efter att ha fått del av beslutet hos landskapsstyrelsen framställa ett skriftligt yrkande på rättelse av beslutet.

20 §

Ändringssökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkande eller i ett sådant beslut som avses i 16, 17 och 22 §§ får ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen, såsom i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154/30) är föreskrivet.

Ändring får inte sökas genom besvär i andra beslut än de som avses i 1 mom.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

21 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall enligt vad landskapsstyrelsen bestämmer till behövliga delar sända in de upplysningar om kommunplanen, budgeten, bokslutet och förvaltningsberättelsen samt övriga upplysningar som behövs för att bestämma landskapsandelar och finansieringsunderstöd enligt denna lag.

22 §

Vite

Om en kommun eller ett kommunalförbund vid ordnandet av landskapsandelsuppgifterna har underlåtit att uppfylla en lagstadgad förpliktelse eller en förpliktelse om

vilken stadgas eller bestäms med stöd av lag, får landskapsstyrelsen vid vite tvinga kommunen eller kommunalförbundet att uppfylla förpliktelsen.

23 §

Landskapsförordning

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag kan utfärdas genom landskapsförordning.

8 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

24 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Genom denna lag upphävs

- 1) landskapslagen den 19 juli 1973 om landskapsstöd till kommunerna (43/73) jämte ändringar samt
- 2) landskapslagen den 20 juni 1989 om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommunerna (59/89) jämte ändringar.

Atgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

25 §

Tillämpning av tidigare gällande bestämmelser

För kostnader som uppkommit före lagens ikraftträdelsedag betalas landskapsandel enligt de tidigare gällande bestämmelserna.

26 §

Utgjänningsdel

Den enligt 8 § bestämda basdelen av en kommuns allmänna landskapsandel ökas eller minskas med en utgjänningsdel under åren 1994-1997, om det sammanlagda beloppet av de uppgiftsbaserade landskapsandelarna, den allmänna landskapsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna avviker från motsvarande landskapsandelar som enligt de tidigare landskapsandelsstadgandena har bestämts för åren 1988-1991.

Utgjänningsdelen för respektive kommun under justeringsperioden 1994-1997 utgör en viss procent av det belopp som fastställts enligt 27 § multiplicerat med invånarantalet i kommunen.

Om det framräknade utgjänningsbeloppet enligt 27 § utgör en vinst för kommunen, minskas den i 1 mom. nämnda basdelen med följande:

Utvärderingsår	Minskning av basdelen med ett belopp som fastställs i procent av utvärderingsbeloppet.
1994	80
1995	60
1996	40
1997	20

Om det framräknade utvärderingsbeloppet enligt 27 § utgör en förlust för kommunen, ökas den i 1 mom. nämnda basdelen i motsvarande grad som den minskas enligt 3 mom.

27 §

Kommunens utvärderingsbelopp

Utvärderingsbeloppet per kommuninvånare erhålls genom att det sammanlagda beloppet av kommunens uppgiftsbaserade landskapsandelar, basdel av den allmänna landskapsandelen och kompletteringen av skatteinkomsterna framräknat enligt denna lag för år 1988 jämförs med det sammanlagda beloppet av motsvarande landskapsandelar och komplettering av skatteinkomster enligt de beräkningar som görs för år 1988 enligt de tidigare gällande landskapsandelsstadgandena. Samma jämförelser görs även för år 1989-1991.

De skillnader som erhålls för de olika kommunerna för varje år divideras sedan med antalet invånare respektive år i kommunen. Den framräknade skillnaden per invånare och år sammanräknas för respektive kommun och divideras med antalet jämförelseår (4). Det erhållna medeltalet för jämförelseåren justeras sedan med konsumentprisindex, varvid ett utvärderingsbelopp erhålls.

28 §

Komplettering av skatteinkomsterna under år 1994 och 1995

Med avvikelse från vad som stadgas i 11 § 4 mom., beräknas kompletteringen av skatteinkomsterna för år 1994 och 1995 på basen av den genomsnittliga kommunala uttaxeringen per skatteöre i landskapet Åland under år 1994. Om den genomsnittliga kommunala uttaxeringen per skatteöre i landskapet Åland för år 1994 överstiger kommunens egna uttaxering per skatteören för nämnda år används den sistnämnda uttaxeringen per skatteöre vid beräkningen av skattekompletteringen enligt 11 §.

2.

LANDSKAPSLAG om planering av och landskapsandel för socialvården

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på planering av och landskapsandel för socialvården, om så är stadgat i någon annan landskapslag (*speciallag*). Om så stadgas i denna lag skall i fråga om landskapsandel som avses i denna lag även iakttas bestämmelserna i landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/) (*landskapsandelslagen*).

2 §

Socialvårdens resurser

Varje kommun skall anvisa resurser för den socialvård som ligger till grund för landskapsandelen.

3 §

Verksamhetsmöjligheter

Kommun skall, om inte annat är stadgat i speciallag ordna de uppgifter som hör till socialvården

- 1) genom att själv ombesörja verksamheten,
- 2) genom att med stöd av avtal tillsammans med en annan kommun eller andra kommuner ombesörja verksamheten,
- 3) genom att låta kommunalförbund där kommunen är medlem ombesörja verksamheten eller
- 4) genom att köpa tjänster av landskapet, av annan kommun, av kommunalförbund eller av annan som tillhandahåller socialvårdstjänster.

Vad som i 1 mom. 4 punkten är stadgat om kommuns möjligheter att köpa tjänster gäller även kommunalförbund som handhar uppgifter inom socialvården.

Om en kommun eller ett kommunalförbund väljer ett privat alternativ för ombesörjandet av de uppgifter som hör till socialvården skall kommunen eller kommunalförbundet försäkra sig om att den privata socialvårdstjänsten motsvarar den nivå som krävs av motsvarande kommunala verksamhet.

Kommuner och kommunalförbund är skyldiga att betala ersättning för endast de

privat tillhandahållna socialvårdstjänster som kommunen eller kommunalförbundet beslutat att ersättning skall utgå för.

2 kap.

Planering

4 §

Socialvårdsplanen

Landskapsstyrelsen skall årligen i samband med avgivandet av förslaget till budget anta en plan för ordnande av socialvården i landskapet under de fem följande kalenderåren (*socialvårdsplanen*).

5 §

Socialvårdsplanens innehåll

Socialvårdsplanen skall innehålla:

- 1) målen och anvisningarna för ordnandet av socialvården,
- 2) de föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigande i speciallag,
- 3) de landskapsandelar som skall erläggas för socialvården, kalkylerade markbelopp enligt åldersgrupp per invånare samt en uppskattning av det sammanlagda beloppet av driftskostnaderna för den socialvård som kommunerna ordnar,

4) antalet anställda inom den socialvård som ligger till grund för fastställande av landskapsandelen samt

5) en förteckning över anläggningsprojekt, de högsta kostnader för de projekt som berättigar till landskapsandel och projektens inledningsår.

Dessutom skall planen innehålla beloppet av minimikostnaderna för att ett projekt skall betraktas som ett anläggningsprojekt samt en uppskattning av den landskapsandel som betalas för anläggningsprojekt.

6 §

Förslag över anläggningsprojekt

Kommun skall årligen senast vid den tidpunkt som landskapsstyrelsen bestämt tillställa landskapsstyrelsen ett förslag över de anläggningsprojekt som det är meningen att förverkliga inom kommunen under de fem följande åren.

Vad i 1 mom. är föreskrivet om kommun gäller även kommunalförbund som ombesörjer i denna lag avsedd verksamhet.

3 kap.

Landskapsandel för driftskostnader

7 §

Mottagare av landskapsandel

Till kommunerna betalas årligen landskapsandel för driftskostnaderna för socialvården enligt de kalkylerade grunder som anges nedan.

8 §

Godkännande och justering av landskapsandelar

Totalbeloppen av landskapsandelarna för driftskostnaderna för socialvården samt de markbelopp per kommuninvånare som utgör grunden för landskapsandelarna godkänns årligen i socialvårdsplanen.

Då landskapsandelarna godkänns beaktas ändringen i omfattningen och arten av landskapsandelsuppgifter samt i kostnadsnivån enligt 5 § landskapsandelslagen.

Landskapsandelarna för verksamhetsåret justeras under verksamhetsåret och därefter enligt 4 § landskapsandelslagen. Justeringen görs årligen före utgången av oktober genom att socialvårdsplanen vid behov ändras.

9 §

Kalkylerat markbelopp enligt åldersgrupp

De kalkylerade markbeloppen per kommuninvånare godkänns för socialvården på basen av följande åldersgrupper:

0-6	åringar
7-64	åringar
65-74	åringar
de som fyllt 75 år	

10 §

Landskapsandel till kommuner

Landskapsandelen för socialvården erhålls genom att de kalkylerade markbeloppen enligt åldersgrupp multipliceras med antalet kommuninvånare som hör till åldersgruppen i fråga. De belopp som erhålls för respektive åldersgrupp adderas och summan multipliceras med de landskapsandelsprocenter som bestäms enligt kommunens bostättningsstrukturgrupp.

11 §

Landskapsandelsprocenter enligt bosättningsstrukturgrupp

Landskapsandelsprocenterna enligt de bosättningsstrukturgrupper som avses i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (/) är följande:

Kommunens bosättningsstrukturgrupp	Landskapsandelsprocenter
1	45
2	45
3	45
4	39

12 §

Beviljande och utbetalning av landskapsandelar

Landskapsandel för driftskostnader beviljas utan ansökan kommunen varje år senast den 11 januari.

Den landskapsandel för driftskostnader som beviljats enligt 1 mom. utbetalas månatligen till kommunen från ingången av finansåret i lika stora poster senast den 11 varje månad.

Justeringarna av landskapsandelarna beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen för november månad efter justeringen.

13 §

Bibehållande av kostnadsfördelning

Fördelningen mellan landskapet och kommunerna av kostnaderna för den kommunala socialvården som ordnats i den omfattning som socialvårdsplanen bestämmer bibehålls sådan den är när denna lag träder i kraft.

Vid kostnadsfördelningen beaktas driftskostnaderna för ordnandet av verksamhet enligt speciallagar och landskapsandelen för driftskostnaderna. I driftskostnaderna ingår inte kostnader för anläggningsprojekt, kalkylerade räntor och avskrivningar eller kostnader för skötsel av lån.

Kostnadsfördelningen utreds vart fjärde år (*justeringsår*). Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad för året före justeringsåret skiljer sig från den kostnadsfördelning som gäller när denna lag träder i kraft, skall beloppen av landskapsandelarna justeras så att kostnadsfördelningen återgår till den ursprungliga nivån vid ingången av justeringsåret.

Innan en justering vidtas skall landskapsstyrelsen förhandla med kommunerna om

kostnadsfördelningens utveckling. Närmare föreskrifter om förhandlingarna mellan landskapet och kommunerna kan utfärdas genom landskapsförordning.

14 §

Komplettering av landskapsandelen för socialvården i vissa fall

Komplettering av landskapsandelen för socialvården beviljas kommuner vars faktiska nettokostnad per invånare för specialomsorgen överskrider den genomsnittliga nettokostnaden per invånare för hela landskapet Åland med 75 %.

Kompletteringen av landskapsandelen för socialvården räknas ut genom att den överskjutande delen av kostnaderna per invånare för specialomsorgen enligt 1 mom. multipliceras med antalet invånare i kommunen varefter det erhållna beloppet multipliceras med den landskapsandelsprocent som bestäms enligt kommunens bosättningsstrukturgrupp.

Med faktiska nettokostnader avses de kostnader som kvarstår sedan erhållna avgifter räknats bort.

4 kap.

Landskapsandel för anläggningsprojekt

15 §

Mottagare av landskapsandel för anläggningsprojekt

Landskapsandel för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnande av socialvården, kan på ansökan beviljas kommuner och kommunalförbund.

16 §

Anläggningsprojekt

Med anläggningsprojekt avses byggande, anskaffning, grundlig reparation eller motsvarande åtgärder i fråga om lokaler som utgör en funktionell helhet samt anskaffning av lös egendom i samband med sådana åtgärder, om åtgärdens beräknade totalkostnader uppgår minst till det belopp som fastställts i socialvårdsplanen. Anskaffning av markområde skall inte betraktas som ett anläggningsprojekt.

Som ett anläggningsprojekt kan även anses en åtgärd enligt 1 mom., om de beräknade kostnaderna underskrider det belopp som fastställts i socialvårdsplanen och om finansieringen av projektet skulle komma att bli synnerligen betungande för kommunen eller kommunalförbundet.

17 §

Godkännande

Anläggningsprojekt vars totalkostnader uppgår minst till det belopp som avses i 16 § 1 mom., de högsta kostnader för de projekt som berättigar till landskapsandel och projektens inledningsår godkänns i socialvårdsplanen.

18 §

Projektplan

Kommunen eller kommunalförbundet skall i god tid året innan projektet beräknas inledas tillställa landskapsstyrelsen en projektplan över anläggningsprojektet.

Projektplanen skall innehålla följande uppgifter:

- 1) allmän beskrivning av projektet,
- 2) redogörelse för behovet av att genomföra projektet,
- 3) beskrivning av tomt då fråga är om ny inrättning eller utvidgning av tidigare inrättning,
- 4) huvudritningar i skala 1:100 samt en kortfattad byggnadsbeskrivning,
- 5) tidtabell för projektets genomförande samt
- 6) en kostnadsberäkning för projektet.

19 §

Fastställelse av anläggningsprojekt

Landskapsstyrelsen fastställer på basis av projektplanen de anläggningsprojekt som skall inledas under verksamhetsåret.

Samtidigt med fastställandet av anläggningsprojekt kan landskapsstyrelsen meddela kommunen eller kommunalförbundet ett förhandsbesked om de projekt som kan inledas året efter verksamhetsåret. Förhandsbeskedet är bindande för landskapsstyrelsen, då den fastställer de projekt som skall inledas följande år, om inte annat följer av landskapsbudgeten eller socialvårdsplanen.

20 §

Förverkligande av anläggningsprojekt

Ett anläggningsprojekt skall påbörjas det år fastställelsebeslutet enligt 19 § 1 mom. fattats eller året därpå.

Landskapsstyrelsen kan av särskilda skäl på ansökan av en kommun eller ett kommunalförbund besluta att ett anläggningsprojekt får påbörjas innan det har fastställts.

21 §

Landskapsandel för anläggningsprojekt

För anläggningsprojekt betalas landskapsandel högst för de kostnader landskapsstyrelsen har fastställt. Om de faktiska kostnaderna för ett anläggningsprojekt är mindre än de kostnader som godkänts i socialvårdsplanen och som landskapsstyrelsen fastslagit, betalas landskapsandel för de faktiska kostnaderna.

Landskapsandel betalas inte för anläggningsprojekt vars kostnader är mindre än det belopp som fastställts i socialvårdsplanen, om det inte är fråga om ett anläggningsprojekt som avses i 16 § 2 mom.

22 §

Landskapsandelsskalan

Landskapsandel för ett anläggningsprojekt uträknas per kommun enligt de bosättningsstrukturgrupper som avses i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (/) enligt följande:

Bosättningsstrukturgrupp	Landskapsandel i procent av kostnaderna
1	65
2	60
3	55
4	40

Om två eller flera kommuner har en gemensam inrättning som berättigar till landskapsandel eller om ett kommunalförbund är huvudman, beviljas landskapsandel för anläggningsprojekt för varje kommuns andel i enlighet med dess bosättningsstrukturgrupp.

23 §

Utbetalning av landskapsandel

Landskapsandel för ett anläggningsprojekt betalas till kommunen eller kommunalförbundet månatligen senast den 20 varje månad i lika stora rater under den tid projektet beräknas pågå. Den första raten skall betalas ut månaden efter den månad då meddelande om att projektet inletts har inkommit. Om projektet på det sätt som avses i 20 § 2 mom. har inletts innan det har fastställts, skall dock den första raten betalas ut senast månaden efter den månad då fastställelsebeslutet fattades.

24 §

Projektredovisning och landskapsandelsbeslut

För fastställelse av den slutliga landskapsandelen för ett anläggningsprojekt skall kommunen eller kommunalförbundet för landskapsstyrelsen lägga fram en redovisning över kostnaderna för genomförandet av projektet. Projektredovisningen om de faktiska kostnaderna skall tillställas landskapsstyrelsen senast den 31 augusti under det år som följer efter det då anläggningsprojektet blev färdigt.

Landskapsstyrelsen skall fatta beslut om den slutliga landskapsandelen för ett anläggningsprojekt inom två månader efter att projektredovisningen lämnats in.

25 §

Återbetalning av landskapsandel för anläggningsprojekt

Landskapsstyrelsen kan besluta att den del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar landskapsandelen för anläggningsprojektet helt eller delvis skall återbetalas till landskapet, om egendomen överlåtes till någon annan, om verksamheten upphör eller om egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kan användas för någon annan verksamhet som berättigar till landskapsandel.

Om egendom för vilken landskapsandel har erhållits förstörs eller skadas, kan landskapsstyrelsen besluta att en motsvarande del av försäkrings- eller annan skadeersättning helt eller delvis skall betalas till landskapet eller dras av från landskapsandelen för ett nytt anläggningsprojekt.

Den som får landskapsandel skall inom sex månader efter det att de förändringar som avses i 1 och 2 mom. inträffat göra en anmälan till landskapsstyrelsen. Om det senare framgår att någon anmälan inte gjorts inom utsatt tid, skall en mot landskapsandelen svarande del av egendomens gängse värde betalas till landskapet med en årlig ränta som motsvarar Finlands banks grundränta, om inte landskapsstyrelsen av särskilda skäl beslutar annat.

5 kap.

Sökande av ändring

26 §

Rättelseförfarande

En kommun eller ett kommunalförbund, som inte nöjer sig med ett beslut enligt 14 § om beviljande av landskapsandel eller ett beslut som avses i 24 § 2 mom., har rätt att inom trettio dagar efter delgivningen av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos landskapsstyrelsen. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

27 §

Ändringssökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledningen av rättelseyrkande eller i sådana beslut som avses 25 §, 29 § 3 mom. och 31 § får ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen, såsom i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154/50) är stadgat.

Ändring får inte sökas genom besvär i andra beslut än de som avses i 1 mom.

6 kap.

Tillämpning av vissa bestämmelser i landskapsandelslagen

28 §

Betalning av landskapsandel

På betalning av landskapsandel tillämpas dessutom följande bestämmelser i landskapsandelslagen:

- 1) bestämmelsen i 16 § om betalning av utebliven förmån,
- 2) bestämmelsen i 17 § om återbetalning av grundlös förmån samt
- 3) bestämmelsen i 18 § om upphörande av betalningsskyldighet.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

29 §

Servicesystemets ändamålsenlighet

Om kommunen inte har ordnat sådan service för sina invånare som avses i speciallagarna och den nödvändiga basservicen inte motsvarar allmänt godkänd nivå i landskapet, kan landskapsstyrelsen pröva ändamålsenligheten i kommunens servicesystem.

Om landskapsstyrelsen konstaterar att servicesystemet har allvarliga brister av orsaker som beror på kommunen, kan landskapsstyrelsen ge kommunen rekommendationer om hur och inom vilken tid bristerna i servicesystemet skall korrigeras.

Om kommunen inte har korrigerat bristerna i servicesystemet inom den tid som landskapsstyrelsen fastställt i sin rekommendation, kan landskapsstyrelsen helt eller delvis återkräva kommunens landskapsandel till landskapet för den tid och till den del servicesystemet har konstaterats vara bristfälligt på det sätt som landskapsstyrelsen avser.

Återkrav av en kommuns landskapsandel kan förnyas sedan landskapsstyrelsen på

nytt har behandlat bristerna i servicesystemet på det sätt som stadgas i 1 och 2 mom. Återkravet av landskapsandel får härvid inte beröra en sådan tidsperiod för vilken landskapsandel redan tidigare har återkrävts.

30 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall enligt vad landskapsstyrelsen bestämmer sända in de upplysningar om kommunplanen, budgeten, bokslutet och förvaltningsberättelsen samt övriga upplysningar som behövs för att bestämma landskapsandelar enligt denna lag.

31 §

Vite

Om en kommun eller ett kommunalförbund vid ordnandet av landskapsandelsuppgifterna vägrar uppfylla en lagstadgad förpliktelse eller en förpliktelse om vilken stadgas eller bestäms med stöd av lag, kan landskapsstyrelsen vid vite tvinga kommunen, kommunalförbundet eller annan huvudman att uppfylla förpliktelsen.

32 §

Kommuninvånare

Med kommuninvånare avses den som har hemort i kommunen enligt lagen om befolkningsböcker (FFS 141/69).

Vid uträkningen av den landskapsandel för kommunen som avses i 10 § anses invånarantalet vid ingången av året före verksamhetsåret vara kommunens invånarantal.

33 §

Formulär

Verksamhetsberättelse, projektplan samt projektredovisning skall uppgöras på formulär som fastställs av landskapsstyrelsen.

34 §

Landskapsförordning

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag kan utfärdas genom landskapsförordning.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

35 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994. Bestämmelserna i 2 och 3 kap. tillämpas första gången redan 1993 vid antagande av socialvårdsplanen för åren 1994-1998.

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 22 november 1983 om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

36 §

De kalkylerade markbeloppen det år då lagen träder i kraft

De kalkylerade markbeloppen per invånare som skall tillämpas det år då lagen träder i kraft godkänns i socialvårdsplanen.

37 §

Tillämpning av tidigare gällande bestämmelser

Landskapsstöd för kostnader som uppkommit före lagens ikraftträdelsedag betalas enligt de tidigare gällande bestämmelserna, såvida inte något annat stadgas i denna paragraf.

På anläggnings- och driftskostnadsprojekt som har påbörjats innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet till den del projektets genomförande fortsätter medan denna lag gäller. På alla egendomsöverlåtelse och ändringar av användningssyften som har skett efter ikraftträdandet tillämpas 25 §.

Ett ärende som är anhängigt vid landskapsstyrelsen när denna lag träder i kraft skall slutbehandlas enligt de bestämmelser som har gällt tidigare, om det inte är fråga om överlåtelse och ändringar av användningsändamål som avses i 2 mom.

38 §

Pensionsskyddet för personalen vid en privat verksamhetsenhet

Den som då denna lag träder i kraft är anställd hos en privat arbetsgivare som tillhandahåller kommun eller kommunalförbund tjänster som avses i 3 § 1 mom. 4 punkten har, såvida landskapslagen om vissa pensioner, som skall betalas av landskapsmedel (51/71) tillämpades på ifrågavarande verksamhet före den 1 januari 1984, rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension ur landskapets medel enligt de regler som gäller för personer som är anställda hos landskapet.

Sedan i 1 mom. avsedd person avlidit betalas familjepension efter honom enligt

samma regler som efter person som varit anställd hos landskapet.

En arbetsgivare som avses i 1 mom. är skyldig att till landskapet för varje kvartal betala en andel av pensionskostnaderna för personer som avses i sagda moment. Andelen utgör 25 procent av ifrågavarande personers lön. Andelen för visst kvartal skall betalas under den första månaden i följande kvartal. Med avvikelse från vad som nu sagts är andelen av pensionskostnaderna under ikraftträdelseåret dock 15 procent samt under det andra giltighetsåret 17,5 procent, under det tredje 20 procent och under det fjärde 22,5 procent.

En pensionkostnadsandel enligt denna lag jämte en årlig ränta av 16 procent för den tid som betalningen har försenats får indrivnas utan dom eller utslag på det sätt som föreskrivs i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (FFS 367/61).

Om arbetsgivaren är ett samfund eller en sammanslutning för vars förpliktelser en delägare eller en bolagsman svarar såsom för egen skuld, kan en pensionskostnadsandel enligt denna lag jämte dröjsmålsränta sökas ut hos delägaren eller bolagsmannen enligt 4 mom.

Sedan denna lag trätt i kraft gäller om pensionsskyddet för dem som anställs av en privat arbetsgivare som avses i 1 mom bestämmelserna i lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/61).

3.

LANDSKAPSLAG om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet, om så är stadgat i någon annan landskapslag (*speciallag*). Om så stadgas i denna lag skall ifråga om landskapsandel som avses i denna lag även iaktas bestämmelserna i landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/)(*landskapsandelslagen*).

2 §

Definitioner

I denna lag förstås med

- 1) undervisningsverksamhet verksamhet vid grundskolorna samt medborgarinstitut och
- 2) kulturverksamhet verksamhet vid allmänna bibliotek, kommunernas kulturverksamhet, idrottsverksamhet samt ungdomsarbetet.

2 kap.

Landskapsandel för driften av grundskolorna

3 §

Allmän bestämmelse

För finansiering av driftskostnader för grundskolor erhåller kommunerna landskapsandel och, när så stadgas, betalningsandelar från elevernas hemkommuner.

Landskapsandelen och betalningsandelen bestäms enligt kalkylerade grunder per elev.

4 §

Kalkylerad landskapsandelsgrund

Landskapsandelen för en kommuns grundskoleverksamhet beräknas på det belopp som erhålls genom en sammanräkning av

- 1) antalet elever som har hemort i kommunen multiplicerat med det per elev bestämda enhetspriset för den kommun som är huvudman för skolan och
- 2) antalet elever med hemort i kommunen som skall skjutas och inkvarteras multiplicerat med det enhetspris per elev för skolskjuts och inkvartering som har bestämts för elevens hemkommun.

5 §

Landskapsandel till kommuner

Landskapsandelen för grundskolor erhålls genom att den kalkylerade landskapsandelsbeloppet enligt 4 § multipliceras med de landskapsandelsprocenter som bestäms enligt kommunens bosättningsstrukturgrupp enligt 6 §.

6 §

Landskapsandelsskalan

Landskapsandelen för driftskostnaderna uträknas för elevernas hemkommuner enligt de bosättningsstrukturgrupper som avses i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (/) enligt följande:

Bosättningsstrukturgrupp	Landskapsandelsprocent
1	40
2	40
3	40
4	34

7 §

Hemkommunernas nettoandelar

När en elevs hemkommun enligt lag är skyldig att finansiera sin andel av driftskostnaderna för en elev, skall hemkommunens nettoandel per elev om något annat inte föreskrivs senare i denna paragraf eller om kommunerna inte avtalar om något annat i fråga om grundskolor räknas ut så,

- 1) att från det per elev bestämda enhetspriset för grundskolan för den kommun som är huvudman för skolan
- 2) dras det belopp av som erhålls då enhetspriset för grundskolan multipliceras med den landskapsandelsprocent som bestäms enligt hemkommunens bosättningsstrukturgrupp enligt 6 §.

I fråga om en elev som får undervisning som avses 44 § grundskollagen för landskapet Åland (18/88) skall hemkommunens nettoandel med avvikelse från 1 mom. räknas ut så,

- 1) att från det kalkylerade beloppet per elev vilket baseras på föregående års faktiska kostnader för verksamheten
- 2) dras det belopp av som erhålls då det per elev bestämda enhetspriset för grundskolan multipliceras med den landskapsandelsprocent som bestäms enligt hemkommunens bosättningsstrukturgrupp enligt 6 §.

När det kalkylerade beloppet per elev enligt 2 mom. bestäms, fastställs de enligt fjolårets bokslut föranledda kostnader för denna undervisning i bruttobelopp per elev justerade med den beräknade förändringen under innevarande år och följande år i kostnadsnivån samt landskapsandelsuppgifterna.

När hemkommunens nettoandel bestäms beaktas inte de kostnader som avses i 13 §.

8 §

Fastställande av landskapsandelsgrunderna

Landskapsstyrelsen skall i enlighet med vad som är stadgat i 3 § landskapsandelslagen årligen senast den 15 oktober fastställa genomsnittliga belopp för de enhetspriser som läggs till grund för landskapsandelen för följande år. Enhetspriserna bestäms av landskapsstyrelsen.

9 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

För bibehållande av kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna skall de i 8 § nämnda genomsnittliga beloppen för de enhetspriser som fastställts för det löpande året justeras vart fjärde år (*justeringsår*), med beaktande av de i 10-12 §§ angivna faktiska kostnaderna under föregående år samt förändringarna i den beräknade kostnadsnivån och verksamhetens art och omfattning under det löpande året.

För andra år än dem som avses i 1 mom. skall de genomsnittliga beloppen justeras enligt 4 och 5 §§ landskapsandelslagen.

Innan en justering enligt 1 mom. vidtas skall landskapsstyrelsen förhandla med kommunerna. Närmare föreskrifter om förhandlingarna mellan landskapet och kommunerna kan utfärdas genom landskapsförordning.

10 §

Enhetspriset per elev i grundskolan

Enhetspriset per elev i grundskolan skall för varje kommun beräknas vart fjärde år (*justeringsår*) på basis av de totalkostnader som kommunerna under året före det då enhetspriset fastställs har haft för dessa skolor.

Enhetspriserna för grundskolorna räknas ut så att timresursen per elev beräknat särskilt för varje kommun jämförs med grundskolekostnaderna per elev för respektive kommun. Av de uppgifter som erhållits på detta sätt fastställs på basis av sambandet mellan timresursen per elev och de beräknade kostnader na per elev ett genomsnittligt belopp för alla kommuner. Utgående från detta samband bestäms, på basis av timresursen per elev, ett belopp per elev i grundskolan i respektive kommun. Det uträknade beloppet korrigeras sedan med en högstadiekoefficient, varefter det enhetspris som läggs till grund för landskapsandelen erhålls.

I grundskolförordningen för landskapet Åland (21/88) finns närmare bestämmelser om timresurs. Enhetspriserna skall bestämmas så att de belopp som erhålls när de kommunvis beräknade enhetspriserna multipliceras med elevantalet i kommunernas grundskolor sammanlagt motsvarar totalkostnaderna.

Under andra år än dem som nämns i 1 och 2 mom. skall det för varje kommun senast fastställda enhetspriset räknas om i enlighet med de förändringar som skett i den beräknade timresursen per elev. När enhetspriserna fastställs för ett sådant år som avses i detta moment skall dessutom, enligt vad som föreskrivs i 2 mom., beaktas huruvida högstadium finns.

Den i 2 mom. nämnda sambandet mellan timresursen och kostnaderna beräknas utgående från timresursen det år för vilket kostnadsuppgifterna samlas in.

Det enhetspris som läggs till grund för landskapsandelen bestäms enligt timresursen och elevantalet den 20 augusti det år då enhetspriset fastställs.

11 §

Högstadiekoefficient

När en grundskolas enhetspris beräknas höjs det enligt 10 § 2 mom. uträknade beloppet per elev för kommuner som har högstadium, så att detta belopp motsvarar den genomsnittliga skillnaden mellan kostnaderna per elev i kommuner som har högstadium och kommuner utan högstadium. De totala kostnader som motsvarar höjningen avdras när enhetspriserna för alla kommuner beräknas.

12 §

Enhetspris för skolskjuts och inkvartering

Vart fjärde år skall ett enhetspris för skolskjuts och inkvartering per bosättningsstrukturgrupp räknas fram. Enhetspriset erhålls genom att de kostnader som kommuner med liknande bosättningsstruktur har haft för skolskjutsar och inkvartering under året innan enhetspriset bestäms divideras med det sammanlagda antalet elever som fått skolskjuts och inkvartering.

Närmare bestämmelser om bosättningsstrukturgrupperingen finns i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (/).

Enhetspriserna för skolskjuts och inkvartering skall justeras på motsvarande sätt som i 9 § 1 och 2 mom.

13 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkning av enhetspriser

Som kostnader för grundskolor anses inte

- 1) kostnader för anläggningsprojekt som avses i denna lag och kostnader för anskaffning av markområden,
- 2) kostnader för skötsel av lån eller kalkylerade räntor och avskrivningar,
- 3) kostnader som landskapsstyrelsen finansierar enligt någon annan lag på annat sätt,
- 4) kostnader för avgiftsbelagda tjänster eller
- 5) utgifter för nämnder, direktioner och andra dylika organ.

14 §

Elevantalet

För grundskolor bestäms landskapsandelen för driftskostnaderna och betalningsskyldigheten för elevernas hemkommuner enligt uppgifter om elevantalet den 20 augusti. Uppgifterna tillställs landskapsstyrelsen av den kommun som är huvudman för grundskolan.

Landskapsandel kan lämnas obeviljad i fråga om elever som inte senast den 25 augusti har anmälts till landskapsstyrelsen. Härvid har inte heller elevens hemkommun någon betalningsskyldighet.

Under finansåret justeras utbetalningen av landskapsandelen och nettoandelen efter augusti månad i förhållande till elevantalet den 20 augusti.

15 §

Elevens hemkommun

Vid bestämmandet av enhetspriset per elev för grundskolan avses med elevens hemkommun den kommun, där eleven har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (FFS 141/69) den 1 augusti samma år som elevantalet beräknas.

Vid fastställandet av landskapsandelen och hemkommunens nettoandel avses med elevens hemkommun med avvikelse från 1 mom. den kommun där eleven har sin hemkommun vid ingången av respektive termin.

3 kap.

Landskapsandel för driften av medborgarinstitut

16 §

Kalkylerad landskapsandel

Landskapsandelen för en kommuns medborgarinstitut beräknas på det belopp som erhålls genom att det timantal som har fastställts som beräkningsgrund för landskapsandelen multipliceras med det per undervisningstimme bestämda enhetspriset.

Landskapsandelen erhålls genom att det i 1 mom. uträknade beloppet multipliceras med koefficienten 0,40.

17 §

Enhetspris för medborgarinstitut

Landskapsstyrelsen skall årligen inom ramen för landskapsbudgeten fastställa ett enhetspris per undervisningstimme för medborgarinstitut.

18 §

Kommunernas betalningsandelar

När en kommun enligt lag är skyldig att finansiera sin andel av driftskostnaderna för undervisning förlagd till kommunen, skall kommunens betalningsandel om inte annat avtalas i fråga om medborgarinstitut räknas ut så att från de faktiska driftskostnaderna för hela medborgarinstitutets verksamhet i landskapet dras av den landskapsandel huvudmannen erhållit. Kommunerna debiteras slutligen nettokostnaden i förhållande till antalet undervisningstimmar i var och en kommun.

4 kap.

Landskapsandel för driftskostnaderna inom kulturverksamheten

19 §

Kalkylerad landskapsandelsgrund

Den mot bosättningsstrukturgrupperingen svarande landskapsandelen för en kommuns biblioteksväsen beräknas på ett belopp som erhålls genom att kommunens invånarantal multipliceras med det för biblioteket bestämda enhetspriset.

Den mot bosättningsstrukturgrupperingen svarande landskapsandelen för kommunernas övriga kulturverksamhet beräknas på det belopp som erhålls genom en sammanräkning av

- 1) kommunens invånarantal multiplicerat med det för kulturverksamheten fastställda enhetspriset,
- 2) kommunens invånarantal multiplicerat med det för idrottsverksamheten fastställda enhetspriset samt
- 3) kommunens invånarantal multiplicerat med det för ungdomsarbetet fastställda enhetspriset.

20 §

Landskapsandelsskalan

Kommunen får enligt sin bosättningsstrukturgrupp landskapsandel för det enligt 19 § beräknade beloppet, på det sätt som stadgas i 5 och 6 §§. Den enligt bosättningsstrukturgrupp bestämda landskapsandelen för två eller flera kommuners gemensamma bibliotek skall beräknas i förhållande till kommunernas invånarantal.

21 §

Enhetspris för bibliotek

Enhetspriset för bibliotek skall årligen fastställas och justeras i tillämpliga delar med vad som stadgas i 8 §.

Vart fjärde år (*justeringsår*) skall ett enhetspris för bibliotek för kommuner med olika bosättningsstruktur räknas fram. Enhetspriset beräknas så att de kostnader som kommunerna inom respektive kategori har haft för biblioteket under året innan enhetspriserna fastställs divideras med dessa kommuners invånarantal. Det uträknade beloppet korrigeras sedan med förändringarna i den beräknade kostnadsnivån och verksamhetens art och omfattning under det löpande året.

Vid beräkningen av enhetspriset skall de kostnader som avses i 13 § inte beaktas.

22 §

Enhetspriserna för kulturverksamhet, idrottsverksamhet och ungdomsarbete

Landskapsstyrelsen skall årligen inom ramen för landskapsbudgeten fastställa enhetspriset per kommuninvånare för kulturverksamheten, idrottsverksamheten och ungdomsarbetet.

23 §

Kommuninvånare

Med kommuninvånare avses den som har hemort i kommunen enligt lagen om befolkningsböcker (FFS 141/69).

Vid uträkningen av den landskapsandel för kommunen som avses i detta kapitel anses invånarantalet vid ingången av året före versamhetsåret vara kommunens invånarantal.

5 kap.

Landskapsandel för anläggningsprojekt

24 §

Beviljande av landskapsandel för anläggningsprojekt

Landskapsandel för anläggningsprojekt kan på ansökan beviljas kommuner eller kommunalförbund.

25 §

Anläggningsprojekt

Med anläggningsprojekt avses byggande, anskaffning, grundlig reparation eller motsvarande åtgärder i fråga om lokaler som utgör en funktionell helhet samt anskaffning av lös egendom i samband med sådana åtgärder, om åtgärdens beräknade totalkostnader uppgår till minst det belopp som fastställts i finansieringsplanen för anläggningsprojekt. Anskaffning av markområde skall inte betraktas som ett anläggningsprojekt.

Som ett anläggningsprojekt kan även anses en åtgärd enligt 1 mom., om de beräknade kostnaderna underskrider det belopp som fastställts i finansieringsplanen för anläggningsprojekt och om finansieringen av projektet skulle bli synnerligen betungande för kommunen eller kommunalförbundet.

26 §

Finansieringsplan

Landskapsstyrelsen skall årligen i samband med avgivandet av förslaget till budget anta en finansieringsplan för anläggningsprojekt som gäller undervisnings- och kulturverksamhet under de fem följande kalenderåren.

Finansieringsplanen skall innehålla:

- 1) de projekt som skall förverkligas under planperioden i prioritetsordning kalenderårsvis,
- 2) en beräkning av de projektkostnader som berättigar till landskapsandel och
- 3) en beräkning av den landskapsandel som skall betalas för projekten.

Kommun skall årligen senast vid den tidpunkt som landskapsstyrelsen bestämt tillställa landskapsstyrelsen ett förslag över de anläggningsprojekt som det är meningen att förverkliga inom kommunen under de fem följande åren.

27 §

Projektplan

Den som ansöker om landskapsandel skall i god tid året innan projektet beräknas inledas tillställa landskapsstyrelsen en projektplan över anläggningsprojektet.

Projektplanen skall innehålla följande uppgifter:

- 1) allmän beskrivning av projektet,
- 2) redogörelse i huvuddrag för behovet av att genomföra projektet,
- 3) beskrivning av tomt då fråga är om ny inrättning eller utvidgning av tidigare inrättning,
- 4) huvudritningar i skala 1:100 samt en kortfattad byggnadsbeskrivning,
- 5) tidtabell för projektets genomförande samt
- 6) en kostnadsberäkning för projektet.

28 §

Fastställelse av anläggningsprojekt

Landskapsstyrelsen fastställer på basis av projektplanen de anläggningsprojekt som skall inledas under verksamhetsåret.

Samtidigt med fastställande av anläggningsprojekt kan landskapsstyrelsen meddela sökanden ett förhandsbesked om de projekt som kan inledas året efter verksamhetsåret. Förhandsbeskedet är bindande för landskapsstyrelsen, då den fastställer de projekt som skall inledas följande år, om inte annat följer av landskapsbudgeten eller finansieringsplanen.

29 §

Förverkligande av anläggningsprojekt

Ett anläggningsprojekt skall påbörjas det år då fastställelsebeslutet enligt 28 § 1 mom. fattats eller året därpå.

Landskapsstyrelsen kan av särskilda skäl på ansökan besluta att ett anläggningsprojekt får påbörjas innan det har fastställts.

30 §

Landskapsandel för anläggningsprojekt

För anläggningsprojekt betalas landskapsandel högst för de kostnader landskapsstyrelsen har fastställt. Om de faktiska kostnaderna för ett anläggningsprojekt är mindre än de kostnader som godkänts i finansieringsplanen för anläggningsprojekt och som landskapsstyrelsen fastslagit, betalas landskapsandel för de faktiska kostnaderna.

Landskapsandel betalas inte för anläggningsprojekt vars kostnader är mindre än det belopp som fastställts i finansieringsplanen för anläggningsprojekt, om det inte är fråga om ett anläggningsprojekt som avses i 25 § 2 mom.

31 §

Landskapsandelsskalan

Landskapsandel för ett anläggningsprojekt uträknas per kommunen enligt de bosättningsstrukturgrupper som avses i landskapslagen om bosättningsstrukturgrupper (/) enligt följande:

Bosättningsstrukturgrupp	Landskapsandel i procent av kostnaderna
1	65
2	60
3	55
4	40

Om två eller flera kommuner har en gemensam grundskola eller någon annan i denna lag nämnd inrättning som berättigar till landskapsandel eller om ett kommunalförbund är huvudman, beviljas landskapsandel, för anläggningsprojekt för varje kommuns andel i enlighet med dess bosättningsstrukturgrupp.

32 §

Utbetalning

Landskapsandel för ett anläggningsprojekt betalas till kommunen eller kommunalförbundet månatligen senast den 20 varje månad i lika stora rater under den tid projektet beräknas pågå. Den första raten skall betalas ut månaden efter den månad då meddelandet om att projektet inletts har inkommit. Om projektet på det sätt som avses i 29 § 2 mom. har inletts innan det har fastställts, skall dock den första betalningen betalas ut månaden efter den månad då fastställelsebeslutet fattades.

33 §

Projektredovisning och landskapsandelsbeslut

För fastställelse av den slutliga landskapsandelen skall den som fått landskapsandel för landskapsstyrelsen lägga fram en redovisning över kostnaderna för genomförandet av projektet. Projektredovisningen om de faktiska kostnaderna skall tillställas landskapsstyrelsen senast den 31 augusti under det år som följer efter det då anläggningsprojektet blev färdigt.

Landskapsstyrelsen skall fatta beslut om den slutliga landskapsandelen för anläggningsprojekt inom två månader efter att projektredovisningen lämnats in.

34 §

Återbetalning av landskapsandel för anläggningsprojekt

Det kan bestämmas att den del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar landskapsandelen för anläggningsprojektet helt eller delvis skall återbetalas till landskapet, om egendomen överlåtes till någon annan, om verksamheten upphör eller om egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kan användas för någon annan verksamhet som berättigar till landskapsandel.

Om egendom för vilken landskapsandel har erhållits förstörs eller skadas, kan det bestämmas att en motsvarande del av försäkrings- eller annan skadeersättning helt eller delvis skall betalas till landskapet eller dras av från landskapsandelen för ett nytt anläggningsprojekt.

Om återbetalningsskyldigheten och avdrag för ersättningar beslutar landskapsstyrelsen. Den som får landskapsandel skall inom sex månader efter det att de förändringar som avses 1 och 2 mom. inträffat göra en anmälan till landskapsstyrelsen. Om det senare framgår att någon anmälan inte gjorts inom utsatt tid, skall en mot landskapsandel svarande del av egendomens gängse värde betalas till landskapet med en årlig ränta som motsvarar Finlands banks grundränta, om inte landskapsstyrelsen beslutar annat.

6 kap.

Sökande av ändring

35 §

Rätelseförfarande

En kommun eller ett kommunalförbund som inte nöjer sig med ett beslut om beviljande av landskapsandel för anläggningsprojekt eller med ett beslut som avses 33 § 2 mom., har rätt att inom trettio dagar efter att ha fått del av beslutet framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos landskapsstyrelsen. Till beslutet skall fogas en anvisning om rättelseyrkande.

36 §

Ändringssökande

I fråga om lagligheten av landskapsstyrelsens beslut med anledning av rättelseyrkande, i ett sådant beslut om återkrav av landskapsandel som avses i 34 § eller i beslut som avses i 41 § får ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen, såsom i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154/50) är stadgat. Om rätten att söka ändring i andra beslut som har givits med stöd av ett stadgande i landskapsandelslagen till vilken hänvisas i denna lag, gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 21 § landskapsandelslagen.

Ändring får inte sökas genom besvär i andra beslut än de som avses i 1 mom.

7 kap.

Tillämpning av vissa bestämmelser i landskapsandelslagen

37 §

Betalning och återbetalning av landskapsandel

På landskapsandelar som avses i denna lag skall dessutom tillämpas följande bestämmelser i landskapsandelslagen:

- 1) bestämmelsen i 16 § om betalning av utebliven förmån,
- 2) bestämmelsen i 17 § om återbetalning av grundlös förmån samt
- 3) bestämmelsen i 18 § om upphörande av betalningsskyldighet.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

38 §

Mottagare av landskapsandel för driftkostnader

Landskapsandel för driftkostnader beviljas utan ansökan

- 1) hemkommunerna för elever i grundskolor,
- 2) huvudmannen för ett medborgarinstitut,
- 3) kommun eller enskild huvudman i fråga om kulturverksamhet samt
- 4) medlemskommunerna, om det är fråga om kulturverksamhet som ett kommunförbund är huvudman för.

Landskapsandel för driftkostnader beviljas varje år senast den 11 januari.

39 §

Utbetalning

Den landskapsandel för driftskostnader som beviljats enligt 38 § 1 mom. utbetalas månatligen till landskapsandelstagaren från ingången av budgetåret i lika stora rater senast den 11 varje månad.

Justeringar av landskapsandelarna och de genomsnittliga belopp som ligger till grund för dem beaktas i samband med utbetalningen av landskapsandelen för november månad efter justeringen.

Elevens hemkommun skall två gånger om året, den första gången i februari och den andra gången i oktober om inte annat avtalats, till grundskolans huvudman betala ett belopp som i de fall som avses i 38 § 1 mom. 1 punkten motsvarar det belopp som erhålls då enhetspriset för grundskolan multipliceras med den landskapsandelsprocent som bestäms enligt kommunens bosättningsstrukturgrupp enligt 6 § och hemkommunens nettoandel.

Kommun som i enlighet med 18 § skall betala en betalningsandel till medborgarinstitutets huvudman skall två gånger om året vid samma tidpunkter som i 3 mom. betala en betalningsandel till medborgarinstitutets huvudman om inget annat avtalats.

40 §

Skyldighet att lämna upplysningar

Kommunerna eller kommunalförbunden skall enligt vad landskapsstyrelsen bestämmer sända in de upplysningar om kommunplanen, budgeten, bokslutet och förvaltningsberättelsen samt övriga upplysningar som behövs för att bestämma landskapsandelar enligt denna lag.

41 §

Vite

Om en kommun eller ett kommunalförbund vid ordnandet av landskapsandelsuppgifterna vägrar uppfylla en lagstadgad förpliktelse eller en förpliktelse om vilken stadgas eller bestäms med stöd av lag, kan landskapsstyrelsen vid vite tvinga kommunen, kommunalförbundet eller annan huvudman att uppfylla förpliktelsen.

42 §

Landskapsförordning

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag kan utfärdas genom landskapsförordning.

9 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

43 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

44 §

Driftskostnader

För kostnader som uppkommit innan denna lag träder i kraft betalas landskapsstöd enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

45 §

Anläggningskostnader

De bestämmelser om anläggningskostnader som gällde när denna lag trädde i kraft skall tillämpas, om landskapsandel har beviljats, verksamhetsplan har godkänts, byggnadslov har beviljats eller något annat beslut om fastställande av landskapsandelsgrunderna har fattats före ikraftträdandet. På alla egendomsöverlåtelser och ändringar av användningssyften som har skett efter ikraftträdandet tillämpas 34 §.

Om landskapsstyrelsen har tillställts handlingar för beviljande av landskapsandelar för anläggningsprojekt innan lagen trädde i kraft och om det av dessa handlingar eventuellt kompletterat med tilläggsutredningar, tillräckligt klart framgår de omständigheter som avses i 27 §, krävs inte en sådan projektplan som avses i paragrafen.

46 §

Enhetspris för undervisningsverksamhet år 1994

År 1994 beräknas enhetspriserna för undervisningsverksamheten i enlighet med 8-13 §§ på basis av 1990 års faktiska kostnader.

Vid bestämmandet av enhetspriserna för år 1994 skall även beaktas de förändringar som landskapsandelsuppgifterna och kostnadsnivån undergått åren 1991-1993, enligt vad som föreskrivs i 5 § landskapsandelslagen.

47 §

Enhetspris för bibliotek år 1994

Enhetspriserna för biblioteksväsendet för år 1994 skall i enlighet med 21 §

beräknas utgående från 1990 års faktiska kostnader. Vid bestämmandet av enhetspriserna för år 1994 gäller även vad som föreskrivs i 46 § 2 mom.

4.

LANDSKAPSLAG
om bosättningsstrukturgrupper

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på indelningen av kommuner i bosättningsstrukturgrupper, om så är stadgat i någon annan landskapslag.

2 §

Bosättningsstrukturgruppering

Kommunerna inplaceras i fyra bosättningsstrukturgrupper. Med undantag av skärgårdskommunerna bestäms inplaceringen på basen av befolkningstätheten per landkvadratkilometer.

Bosättningsstrukturgrupperna bestäms enligt följande:

Kommuntyp	Bosättningsstrukturgrupp
Skärgårdskommun	1
Kommuner med högst 15 invånare per kvadratkilometer landyta	2
Kommuner med över 15 men högst 100 invånare per kvadrat- kilometer landyta	3
Kommuner med över 100 invånare kvadratkilometer landyta	4

Med skärgårdskommun avses Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö kommun.

3 §

Invånarantal

Bosättningsstrukturgrupperingen bestäms enligt uppgifter om invånarantalet i kommunen den 1 januari.

4 §

Förändringar i kommunindelningen

Sker i kommunindelningen för en kommuns vidkommande under kalenderåret förändringar som inte är ringa, bestäms kommunens bosättningsstrukturgrupp enligt de förhållanden som rådde vid ingången av året.

5 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

5.

LANDSKAPSLAG**om hemkommunens kostnadsansvar för vissa elever i
gymnasiet och yrkesutbildningsanstalter**

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på elever som inte har hemort i landskapet men som fullgör sin utbildning vid landskapets gymnasium eller vid någon av landskapets yrkesutbildningsanstalter samt på elever med hemort i landskapet som erhåller gymnasie- eller yrkesutbildning i riket.

Med landskapets yrkesutbildningsanstalter i 1 mom. syftas på de av landskapet upprätthållna yrkesutbildningsanstalterna som avses i landskapslagen om Ålands lantmannaskola (45/87), landskapslagen om Ålands husmodersskola med 6 månaders husmoderskurs (23/63), landskapslagen om Ålands yrkesskola (75/89), landskapslagen om Ålands sjömansskola (23/90), landskapslagen om Ålands sjöfartsläroverk (50/91),

landskapslagen om Ålands tekniska läroverk (64/88), landskapslagen om Ålands handelsläroverk (45/90) och landskapslagen om Ålands hotell- och restaurangskola (26/91).

2 §

Elevens hemkommun

Med elevens hemkommun avses den kommun där eleven har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (FFS 141/69) vid början av respektive termin.

3 §

Elev med hemort utanför landskapet

I fråga om kostnader som hänför sig till en elev som inte har hemort i landskapet men som studerar vid landskapets gymnasium eller vid någon av landskapets yrkesutbildningsanstalter, skall elevens hemkommun till landskapet erlägga en betalningsandel per elev i enlighet med vad lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (FFS 705/92) stadgar om den betalningsandel som elevens hemkommun skall betala till staten.

4 §

Elev med hemort i landskapet

För en elev som har hemort i landskapet och erhåller gymnasie- eller yrkesutbildning i riket skall landskapet till huvudmannen erlägga en betalningsandel per elev enligt samma grunder som lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (FFS 705/92) stadgar om den betalningsandel som elevens hemkommun skall betala till huvudmannen.

5 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

6.

LANDSKAPSLAG**om medborgarinstitut**

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 kap.**Allmänna bestämmelser****1 §**

Med medborgarinstitut avses i denna lag institut, vars uppgift är att erbjuda vuxna medborgare möjligheter till allmänbildande utbildning och en meningsfull sysselsättning på fritiden i så nära anslutning till hemorten som möjligt. Ett medborgarinstitut kan också erbjuda annan utbildning, om så stadgas i förordning.

2 §

Med landskapsstyrelsens tillstånd kan en kommun eller ett kommunalförbund vara huvudman för ett medborgarinstitut. Ett villkor för tillstånd är att medborgarinstitutet fyller ett utbildningsbehov och att syftet med institutet är att det inte skall ge ekonomisk vinst.

Om ändringar i tillstånd att hålla medborgarinstitut beslutar landskapsstyrelsen.

Inträffar varaktiga förändringar i utbildningsbehovet eller iakttar institutet inte de bestämmelser som gäller för institutet kan landskapsstyrelsen efter att ha hört huvudmannen återkalla tillståndet.

2 kap.**Förvaltning****3 §**

Om ett medborgarinstituts förvaltning gäller vad som stadgas i kommunallagen för landskapet Åland (5/80) eller bestäms med stöd av den, om inte denna lag eller en förordning som givits med stöd av denna lag stadgar annorlunda.

Om en kommun är huvudman för ett medborgarinstitut kan även andra kommuner genom avtal ges inflytande i institutets verksamhet och förvaltning.

4 §

För förvaltningen av ett medborgarinstitut kan huvudmannen tillsätta en direktion eller nämnd. Om direktionens och nämndens uppgifter och organisation stadgas vid behov genom förordning och bestäms i en instruktion.

3 kap.

Personal och undervisning

5 §

Vid ett medborgarinstitut skall det finnas en rektor samt erforderligt antal lärare. Vid behov kan även annan personal anställas.

6 §

Kompetenskrav för tjänst vid ett medborgarinstitut stadgas genom förordning. Landskapsstyrelsen kan av särskilda skäl bevilja undantag från stadgade kompetenskrav.

7 §

Medborgarinstitutets arbetsår börjar den 1 augusti och avslutas den 31 juli. Arbetsperiodens minimilängd per läsår skall vara 33 arbetsveckor.

4 kap.

Finansiering

8 §

Huvudmannen för ett medborgarinstitut beviljas landskapsandel för institutets driftskostnader och anläggningsprojekt enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (/).

Om en kommun är huvudman för ett medborgarinstitut och även andra kommuner utnyttjar dess tjänster, är de övriga kommunerna skyldiga att betala den andel av medborgarinstitutets driftskostnader som hänför sig till kommunen på det sätt som stadgas i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten, om inte kommunerna har avtalat om någon annan fördelningsgrund av kostnaderna.

9 §

Landskapsstyrelsen fastställer det antal undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av ett medborgarinstituts landskapsandelar.

10 §

För försök som syftar till att utveckla verksamheten enligt denna lag kan inom ramen för i landskapsbudgeten upptagna anslag huvudmannen enligt landskapsstyrelsens prövning beviljas särskilt landskapsunderstöd.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

11 §

Ett medborgarinstitut kan med landskapsstyrelsens tillstånd i samband med försöksverksamhet avvika från denna lag och en med stöd av lagen given förordning, på det sätt som stadgas genom förordning.

12 §

I beslut som med stöd av denna lag fattats av direktionen eller annat kommunalt förvaltningsorgan får besvär anföras i enlighet med vad därom i kommunallagen för landskapet Åland är stadgat.

I beslut som med stöd av denna lag fattats av landskapsstyrelsen och som inte gäller landskapsandel, får besvär anföras i enlighet med vad som stadgas i 25 § självstyrelselagen samt i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (FFS 154/50).

13 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag kan utfärdas genom landskapsförordning.

6 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

14 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 4 juli 1963 om landskapsunderstöd till medborgar- och arbetarinstitut (33/63) jämte ändringar.

När denna lag träder i kraft blir de medborgar- och arbetarinstitut som grundats före ikraftträdandet sådana medborgarinstitut som avses i denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

7.

LANDSKAPSLAG

angående ändring av 2 § landskapslagen om landskapsunderstöd
för främjande av näringar i kommunerna

I enlighet med lagtingets beslut ändras 2 § landskapslagen den 20 juni 1989 om landskapsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna (60/89) som följer:

2 §

För skötseln av de uppgifter som anges i 1 § beviljas kommun landskapsandel i enlighet med landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

8.

LANDSKAPSLAG

angående ändring av 10 § landskapslagen om lantbruks- och skogsnämnder

I enlighet med lagtingets beslut ändras 10 § 2 mom. landskapslagen den 19 april 1972 om lantbruks- och skogsnämnder (25/72), sådant detta lagrum lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (61/89), som följer:

10 §

För kostnader för lantbruks- och skogsnämndens verksamhet har kommunen rätt till landskapsandel enligt landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

9.

LANDSKAPSLAG**om ändring av 106 och 127 §§ byggnadslagen för landskapet Åland**

I enlighet med lagtingets beslut ändras 106 och 127 §§ byggnadslagen den 28 augusti 1979 för landskapet Åland, dessa lagrum sådana de lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (62/89), som följer:

106 §

För de kostnader som föranleds av mätning och kartläggning av område över vilket byggnadsplan skall läggas beviljas kommun landskapsandel i enlighet med landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/).

127 §

Kommun beviljas landskapsandel för kostnader i anledning av byggnadsrådgivning och byggnadstillsyn i enlighet med landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna.

Denna lag träder i kraft 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

10.

LANDSKAPSLAG**angående ändring av landskapslagen om brand- och räddningsväsendet**

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 38 § landskapslagen den 14 april 1977 om brand- och räddningsväsendet (37/77), sådant detta lagrum lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (63/89), samt

fogas till 37 § , sådant detta lagrum lyder i nämnda landskapslag av den 20 juni 1989, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 37a § som följer:

37 §

Närmare bestämmelser om den landskapsandel som enligt 1 mom. kan beviljas kommun kan utfärdas genom förordning.

37a §

Landskapsstyrelsen kan besluta att den del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar landskapsandelen för anläggningsprojektet helt eller delvis skall återbetalas till landskapet, om egendomen överlåtes till någon annan, om verksamheten upphör eller om egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kan användas för någon annan verksamhet som berättigar till landskapsandel.

Om egendom för vilken landskapsandel har erhållits förstörs eller skadas, kan landskapsstyrelsen besluta att en motsvarande del av försäkrings- eller annan skadeersättning helt eller delvis skall betalas till landskapet eller dras av från landskapsandelen för ett nytt anläggningsprojekt.

Den som får landskapsandel skall inom sex månader efter det att de förändringar som avses i 1 och 2 mom. inträffat göra en anmälan till landskapsstyrelsen. Om det senare framgår att någon anmälan inte gjorts inom utsatt tid, skall en mot landskapsandelen svarande del av egendomens gängse värde betalas till landskapet med en årlig ränta som motsvarar Finlands banks grundränta, om inte landskapsstyrelsen av särskilda skäl beslutar annat.

38 §

Till kommun erläggs landskapsandel för kostnader varmed kommunen deltagit i alarmcentralens driftskostnader samt för driftskostnader för kommunens brand- och räddningsväsende, med undantag av i 33 § avsedda ersättningar, i enlighet med landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

11.

L A N D S K A P S L A G

angående ändring av 5 § landskapslagen om landskapsandel
för underhållskostnader för gator

I enlighet med lagtingets beslut ändras 5 § landskapslagen den 16 juli 1980 om landskapsandel för underhållskostnader för gator (46/80), sådant detta lagrum lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (64/89), som följer:

5 §

I denna lag avsedd landskapsandel beviljas av landskapsstyrelsen i enlighet med landskapslagen om landskapsandel till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

12.

LANDSKAPSLAG**angående ändring av 5 § landskapslagen om fysisk planering**

I enlighet med lagtingets beslut ändras 5 § 2 mom. landskapslagen den 30 juli 1974 om fysisk planering (67/74), sådant detta lagrum lyder i landskapslag den 20 juni 1989 (65/89), som följer:

5 §

Kommun i svag ekonomisk ställning kan beviljas finansieringsunderstöd för de kostnader regionplaneringen orsakar kommunen i enlighet med landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

13.

LANDSKAPSLAG**angående ändring av landskapslagen om tillämpning av lagen om bostadsbidrag**

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 1 § 2 mom. och 2 § landskapslagen den 29 december 1975 om tillämpning av lagen om bostadsbidrag (63/75), av dessa lagrum 1 § 2 mom. sådant det lyder i landskapslag den 8 december 1992 (80/92), samt

fogas till lagen en ny 1a § som följer:

1 §

Sker framdeles ändringar i lagen om bostadsbidrag skall de ändrade bestämmelserna gälla i landskapet från tidpunkten för deras ikraftträdande i riket.

1a §

Hänvisningen till lagen om statsandelar till kommunerna (FFS 688/92) i 17 § lagen om bostadsbidrag skall i landskapet avse landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/).

2 §

De uppgifter och befogenheter som enligt lagen om bostadsbidrag ankommer på miljöministeriet, bostadsstyrelsen och länsstyrelsen ankommer i landskapet Åland på landskapsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

14.

LANDSKAPSLAG
angående ändring av landskapslagen om tillämpning
i landskapet Åland av vissa riksförfattningar
rörande socialvården

I enlighet med lagtingets beslut ändras 2 § 1 mom. 1 och 3 punkten och 2 § 3 mom. landskapslagen den 7 juni 1984 om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande socialvården (46/84), av dessa lagrum 2 § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i landskapslag den 8 december 1992 (77/92) samt 2 § 3 mom. sådant det lyder i landskapslag den 1993 (/93), som följer:

2 §

I landskapet gäller följande avvikelser från bestämmelserna i socialvårdslagen:

1) hänvisningen i 2 § till lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (FFS 733/92) skall i landskapet avse landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (/),

3) bestämmelsen i 10 § 1 mom. om skyldighet för kommun att ha en yrkesutbildad personal för verkställigheten av socialvården utgör inget hinder för att två eller flera kommuner har gemensam personal,

Hänvisningen i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården till 32 § 3 mom. grundskolelagen skall i landskapet avse 44 § grundskollagen för landskapet Åland (18/88). Hänvisningen till 4 § 1 mom. 4 punkten lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården i 12 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården skall i landskapet avse 3 § 1 mom. 4 punkten landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården. De författningar som avses i 1 § 1 mom. 3 och 4 punkten skall enligt denna lag äga tillämpning i landskapet till den del bestämmelserna gäller socialvården.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

15.

LANDSKAPSLAG**angående ändring av landskapslagen om barndagvård**

I enlighet med lagtingtes beslut

upphävs 4 § landskapslagen den 11 juni 1973 om barndagvård (38/73) samt ändras 11 §, sådant detta lagrum lyder i landskapslag den 22 november 1983 (68/83), som följer:

11 §

På verksamhet som ordnas i enlighet med denna lag tillämpas landskapslagen om planering och landskapsandel för socialvården (/), om inte annat är särskilt föreskrivet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

16.

LANDSKAPSLAG
angående ändring av 3 § landskapslagen om
stöd för vård av barn i hemmet

I enlighet med lagtingets beslut ändras 3 § 2 mom. landskapslagen den 3 december 1985 om stöd för vård av barn i hemmet (50/85) som följer:

3 §

På verksamhet som kommun ordnar enligt denna lag tillämpas landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (/) samt socialvårdslagen (FFS 710/82) sådan den gäller i landskapet enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande socialvården (46/84).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

17.

LANDSKAPSLAG
om ändring av 1a § landskapslagen angående vissa
författningar rörande barnskydd i landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut ändras 1a § landskapslagen den 4 mars 1977 angående vissa författningar rörande barnskydd i landskapet Åland (13/77), sådant detta lagrum lyder i landskapslag den 22 november 1983 (58/83), som följer:

1a §

På verksamhet som ordnas i enlighet med denna lag tillämpas landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (/), om inte annat är särskilt föreskrivet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

18.

LANDSKAPSLAG

**om ändring av 2 § landskapslagen angående tillämpning
i landskapet Åland av vissa riksförfattningar
rörande tryggande av underhåll för barn**

I enlighet med lagtingets beslut ändras 2 § landskapslagen den 22 november 1983 angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande tryggande av underhåll för barn (70/83) som följer :

2 §

På verksamhet som ordnas i enlighet med denna lag tillämpas landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (/), om inte annat är särskilt förskrivet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

19.

LANDSKAPSLAG

om ändring av grundskollagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 17 § 3 mom. grundskollagen för landskapet Åland av den 9 februari 1988 (18/88),

ändras 76 § och 97 §, av dessa lagrum 76 § sådan den lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (56/89) och 97 § sådan den lyder i landskapslagen den 8 december 1992 (68/92), samt

fogas till 76 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 20 juni 1989, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 97a § som följer:

76 §

Tjänsteman har med nedan stadgade undantag rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension ur landskapets medel i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gäller personer i tjänsteförhållande eller privaträttsligt anställningsför-

hållande till landskapet. Den pensionsgrundande lönen bestäms utgående från det kommunala tjänstekollektivavtalet.

Med tjänsteman enligt 1 mom. avses inte en skoldirektör eller en skolsekreterare.

97 §

Kommunerna får landskapsandel för grundskolornas driftskostnader enligt vad som stadgas i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (/).

För elev som fullgör sin skolgång i en skola som är gemensam för två eller flera kommuner eller som har rätt att gå i en skola belägen i en annan kommun än sin egen, är elevens hemkommun skyldig att betala den andel av grundskolans driftskostnader som hänför sig till eleven på det sätt som stadgas i landskapslagen om planering och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

Med elevens hemkommun i 2 mom. avses den kommun där eleven har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (FFS 141/69) vid ingången av respektive termin.

97a §

Kommuner beviljas landskapsandel för anläggningsprojekt, vad gäller grundskolor, enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisning- och kulturverksamheten.

För grundskolor som är gemensamma för två eller flera kommuner deltar kommunerna i finansieringen av anläggningskostnaderna i förhållande till antalet läropliktiga från respektive deltagande kommun under de år kostnaderna avser, om inte kommunerna kommit överens om någon annan fördelningsgrund av kostnaderna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

20.

LANDSKAPSLAG

om ändring av gymnasielagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 42 och 43 §§ gymnasielagen för landskapet Åland av den 7 februari 1988 (6/88), av dessa lagrum 42 § sådan den lyder i landskapslagen den 8 december 1992 (69/92), samt

ändras 3 § 1 mom., 35 § och 36 § 2 mom. som följer:

3 §

Gymnasium upprätthålls av kommun, av flera kommuner gemensamt, av landskapet eller av landskapet och kommuner gemensamt.

35 §

Ålands lyceum är ett gymnasium som upprätthålls av landskapet. Skolans huvudmannaskap handhas av landskapsstyrelsen.

36 §

Direktionen består av tio medlemmar. Av dessa utses fyra på förslag av landskapsstyrelsen. Dessutom skall som medlemmar i direktionen finnas två elevrepresentanter, en representant för lärarkåren, en representant för den övriga personalen samt två representanter för elevernas vårdnadshavare. Elevrepresentant utses för en mandat-tid om ett år. Skolans rektor är föredragande och sekreterare i direktionen. För medlem utses personlig ersättare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

För kostnader som uppkommit före lagens ikraftträdelsedag betalas landskapsandel enligt de tidigare gällande bestämmelserna.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

21. **LANDSKAPSLAG**
angående upphävande av landskapslagen om finansiering av
yrkesutbildningsanstalter

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 3 december 1985 om finansiering av yrkesutbildningsanstalter (47/85).

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Kommunerna deltar i kostnaderna som uppkommit före lagens ikraftträdelsedag i enlighet med tidigare gällande bestämmelser.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

22. **LANDSKAPSLAG**
angående ändring av landskapslagen om läroanstalter för
hemslöjd i landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 12 § landskapslagen den 30 april 1943 om läroanstalter för hemslöjd i landskapet Åland samt

ändras 11 §, sådant detta lagrum lyder i landskapslagen den 8 december 1992 (72/92), som följer:

11 §

De i landskapet verkande privata fasta och ambulatoriska hemslöjdsskolorna samt nyinrättade sådana tilldelas, försåvitt de uppfylla för dem fastställda villkor, årligt landskapsstöd enligt de grunder som landskapsstyrelsen fastställer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

23.

LANDSKAPSLAG**angående ändring av 5 § landskapslagen om allmänna bibliotek**

I enlighet med lagtingets beslut ändras 5 § landskapslagen den 12 april 1962 om allmänna bibliotek (8/62), sådant detta lagrum lyder i lag den 8 december 1992 (73/92), som följer:

5 §

Kommunerna beviljas landskapsandel för bibliotekens driftskostnader och anläggningsprojekt enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (/).

Även för andra än i 1 mom. avsedda kostnader som föranleds av uppgifter som ålagts centralbibliotek utges bidrag ur landskapets medel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

24.

LANDSKAPSLAG**angående ändring av landskapslagen om ungdomsarbete**

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 9, 10, 15-19 §§ landskapslagen den 16 december 1987 om ungdomsarbete (86/87), av dessa lagrum 9 och 17 §§ sådana de lyder i landskapslag den 8 december 1992 (74/92), samt

ändras rubriken för 5 kap. samt 7 §, 8 § 1 mom., 13 § 2 mom., 14 och 26 §§ samt

fogas till 11 § ett nytt 2 mom. som följer:

7 §

Kommunerna beviljas landskapsandel för driftskostnaderna för ungdomsarbetet enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (/).

8 §

Kompetensvillkor är:

- 1) för ungdomsdirektör, för tjänsten lämplig högskoleexamen och god förtrogenhet med ungdomsarbete,
 - 2) för ungdomssekreterare, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå,
 - 3) för ungdomsledare, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå eller annan för uppgiften lämplig utbildning, samt
 - 4) för övriga tjänster som är tillfälliga, för uppgiften lämplig utbildning och erfarenhet.
-

11 §

De i 1 mom. och i 6 kap. nämnda understöden skall sökas hos landskapsstyrelsen senast vid den tidpunkt som landskapstyrelsen fastställer. Till ansökan skall fogas verksamhetsberättelse med bokslut för föregående räkenskapsår samt vid behov annan av landskapsstyrelsen föreskriven utredning.

13 §

För bestämmande av understödets storlek skall redogörelse för räkenskaperna beträffande användningen av i 1 mom. avsett förskott på understöd samt annan i 11 § avsedd utredning inlämnas till landskapsstyrelsen senast vid den av landskapstyrelsen fastställda tidpunkten.

5 kap.

Landskapsunderstöd för anläggningsprojekt

14 §

Kommuner, kommunalförbund och sammanslutningar i vilka bestämmanderätten innehas av kommuner eller kommunalförbund kan enligt landskapsstyrelsens prövning beviljas landskapsunderstöd för anläggningsprojekt som avser lokaler för ungdomsverksamhet.

När landskapsunderstöd enligt 1 mom. beviljas för ett anläggningsprojekt gäller i fråga om projektet i tillämpliga delar vad som stadgas i 24-27, 32-34 och 37 §§ landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten. Med undantag från 25 § i nämnda lag fastställer landskapsstyrelsen till vilket belopp landskapsunderstöd högst kan beviljas.

26 §

På sammanslutning i vilken bestämmanderätten innehas av kommun eller kommunalförbund tillämpas bestämmelserna om kommunalförbund i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

25.

LANDSKAPSLAG

angående ändring av landskapslagen om kulturell verksamhet

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 9, 10 och 14 §§ landskapslagen den 25 juli 1983 om kulturell verksamhet (39/83) samt

ändras rubriken för 5 kap. samt 7, 8 och 11 §§, av dessa lagrum 7 § sådan den lyder i landskapslag den 7 mars 1991 (45/91), som följer:

7 §

Kommunerna beviljas landskapsandel för kulturverksamhet enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (/).

8 §

Kompetensvillkor är:

- 1) för kulturelsekreterare, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå samt god kännedom om kulturell verksamhet,
- 2) för kulturinstruktör, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå eller genom praktisk kulturell verksamhet förvärvad kompetens, samt
- 3) för konstinstruktör lämplig examen eller på annat sätt förvärvad kompetens på konstens område.

5 kap.
Landskapsunderstöd

11 §

Kommun och registrerad förening kan enligt landskapsstyrelsens prövning beviljas landskapsunderstöd för anläggningsprojekt som avser lokaler för kulturverksamhet.

Landskapsunderstöd skall sökas hos landskapsstyrelsen senast vid den tidpunkt som landskapstyrelsen fastställer. Till ansökan skall fogas av landskapsstyrelsen föreskriven utredning.

När landskapsunderstöd enligt 1 mom. beviljas för ett anläggningsprojekt gäller i fråga om projektet i tillämpliga delar vad som stadgas i 24-27, 32-34 och 37 §§ landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten. Med undantag från 25 § i nämnda lag fastställer landskapsstyrelsen till vilket belopp landskapsunderstöd högst kan beviljas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

26.

LANDSKAPSLAG
om ändring av idrottslagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut:

upphävs 9, 10, 13, 14 och 25 §§ samt 26 § 2 mom. idrottslagen den 25 juli 1983 för landskapet Åland (42/83),

ändras 8 §, 11 § 1 och 2 mom. samt 15, 26, 28 och 29 §§, av dessa lagrum 11 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslag den 17 november 1987 (82/87) samt 15 § sådan den lyder i landskapslag den 8 december 1992 (75/92), samt

fogas till 11 § ett nytt 3 mom. som följer:

8 §

Kommunerna beviljas landskapsandel för idrottsverksamheten enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (/).

11 §

Kommuner, sammanslutningar eller stiftelser kan enligt landskapsstyrelsens prövning beviljas landskapsunderstöd och lån mot låg ränta för anläggningsprojekt som avser idrottsanläggningar med tillhörande fritidsutrymmen. Lån kan beviljas antingen särskilt för sig eller utöver understöd.

Landskapsunderstöd skall sökas hos landskapsstyrelsen senast vid den tidpunkt som landskapsstyrelsen fastställer. Till ansökan skall fogas av landskapsstyrelsen föreskriven utredning.

När landskapsunderstöd enligt 1 mom. beviljas för ett anläggningsprojekt gäller i fråga om projektet i tillämpliga delar vad som stadgas i 24-27, 32-34 och 37 §§ landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten. Med undantag från 25 § i nämnda lag fastställer landskapsstyrelsen till vilket belopp landskapsunderstöd högst kan beviljas.

15 §

Lån skall återbetalas inom 15 år efter dagen då den första raten lyftes. Återbetalningen börjar under det tredje kalenderåret efter dagen då lånets första rat lyftes. I övrigt gäller om återbetalningen och låneräntan vad landskapsstyrelsen beslutar.

26 §

Kompetenskraven för i 24 § avsedd idrottssekreterare eller -instruktör är vid idrottsinstitut avlagd idrottsinstruktörsexamen eller annan lämplig utbildning och god förtrogenhet med idrottsverksamhet.

28 §

Landskapsstyrelsen prövar ansökningar om understöd och lån, efter att idrottsrådet uppgjort förslag till fördelning av understöden och lånen.

29 §

På aktiebolag och andra sammanslutningar i vilka kommuner är medlemmar eller delägare och i vilka kommunen eller kommunalförbund har avgörande inflytande, tillämpas bestämmelserna om kommunalförbund i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

27. **LANDSKAPSLAG**
angående upphävande av 3 § landskapslagen
om kommunala avtalsdelegationen

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs 3 § landskapslagen den 19 april 1978 om kommunala avtalsdelegationen (24/78), sådan den lyder i landskapslagen den 15 februari 1990 (14/90).

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

28. **LANDSKAPSLAG**
angående upphävande av landskapslagen om kommunalt
tjänste- och arbetskollektivavtals inverkan
på landskapsunderstöd

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 19 april 1978 om kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtals inverkan på landskapsunderstöd

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

29.

L A N D S K A P S L A G
angående upphävande av 36b § landstingsordningen
för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut, tillkommet i den ordning som 55 § landstingsordningen föreskriver, stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs 36b § landstingsordningen den 2 februari 1972 för landskapet Åland (11/72), sådan den lyder i landskapslagen den 19 april 1978 (23/78).

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Mariehamn den 27 april 1993

V i c e l a n t r å d

Harriet Lindeman

T.f. lagberedningssekreterare

Hans Selander

7. **LANDSKAPSLAG**
angående ändring av 2 § landskapslagen om landskapsunderstöd
för främjande av näringar i kommunerna

I enlighet med lagtingets beslut ändras 2 § landskapslagen den 20 juni 1989 om landskapsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna (60/89) som följer:

Gällande lydelse

2 §

För skötseln av de uppgifter som anges i 1 § beviljas kommun landskapsandel i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommunerna (59/89).

Föreslagen lydelse

2 §

För skötseln av de uppgifter som anges i 1 § beviljas kommun landskapsandel i enlighet med landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

8. **LANDSKAPSLAG**
angående ändring av 10 § landskapslagen om lantbruks- och skogsnämnder

I enlighet med lagtingets beslut ändras 10 § 2 mom. landskapslagen den 19 april 1972 om lantbruks- och skogsnämnder (25/72), sådant detta lagrum lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (61/89), som följer:

Gällande lydelse

10 §

För kostnader för lantbruks- och skogsnämndens verksamhet har kommunen rätt till landskapsandel enligt landskapslagen om allmän landskapsandel

Föreslagen lydelse

10 §

För kostnader för lantbruks- och skogsnämndens verksamhet har kommunen rätt till landskapsandel enligt landskapslagen om landskapsandelar till

Gällande lydelse

och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner (59/89).

Föreslagen lydelse

kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

9.

LANDSKAPSLAG

om ändring av 106 och 127 §§ byggnadslagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut ändras 106 och 127 §§ byggnadslagen den 28 augusti 1979 för landskapet Åland, dessa lagrum sådana de lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (62/89), som följer:

*Gällande lydelse***106 §**

För de kostnader som föranleds av mätning och kartläggning av område över vilket byggnadsplan skall läggas beviljas kommun landskapsandel i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner (59/89).

127 §

Kommun beviljas landskapsandel för kostnader i anledning av byggnadsrådgivning och byggnadstillsyn i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner (59/89).

*Föreslagen lydelse***106 §**

För de kostnader som föranleds av mätning och kartläggning av område över vilket byggnadsplan skall läggas beviljas kommun landskapsandel i enlighet med landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/).

127 §

Kommun beviljas landskapsandel för kostnader i anledning av byggnadsrådgivning och byggnadstillsyn i enlighet med landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna.

Denna lag träder i kraft 1 januari

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

10.

LANDSKAPSLAG

angående ändring av landskapslagen om brand- och räddningsväsendet

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 38 § landskapslagen den 14 april 1977 om brand- och räddningsväsendet (37/77), sådant detta lagrum lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (63/89), samt fogas till 37 §, sådant detta lagrum lyder i nämnda landskapslag av den 20 juni 1989, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 37a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

37 §

37 §

Närmare bestämmelser om den landskapsandel som enligt 1 mom. kan beviljas kommun kan utfärdas genom förordning.

37a §

Landskapsstyrelsen kan besluta att den del av den anskaffade egendomens gängse värde som motsvarar landskapsandelen för anläggningsprojektet helt eller delvis skall återbetalas till landskapet, om egendomen överlåtes till någon annan, om verksamheten upphör eller om egendomens användning varaktigt ändras så att egendomen inte kan användas för någon annan verksamhet som berättigar till landskapsandel.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Om egendom för vilken landskapsandel har erhållits förstörs eller skadas, kan landskapsstyrelsen besluta att en motsvarande del av försäkrings- eller annan skadeersättning helt eller delvis skall betalas till landskapet eller dras av från landskapsandelen för ett nytt anläggningsprojekt.

Den som får landskapsandel skall inom sex månader efter det att de förändringar som avses i 1 och 2 mom. inträffat göra en anmälan till landskapsstyrelsen. Om det senare framgår att någon anmälan inte gjorts inom utsatt tid, skall en mot landskapsandelen svarande del av egendomens gängse värde betalas till landskapet med en årlig ränta som motsvarar Finlands banks grundränta, om inte landskapsstyrelsen av särskilda skäl beslutar annat.

38 §

Till kommun erläggs landskapsandel för kostnader varmed kommunen deltagit i alarmcentralens driftskostnader samt för driftskostnader för kommunens brand- och räddningsväsende, med undantag av i 33 § avsedda ersättningar, i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner (59/89).

38 §

Till kommun erläggs landskapsandel för kostnader varmed kommunen deltagit i alarmcentralens driftskostnader samt för driftskostnader för kommunens brand- och räddningsväsende, med undantag av i 33 § avsedda ersättningar, i enlighet med landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

11.

LANDSKAPSLAG**angående ändring av 5 § landskapslagen om landskapsandel för underhållskostnader för gator**

I enlighet med lagtingets beslut ändras 5 § landskapslagen den 16 juli 1980 om landskapsandel för underhållskostnader för gator (46/80), sådant detta lagrum lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (64/89), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse***5 §****5 §**

I denna lag avsedd landskapsandel beviljas av landskapsstyrelsen i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner (59/89).

I denna lag avsedd landskapsandel beviljas av landskapsstyrelsen i enlighet med landskapslagen om landskapsandel till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

12.

LANDSKAPSLAG**angående ändring av 5 § landskapslagen om fysisk planering**

I enlighet med lagtingets beslut ändras 5 § 2 mom. landskapslagen den 30 juli 1974 om fysisk planering (67/74), sådant detta lagrum lyder i landskapslag den 20 juni 1989 (65/89), som följer:

*Gällande lydelse***5 §**

Kommun i svag ekonomisk ställning kan beviljas finansieringsunderstöd för de kostnader regionplaneringen orsakar kommunen i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner (59/89).

*Föreslagen lydelse***5 §**

Kommun i svag ekonomisk ställning kan beviljas finansieringsunderstöd för de kostnader regionplaneringen orsakar kommunen i enlighet med landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

13.

LANDSKAPSLAG**angående ändring av landskapslagen om tillämpning av lagen om bostadsbidrag**

I enlighet med lagtingets beslut

ändras 1 § 2 mom. och 2 § landskapslagen den 29 december 1975 om tillämpning av lagen om bostadsbidrag (63/75), av dessa lagrum 1 § 2 mom. sådant det lyder i landskapslag den 8 december 1992 (80/92), samt fogas till lagen en ny 1a § som följer:

*Gällande lydelse***1 §**

Sker framdeles ändringar i lagen om bostadsbidrag skall de ändrade bestämmelserna gälla i landskapet från

*Föreslagen lydelse***1 §**

Sker framdeles ändringar i lagen om bostadsbidrag skall de ändrade bestämmelserna gälla i landskapet från

Gällande lydelse

tidpunkten för deras ikraftträdande i riket, dock så att 17 § lagen om bostadsbidrag skall ha den lydelse lagrummet har den 29 december 1988 (FFS 1282/88).

2 §

De uppgifter och befogenheter som enligt lagen om bostadsbidrag ankommer på ministeriet för inrikesärenden, bostadsstyrelsen och länsstyrelsen ankommer i landskapet Åland på landskapsstyrelsen.

Föreslagen lydelse

tidpunkten för deras ikraftträdande i riket.

1a §

Hänvisningen till lagen om statsandelar till kommunerna (FFS 688-/92) i 17 § lagen om bostadsbidrag skall i landskapet avse landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna (/).

2 §

De uppgifter och befogenheter som enligt lagen om bostadsbidrag ankommer på miljöministeriet, bostadsstyrelsen och länsstyrelsen ankommer i landskapet Åland på landskapsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

14.

LANDSKAPSLAG
angående ändring av landskapslagen om tillämpning
i landskapet Åland av vissa riksförfattningar
rörande socialvården

I enlighet med lagtingets beslut ändras 2 § 1 mom. 1 och 3 punkten och 2 § 3 mom. landskapslagen den 7 juni 1984 om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande socialvården (46/84), av dessa lagrum 2 § 1 mom. 1 punkten

sådan den lyder i landskapslag den 8 december 1992 (77/92) samt 2 § 3 mom. sådant det lyder i landskapslag den 1993 (/93), som följer:

Gällande lydelse

2 §

I landskapet gäller följande avvikelser från bestämmelserna i socialvårdslagen:

1) hänvisningen i 2 § till lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården skall i landskapet avse landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83),

3) bestämmelsen i 10 § 1 mom. om skyldighet för kommun att inrätta socialdirektörs- eller socialsekreterartjänst och i 66 § om möjlighet för länsstyrelsen att bevilja kommun befrielse från att inrätta sådan tjänst utgör inte hinder för att förena tjänsten med annan tjänst i kommunen eller för två eller flera kommuner gemensamt anställa socialdirektör eller socialsekreterare,

Hänvisningen i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården till 32 § 3 mom. grundskolelagen skall i landskapet avse 44 § grundskollagen för landskapet Åland (18/88). Hänvisningen till 4 § 1 mom. 4 punkten lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (FFS 733/92) i 12 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården skall i landskapet avse 2 § 1 mom. 3 punkten landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården. De författ

Föreslagen lydelse

2 §

I landskapet gäller följande avvikelser från bestämmelserna i socialvårdslagen:

1) hänvisningen i 2 § till lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (FFS 733/92) skall i landskapet avse landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (/),

3) bestämmelsen i 10 § 1 mom. om skyldighet för kommun att ha en yrkesutbildad personal för verkställigheten av socialvården utgör inget hinder för att två eller flera kommuner har gemensam personal,

Hänvisningen i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården till 32 § 3 mom. grundskolelagen skall i landskapet avse 44 § grundskollagen för landskapet Åland (18/88). Hänvisningen till 4 § 1 mom. 4 punkten lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården i 12 § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården skall i landskapet avse 3 § 1 mom. 4 punkten landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården. De författningar som avses i 1 §

Gällande lydelse

ningar som avses i 1 § 1 mom. 3 och 4 punkten skall enligt denna lag äga tillämpning i landskapet till den del bestämmelserna gäller socialvården.

Föreslagen lydelse

1 mom. 3 och 4 punkten skall enligt denna lag äga tillämpning i landskapet till den del bestämmelserna gäller socialvården.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

15.

LANDSKAPSLAG**angående ändring av landskapslagen om barndagvård**

I enlighet med lagtingtes beslut
upphävs 4 § landskapslagen den 11 juni 1973 om barndagvård (38/73) samt
ändras 11 §, sådant detta lagrum lyder i landskapslag den 22 november 1983
(68/83), som följer:

*Gällande lydelse***11 §**

På verksamhet som ordnas i enlighet med denna lag tillämpas landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83), om inte annat är särskilt föreskrivet.

*Förslagen lydelse***11 §**

På verksamhet som ordnas i enlighet med denna lag tillämpas landskapslagen om planering och landskapsandel för socialvården (/), om inte annat är särskilt föreskrivet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

16.

LANDSKAPSLAG
angående ändring av 3 § landskapslagen om
stöd för vård av barn i hemmet

I enlighet med lagtingets beslut ändras 3 § 2 mom. landskapslagen den 3 december 1985 om stöd för vård av barn i hemmet (50/85) som följer:

Gällande lydelse

3 §

På verksamhet som kommun ordnar enligt denna lag tillämpas landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83) samt socialvårdslagen (FFS 710/82) sådan den gäller i landskapet enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande socialvården (46/84).

Föreslagen lydelse

3 §

På verksamhet som kommun ordnar enligt denna lag tillämpas landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (/) samt socialvårdslagen (FFS 710/82) sådan den gäller i landskapet enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande socialvården (46/84).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

17.

LANDSKAPSLAG
om ändring av 1a § landskapslagen angående vissa
författningar rörande barnskydd i landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut ändras 1a § landskapslagen den 4 mars 1977 angående vissa författningar rörande barnskydd i landskapet Åland (13/77), sådant detta lagrum lyder i landskapslag den 22 november 1983 (58/83), som följer:

Gällande lydelse

1a §

På verksamhet som ordnas i enlighet med denna lag tillämpas landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83), om inte annat är särskilt föreskrivet.

Föreslagen lydelse

1a §

På verksamhet som ordnas i enlighet med denna lag tillämpas landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (/), om inte annat är särskilt föreskrivet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

18.

LANDSKAPSLAG

om ändring av 2 § landskapslagen angående tillämpning
i landskapet Åland av vissa riksförfattningar
rörande tryggnad av underhåll för barn

I enlighet med lagtingets beslut ändras 2 § landskapslagen den 22 november 1983 angående tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande tryggnad av underhåll för barn (70/83) som följer :

Gällande lydelse

2 §

På verksamhet som ordnas i enlighet med denna lag tillämpas landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83), om inte annat är särskilt föreskrivet.

Föreslagen lydelse

2 §

På verksamhet som ordnas i enlighet med denna lag tillämpas landskapslagen om planering av och landskapsandel för socialvården (/), om inte annat är särskilt föreskrivet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

19.

LANDSKAPSLAG

om ändring av grundskollagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 17 § 3 mom. grundskollagen för landskapet Åland av den 9 februari 1988 (18/88),

ändras 76 § och 97 §, av dessa lagrum 76 § sådan den lyder i landskapslagen den 20 juni 1989 (56/89) och 97 § sådan den lyder i landskapslagen den 8 december 1992 (68/92), samt

fogas till 76 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 20 juni 1989, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 97a § som följer:

Gällande lydelse

76 §

Tjänsteman har med nedan stadgade undantag rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension ur landskapets medel i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gäller personer i tjänsteförhållande eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet. Den pensionsgrundande lönen bestäms utgående från den avlön som tillkommer vederbörande med stöd av kommunalt tjänstekollektivavtal vilket godkänts såsom grund för landskapsandel.

97 §

Kommun som upprätthåller grundskola samt kommun som ingår i högstadiedistrikt beviljas landskapsandel och -understöd i tillämpliga delar i enlighet med vad som är föreskrivet om statsandelar och -understöd till kommu-

Föreslagen lydelse

76 §

Tjänsteman har med nedan stadgade undantag rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension ur landskapets medel i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gäller personer i tjänsteförhållande eller privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet. Den pensionsgrundande lönen bestäms utgående från det kommunala tjänstekollektivavtalet.

Med tjänsteman enligt 1 mom. avses inte en skoldirektör eller en skolekreterare.

97 §

Kommunerna får landskapsandel för grundskolornas driftskostnader enligt vad som stadgas i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (/).

Gällande lydelse

nala grundskolor i lagen om statsandelar och -understöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek (FFS 1112/78), i förordningen om statsandelar och -understöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek (FFS 1118/78) och i lagen om tilläggsunderstöd till kommunerna för allmänbildande utbildning och yrkesutbildning (FFS 497/83), dock så att landskapets avskilda läge och särförhållanden beaktas.

Föreslagen lydelse

För elev som fullgör sin skolgång i en skola som är gemensam för två eller flera kommuner eller som har rätt att gå i en skola belägen i en annan kommun än sin egen, är elevens hemkommun skyldig att betala den andel av grundskolans driftskostnader som hänför sig till eleven på det sätt som stadgas i landskapslagen om planering och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

Med elevens hemkommun i 2 mom. avses den kommun där eleven har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (FFS 141/69) vid ingången av respektive termin.

97a §

Kommuner beviljas landskapsandel för anläggningsprojekt, vad gäller grundskolor, enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisning- och kulturverksamheten.

För grundskolor som är gemensamma för två eller flera kommuner deltar kommunerna i finansieringen av anläggningskostnaderna i förhållande till antalet läropliktiga från respektive deltagande kommun under de år kostnaderna avser, om inte kommunerna kommit överens om någon annan fördelningsgrund av kostnaderna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

20.

LANDSKAPSLAG**om ändring av gymnasielagen för landskapet Åland**

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 42 och 43 §§ gymnasielagen för landskapet Åland av den 7 februari 1988 (6/88), av dessa lagrum 42 § sådan den lyder i landskapslagen den 8 december 1992 (69/92), samt

ändras 3 § 1 mom., 35 § och 36 § 2 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse***3 §****3 §**

Gymnasium upprätthålls av kommun, av flera kommuner gemensamt, eller av landskapet och kommuner gemensamt.

Gymnasium upprätthålls av kommun, av flera kommuner gemensamt, av landskapet eller av landskapet och kommuner gemensamt.

35 §**35 §**

Ålands lyceum är ett gymnasium som upprätthålls gemensamt av landskapet och de åländska kommunerna. Skolans huvudmannaskap handhas av landskapsstyrelsen.

Ålands lyceum är ett gymnasium som upprätthålls av landskapet. Skolans huvudmannaskap handhas av landskapsstyrelsen.

36 §**36 §**

Direktionen består av tio medlemmar. Av dessa utses fyra på förslag av kommunerna. Dessutom skall som medlemmar i direktionen finnas två

Direktionen består av tio medlemmar. Av dessa utses fyra på förslag av landskapsstyrelsen. Dessutom skall som medlemmar i direktionen finnas två

elevrepresentanter, en representant för lärarkåren, en representant för den övriga personalen samt två representanter för elevernas vårdnadshavare. Elevrepresentant utses för en mandattid om ett år. Skolans rektor är föredragande och sekreterare i direktionen. För medlem utses personlig ersättare.

elevrepresentanter, en representant för lärarkåren, en representant för den övriga personalen samt två representanter för elevernas vårdnadshavare. Elevrepresentant utses för en mandattid om ett år. Skolans rektor är föredragande och sekreterare i direktionen. För medlem utses personlig ersättare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

För kostnader som uppkommit före lagens ikraftträdelsedag betalas landskapsandel enligt de tidigare gällande bestämmelserna.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

22.

LANDSKAPSLAG

angående ändring av landskapslagen om läroanstalter för hemslöjd i landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 12 § landskapslagen den 30 april 1943 om läroanstalter för hemslöjd i landskapet Åland samt

ändras 11 §, sådant detta lagrum lyder i landskapslagen den 8 december 1992 (72/92), som följer:

Gällande lydelse

11 §

De i landskapet verkande privata fasta och ambulatoriska hemslöjdsskolorna samt nyinrättade sådana tilldelas, försåvitt de uppfylla för dem fastställda villkor, årligt landskapsstöd i enlighet med grunderna för vad som är föreskrivet för motsvarande läroanstalter i

Föreslagen lydelse

11 §

De i landskapet verkande privata fasta och ambulatoriska hemslöjdsskolorna samt nyinrättade sådana tilldelas, försåvitt de uppfylla för dem fastställda villkor, årligt landskapsstöd enligt de grunder som landskapsstyrelsen fastställer.

Gällande lydelse

riket i lagen om finansiering av yrkesläroanstalter (FFS 494/83).

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

23.

LANDSKAPSLAG

angående ändring av 5 § landskapslagen om allmänna bibliotek

I enlighet med lagtingets beslut ändras 5 § landskapslagen den 12 april 1962 om allmänna bibliotek (8/62), sådant detta lagrum lyder i lag den 8 december 1992 (73/92), som följer:

*Gällande lydelse***5 §**

För anskaffning av biblioteksbyggnader och grundförbättringar beviljar landskapsstyrelsen kommun bidrag och extra bidrag i enlighet med vad som är föreskrivet om statsunderstöd för motsvarande ändamål i lagen om statsandelar och -understöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek (FFS 1112/78) och i förordningen om statsandelar och -understöd till grundskolor, gymnasier och allmänna bibliotek (FFS 1118/78), dock så att landskapets avskilda läge och särförhållanden samt prisläge och befolkningens särskilda levnadsbetingelser beaktas.

Med beaktande av i 1 mom. nämnda grunder erhåller kommun landskapsbidrag för biblioteks driftkostnader

*Föreslagen lydelse***5 §**

Kommunerna beviljas landskapsandel för bibliotekens driftkostnader och anläggningsprojekt enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (/).

Även för andra än i 1 mom. avsedda kostnader som föranleds av uppgifter som ålagts centralbibliotek utges bidrag ur landskapets medel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Även för andra än i 1 och 2 mom. avsedda kostnader som förädlats av uppgifter som ålagts centralbibliotek utges bidrag ur landskapets medel.

24.

L A N D S K A P S L A G**angående ändring av landskapslagen om ungdomsarbete**

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 9, 10, 15-19 §§ landskapslagen den 16 december 1987 om ungdomsarbete (86/87), av dessa lagrum 9 och 17 §§ sådana de lyder i landskapslag den 8 december 1992 (74/92), samt

ändras rubriken för 5 kap. samt 7 §, 8 § 1 mom., 13 § 2 mom., 14 och 26 §§ samt

fogas till 11 § ett nytt 2 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse***7 §**

Kommunerna beviljas landskapsandel för driftskostnaderna för ungdomsarbetet enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (/).

8 §

Kompetensvillkor för i 7 § 1 punkten avsedda tjänster är

1) för ungdomsdirektör, för tjänsten lämplig högskoleexamen och god förtrogenhet med ungdomsarbete,

2) för ungdomssekreterare, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå,

8 §

Kompetensvillkor är:

1) för ungdomsdirektör, för tjänsten lämplig högskoleexamen och god förtrogenhet med ungdomsarbete,

2) för ungdomssekreterare, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå,

Gällande lydelse

3) för ungdomsledare, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå eller annan för uppgiften lämplig utbildning, samt

4) för övriga tjänster som är tillfälliga, för uppgiften lämplig utbildning och erfarenhet.

Föreslagen lydelse

3) för ungdomsledare, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå eller annan för uppgiften lämplig utbildning, samt

4) för övriga tjänster som är tillfälliga, för uppgiften lämplig utbildning och erfarenhet.

11 §

De i 1 mom. och i 6 kap. nämnda understöden skall sökas hos landskapstyrelsen senast vid den tidpunkt som landskapstyrelsen fastställer. Till ansökan skall fogas verksamhetsberättelse med bokslut för föregående räkenskapsår samt vid behov annan av landskapstyrelsen föreskriven utredning.

13 §

För bestämmande av understödets storlek skall redogörelse för räkenskaperna beträffande användningen av i 1 mom. avsett förskott på understöd samt annan i 10 § avsedd utredning inlämnas till landskapstyrelsen senast den 31 maj efter räkenskapsåret, om inte landskapstyrelsen annorlunda beslutar.

13 §

För bestämmande av understödets storlek skall redogörelse för räkenskaperna beträffande användningen av i 1 mom. avsett förskott på understöd samt annan i 11 § avsedd utredning inlämnas till landskapstyrelsen senast vid den av landskapstyrelsen fastställda tidpunkten.

*Föreslagen lydelse**Föreslagen lydelse**5 kap.**Landskapsunderstöd för anläggningsprojekt*

14 §

Kommuner, kommunalförbund och sammanslutningar i vilka bestämmanderätten innehas av kommuner eller kommunalförbund kan enligt landskapsstyrelsens prövning beviljas landskapsunderstöd för anläggningsprojekt som avser lokaler för ungdomsverksamhet.

När landskapsunderstöd enligt 1 mom. beviljas för ett anläggningsprojekt gäller i fråga om projektet i tillämpliga delar vad som stadgas i 24-27, 32-34 och 37 §§ landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten. Med undantag från 25 § i nämnda lag fastställer landskapsstyrelsen till vilket belopp landskapsunderstöd högst kan beviljas.

26 §

På sammanslutning i vilken bestämmanderätten innehas av kommun eller kommunalförbund tillämpas bestämmelserna om kommunalförbund i landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

25.

LANDSKAPSLAG**angående ändring av landskapslagen om kulturell verksamhet**

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 9, 10 och 14 §§ landskapslagen den 25 juli 1983 om kulturell verksamhet (39/83) samt

ändras rubriken för 5 kap. samt 7, 8 och 11 §§, av dessa lagrum 7 § sådan den lyder i landskapslag den 7 mars 1991 (45/91), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse***7 §**

Kommunerna beviljas landskapsandel för kulturverksamhet enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (/).

8 §

Kompetensvillkor för i 7 § avsedda tjänster är

1) för kultursekreterare, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå samt god kännedom om kulturell verksamhet,

2) för kulturinstruktör, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå eller genom praktisk kulturell verksamhet förvärvad kompetens, samt

8 §

Kompetensvillkor är:

1) för kultursekreterare, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå samt god kännedom om kulturell verksamhet,

2) för kulturinstruktör, för tjänsten lämplig examen på högskole- eller institutsnivå eller genom praktisk kulturell verksamhet förvärvad kompetens, samt

Gällande lydelse

3) för konstinstruktör lämplig examen eller på annat sätt förvärvat kompetens på konstens område.

Föreslagen lydelse

3) för konstinstruktör lämplig examen eller på annat sätt förvärvat kompetens på konstens område.

*5 kap.**Landskapsunderstöd*

11 §

Kommun och registrerad förening kan enligt landskapsstyrelsens prövning beviljas landskapsunderstöd för anläggningsprojekt som avser lokaler för kulturverksamhet.

Landskapsunderstöd skall sökas hos landskapsstyrelsen senast vid den tidpunkt som landskapstyrelsen fastställer. Till ansökan skall fogas av landskapsstyrelsen föreskriven utredning.

När landskapsunderstöd enligt 1 mom. beviljas för ett anläggningsprojekt gäller i fråga om projektet i tillämpliga delar vad som stadgas i 24-27, 32-34 och 37 §§ landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten. Med undantag från 25 § i nämnda lag fastställer landskapsstyrelsen till vilket belopp landskapsunderstöd högst kan beviljas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

26.

LANDSKAPSLAG

om ändring av idrottslagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut:

upphävs 9, 10, 13, 14 och 25 §§ samt 26 § 2 mom. idrottslagen den 25 juli 1983 för landskapet Åland (42/83),

ändras 8 §, 11 § 1 och 2 mom. samt 15, 26, 28 och 29 §§, av dessa lagrum 11 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslag den 17 november 1987 (82/87) samt 15 § sådan den lyder i landskapslag den 8 december 1992 (75/92), samt

fogas till 11 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Gällande lydelse

8 §

Kommunerna beviljas landskapsandel för idrottsverksamheten enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (/).

11 §

Kommuner, sammanslutningar eller stiftelser kan enligt landskapsstyrelsens prövning beviljas landskapsunderstöd och lån mot låg ränta för anläggningsprojekt som avser idrottsanläggningar med tillhörande fritidsutrymmen. Lån kan beviljas antingen särskilt för sig eller utöver understöd.

Landskapsunderstöd skall sökas hos landskapsstyrelsen senast vid den tidpunkt som landskapstyrelsen fastställer. Till ansökan skall fogas av landskapsstyrelsen föreskriven utredning.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

När landskapsunderstöd enligt 1 mom. beviljas för ett anläggningsprojekt gäller i fråga om projektet i tillämpliga delar vad som stadgas i 24-27, 32-34 och 37 §§ landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten. Med undantag från 25 § i nämnda lag fastställer landskapsstyrelsen till vilket belopp landskapsunderstöd högst kan beviljas.

15 §

Lån skall återbetalas inom 15 år efter dagen då den första raten lyftes. Återbetalningen börjar under det tredje kalenderåret efter dagen då lånets första rat lyftes. I övrigt gäller om återbetalningen och låneräntan vad därom i riket är föreskrivet.

15 §

Lån skall återbetalas inom 15 år efter dagen då den första raten lyftes. Återbetalningen börjar under det tredje kalenderåret efter dagen då lånets första rat lyftes. I övrigt gäller om återbetalningen och låneräntan vad landskapsstyrelsen beslutar.

26 §

Kompetenskraven för i 24 och 25 §§ avsedd idrottssekreterare eller -instruktör är vid idrottsinstitut avlagd idrottsinstruktörsexamen eller annan lämplig utbildning och god förtrogenhet med idrottsverksamhet.

I 24 § avsett landskapsunderstöd och i 25 § avsedd landskapsandel kan beviljas för ett kalenderår i sänder beträffande kostnader som avses i 5 § 4 punkten landskapslagen om understöd till kommuner, för en eller flera personer.

26 §

Kompetenskraven för i 24 § avsedd idrottssekreterare eller -instruktör är vid idrottsinstitut avlagd idrottsinstruktörsexamen eller annan lämplig utbildning och god förtrogenhet med idrottsverksamhet.

Gällande lydelse

28 §

Landskapsstyrelsen prövar ansökningar om **andelar**, understöd och lån, efter att idrottsrådet uppgjort förslag till fördelning av understöden och lånen.

Föreslagen lydelse

28 §

Landskapsstyrelsen prövar ansökningar om understöd och lån, efter att idrottsrådet uppgjort förslag till fördelning av understöden och lånen.

29 §

På aktiebolag och andra sammanlutningar i vilka kommuner är medlemmar eller delägare och i vilka kommunen eller kommunaförbund har avgörande inflytande, tillämpas bestämmelserna om kommunaförbund i landskapslagen om planering av och landskapandel för undervisnings- och kulturverksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.